



16.3.2016



HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

5 – 2016

Kokousaika: 16.3.2016 klo 18.00 – 23.44

Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro.



HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Diskussionsprotokoll

5 – 2016

Mötestid: 16.3.2016 kl 18.00 – 23.44

Mötesplats: Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

I diskussionsprotokollet har antecknats bara de ärenden på stadsfullmäktiges föredragningslista i vilka någon har yttrat sig.



16.3.2016

76 §.....	5
Esityslistan asia nro 4	5
KULTTUURI- JA KIRJASTOLAUTAKUNNAN VARAJÄSENEEN VALINTA	5
Valtuutettu Kivekäs	5
78 §.....	5
Esityslistan asia nro 6	5
JOHTAMISJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN	5
Kaupunginjohtaja Pajunen	5
Valtuutettu Rauhamäki	13
Valtuutettu Männistö	14
Valtuutettu Perälä	17
Valtuutettu Pajamäki	20
Valtuutettu Modig	23
Valtuutettu Lindell	26
Ledamoten Rantala	28
Valtuutettu Peltokorpi	31
Valtuutettu Ebeling	34
Valtuutettu Hakanen	36
Valtuutettu Hursti	38
Valtuutettu Arhinmäki	40
Valtuutettu Krohn	41
Valtuutettu Asko-Seljavaara	42
Valtuutettu Valokainen	42
Valtuutettu Lehtipuu	43
Valtuutettu Ingervo	44
Ledamoten Månsson	45
Valtuutettu Pakarinen	45
Valtuutettu Wallgren	46
Valtuutettu Niiranen	46
Valtuutettu Hyttinen	47
Kaupunginjohtaja Pajunen	48
Valtuutettu Enroth	48
Valtuutettu Huru	49
Valtuutettu Kantola	49
Kaupunginjohtaja Pajunen	50
Valtuutettu Vepsä	50
Valtuutettu Hakanen	50
Valtuutettu Ingervo	51
Valtuutettu Kolbe	52
Valtuutettu Korkkula	53



16.3.2016

Valtuutettu Torsti.....	54
Valtuutettu Oskala (vastauspuheenvuoro).....	56
Valtuutettu Torsti (vastauspuheenvuoro).....	56
Valtuutettu Ylikahri.....	56
Valtuutettu Vuorjoki.....	57
Valtuutettu Rautava	58
Valtuutettu Jalovaara	59
Valtuutettu Oker-Blom	60
Valtuutettu Ylikahri (vastauspuheenvuoro)	61
Valtuutettu Soininvaara (vastauspuheenvuoro)	62
Valtuutettu Anttila.....	62
Valtuutettu Rautava (vastauspuheenvuoro).....	63
Valtuutettu Hakola (vastauspuheenvuoro).....	64
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	64
Valtuutettu Malin	64
Valtuutettu Urho.....	65
Valtuutettu Kivekäs.....	66
Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)	67
Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)	68
Valtuutettu Wallgren (vastauspuheenvuoro).....	68
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	69
Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro)	69
Valtuutettu Taipale.....	70
Valtuutettu Kivekäs (vastauspuheenvuoro)	71
Valtuutettu Taipale (vastauspuheenvuoro)	71
Valtuutettu Karhuvaara	71
Valtuutettu Muurinen.....	72
Valtuutettu Rydman	73
Valtuutettu Puhakka.....	75
Valtuutettu Nieminen	76
Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)	76
Valtuutettu Soininvaara (vastauspuheenvuoro)	77
Valtuutettu Perälä	77
Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro)	79
Valtuutettu Torsti (vastauspuheenvuoro)	79
Valtuutettu Jalovaara (vastauspuheenvuoro)	80
Valtuutettu Männistö (vastauspuheenvuoro)	80
Valtuutettu Ingervo (vastauspuheenvuoro)	81
Valtuutettu Hakanen (vastauspuheenvuoro).....	81
Valtuutettu Asko-Seljavaara	82
Valtuutettu Wallgren	83
Valtuutettu Hyttinen	83
Valtuutettu Lindell	84



16.3.2016

Valtuutettu Niiranen	84
Valtuutettu Hakanen	85
Valtuutettu Torsti.....	86
Valtuutettu Bogomoloff	87
Valtuutettu Pajamäki.....	88
Valtuutettu Wallgren	89
Valtuutettu Kivekäs (vastauspuheenvuoro)	90
Valtuutettu Nieminen (vastauspuheenvuoro).....	90
Valtuutettu Wallgren (vastauspuheenvuoro).....	91
Valtuutettu Männistö	91
Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro).....	92
Valtuutettu Wallgren (vastauspuheenvuoro).....	93
Valtuutettu Bogomoloff (vastauspuheenvuoro).....	94
Valtuutettu Huru.....	94
Valtuutettu Anttila.....	95
Valtuutettu Vepsä	95
Valtuutettu Asko-Seljavaara	96
Valtuutettu Taipale.....	96
Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro).....	97
Valtuutettu Abdulla.....	97
Valtuutettu Wallgren	98
Valtuutettu Nieminen (vastauspuheenvuoro).....	98
Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro).....	98
Valtuutettu Hakanen	99
Valtuutettu Lovén.....	99
Valtuutettu Ingervo.....	100



16.3.2016

76 §

Esityslistan asia nro 4

KULTTUURI- JA KIRJASTOLAUTAKUNNAN VARAJÄSENEEN VALINTA

Valtuutettu Kivekäs

Kiitos, puheenjohtaja.

Ehdotan Marianne Niemelää.

78 §

Esityslistan asia nro 6

JOHTAMISJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Esittelen kaupunginhallituksen esitystä johtamisjärjestelmän muutokseksi hiukan useammalla kalvopohjalla ja pahoittelen, että ei ihan mene aikapuitteisiin mutta muutos on varsin merkittävä kaupungin historiassa, jos valtuusto päättää kaupunginhallituksen esittämällä tavalla. On tärkeää, että tällainen esittely tehdään omasta mielestäni.

Johtamisjärjestelmän uudistuksesta. Lähtökohtana on valtuuston päättämä strategiaohjelma vuosille 2013–2016 eli tälle valtuustokaudelle. Siellä todetaan varsin yksiselitteisesti, että uudistetaan kaupungin johtamisjärjestelmä. Uudistuksen tavoitteena on kunnallisvaalituloksen heijastuminen kaupungin johtoon, demokraattisen päätöksenteon ja sen vaikuttavuuden parantaminen ja kaupunginvaltuuston ja kaupun-



16.3.2016

ginhallituksen roolien vahvistaminen kaupungin johtamisessa. Näin siis valtuusto strategiapäätöksessään on todennut.

Asiaa on valmisteltu kaupunginhallituksen johtamisen jaostossa, joka on aloittanut työnsä 2013 loppuvuonna ja käytännössä yli 2 vuoden ajan tehnyt tiivistä työtä tutustuen erilaisiin johtamismalleihin. Viime vuoden toukokuussa johtamisen jaosto lähetti valtuustoryhmille kyselyn, joka on ollut tärkeänä osana nyt valtuuston käsittelyyn tulevan esityksen valmistelussa. Valtuustoryhmät antoivat vastauksensa kesäkuussa, ja heti kesälomien jälkeen oli vuorovaikutus kaupunkilaisten ja sidosryhmien kanssa. Siitä muutama sana hetken päästä. Syyskaudella johtamisen jaosto käsitteli asiaa 3 kokouksessaan – anteeksi 4 kokouksessa, koska 21.12. neljännessä kokouksessa johtamisen jaosto teki esityksen johtamisjärjestelmän uudistamisesta kaupunginhallitukselle ja sitä kautta sitten valtuustolle.

Kuntalaisten ja sidosryhmien vuorovaikutus toteutettiin tuossa seinällä olevan PowerPoint-kalvon mukaisesti. Vuorovaikutusta varten kaupungin verkkosivuille luotiin sivusto, ja vuorovaikutuksen välineenä oli verkkoavoriihi ja lisäksi mahdollisuus vastaamiseen asukastaloissa, osassa kirjastoja ja kaupungintalolla. Verkossa vastaajia oli 755 ja kirjallisia vastauksia tuli 40. Henkilöstölle viestitettiin kyselyistä kaupungin sisäisten viestintäkanavien kautta, ja vastaajista enemmistö – tuo ei ihan taida pitää paikkaansa, koska 46,4 % mutta noin puolet vastaajista oli kaupungin omia työntekijöitä, mikä on varsin merkittävä osuus ja pidän sitä arvokkaana.

Vuorovaikutuksen tulokset heijastelevat johtamisjärjestelmän kokonaisuuden monimuotoisuutta ja eri ratkaisuihin liittyviä arvovalintoja. Vuorovaikutuksen tulokset käsiteltiin sitten johtamisen jaostossa 5. päivä lokakuuta kokouksessa. Yhteenvedona johtamisen jaoston työskentelystä voi todeta, että jaosto on tarkastellut Suomen suurten kaupunkien sekä eräiden Pohjoismaiden ja eurooppalaisten kaupunkien johtamista. Erityisesti Tampereen mallia on tutkittu huolellisesti. Siellä myös vierailimme ja kuulumme sekä luottamushenkilö- että viranhaltijanäkökulmaa. On todettu, että ulkomaisia vertailuja on tietenkin hyvä tehdä, mutta niistä suoranainen hyöty on vaikeampi saada johtuen siitä, että jokaisessa maassa on periaatteessa omanlaisensa kunta-valtiojärjestelmä ja tapa vastata esimerkiksi julkisesta palvelutuotannosta.

Suomen suurten kaupunkien yhteenvedona voisi todeta, että Tampereella pormestarimalli on ollut mutta muualla suurissa kaupungeissa, kun pormestarimallia on tutkittu, se ei ole johtanut toimenpiteisiin niissä kaupungeissa, missä asia on selvitetty. Toimialamalliin, joka on toinen osa tätä muutosesitystä, on sen sijaan siirrytty eräissä kaupungeissa.



16.3.2016

Palkallisia luottamushenkilöitä on käytössä mutta ei kovin suurissa määrin, ja puheenjohtajamallista ei ole kokemuksia, joka oli yksi osa johtamisen jaoston selvitystä. Vertailu on haastavaa, koska paikallinen poliittinen kulttuuri ja historia vaikuttavat, eivät pelkästään kansainvälisessä tarkastelussa vaan myös meidän omassa kotimaisessa tarkastelussamme.

Lähtökohtana tietenkin muutokselle on se, että toimintaympäristössä on monia muutosvoimia, ja myös lainsäädännössä tapahtuneet muutokset. Tuossa listattuna eräitä muutosvoimia, joita on huomioitu esitystä valmisteltaessa. En lähde niitä nyt sen enempää tässä nyt lukemaan, mutta tämä materiaali tietenkin on valtuutettujen käytössä.

Kansallisista muutoksista voi tietenkin todeta, että hallitus on luomassa – näin voisi päätellä – uuden kolmiportaisen julkisen hallinnon järjestelmän eli kuntien ja valtion väliin olisi tulossa itsehallintoalueita. Kuten äskeisestä kyselykeskustelusta huomasimme, varsinaisia päätöksiä siitä asiasta ei ole, mutta näin saattaisi olla käymässä. Sotea ja pelastustoimea ollaan siirtämässä itsehallintoalueille vuonna 2019. Mutta en pala tuohon äskeiseen keskusteluun enää.

Järjestelmä avaa myös mahdollisuuden siirtää muita kuntien tehtäviä itsehallintoalueille. Näyttäisi siltä, että kuntien tehtäväalue pienenee, mutta tuohon ehkä voisi laittaa kysymysmerkin. Kuntalain muutos tuli voimaan ja valtuustokausi alkaa 1.6.2017. Seuraavat kunnallisvaalit ovat 9. päivä huhtikuuta ensi vuonna. Se on tietenkin tärkeä puitetekijä tätä esitystä tarkasteltaessa.

Sitten kaupungin nykyiseen organisaatioon. Tuossa on perinteinen organisaatiokaavio, jonka löydätte edelleenkin niin sanotusta vihreästä kirjasta. Ainakin niin kauan kuin minä olen sitä kirjaa tarkastellut, se on ollut aika samannäköinen tämä kuva ja varmaan monia kymmeniä vuosia ennen sitäkin. Tuossa nykyiset toimielimet lautakunta- ja johtokuntarakenteineen. Suluissa oleva luku on jäsenmäärät eli kuinka monta henkilöä kussakin toimielimessä on: kaupunginvaltuustossa 80 ja kaupunginhallituksessa 15 jäsentä.

Sitten johtamisjärjestelmän uudistamiseen ja siihen esitykseen, jonka kaupunginhallitus on nyt tuonut kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Sen keskeinen sisältö. Ensin Luottamushenkilöorganisaatio ja johtaminen ja Kaupunginhallitus ja toimialalautakunnat -kohta siinä. Esitykseen sisältyy se, että kaupunginvaltuuston koko säilyisi entisenään eli 85 valtuutettua. Samoin kaupunginhallitukseen valittaisiin nykyinen määrä henkilöitä eli 15, mutta valinta tapahtuisi jatkossa niin että kaupunginhallituksessa toimijan olisi oltava joko kaupunginvaltuutettu tai varavaltuutettu.



16.3.2016

Puheenjohtaja tästä kirjoitusvirheestä mainitsi, eli tiivistelmässä tämä asia ei ollut oikein.

Kaikkien kaupunginhallitusryhmien mahdollisuus osallistua täyspainoisesti kaupunginhallituksen työskentelyyn tullaan turvaamaan jatkovalmistelussa. Näin kaupunginhallitus toteaa. Toimialalautakuntien koko ratkaistaan jatkovalmistelussa siten, että taataan riittävä asiantuntemus ja poliittinen edustavuus. Lähtökohtana selvitetään 13 jäsenen lautakuntia. Kaikki muistamme sen, että tällä hetkellä sote-lautakunnassa on 13 jäsentä.

Kaupunginhallituksen vakituisia jaostoja olisivat konsernijaosto ja elinkeinojaosto, ja selvitetään digitaalijaoston perustamista ensi valtuustokaudelle. Tällä hetkellä on 3 jaostoa kaupunginhallituksella: konsernijaosto, tietotekniikkajaosto ja johtamisen jaosto.

Sitten pormestarimalliin. Erotetaan virkamiesvalmistelu ja poliittinen päätöksenteko selkeästi toisistaan ottamalla käyttöön pormestarimalli. Valtuusto valitsee pormestarit ja apulaispormestarit vaalikaudeksi kerrallaan eli valtuuston valitsemia henkilöitä. Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja apulaispormestarit toimialalautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä. Pormestari ja apulaispormestarit ovat päätoimisia luottamushenkilöitä, siis luottamushenkilöitä. Jatkovalmistelussa määritellään tarve valtuustokauden alussa suurimman valtuustoryhmän aloitteesta valtuustoryhmien kesken neuvoteltavalle pormestariohjelmalle. Pormestariohjelman suhde valtuustostrategiaan määrittyy jatkovalmistelussa. Tämä on tärkeä osa valmistelutyötä, joka lähtee välittömästi liikkeelle, jos valtuusto tämän kaupunginhallituksen esityksen hyväksyy.

Sitten esittelyasia kaupunginhallitukselle. Siitä todetaan näin: Kansliapäällikkö toimii kaupunginhallituksen esittelijänä. Mikäli kansliapäällikön esitys poikkeaa toimialasta vastaavan pormestarin tai apulaispormestarin kannasta eikä pormestari anna asialle esittelylupaa, alistetaan pohjaesityksen muoto pormestariston (entinen johtajisto) päätettäväksi. Pormestaristossa tehdyn sisällöllisen päätöksen esittely kaupunginhallitukselle voisi tapahtua pormestarin toimesta. Esittelylupakäytännön vaihtoehtoja selvitetään jatkovalmistelussa. Tässäkin selkeästi osa, joka lähtee valtuuston päätöksen jälkeen liikkeelle, jos valtuusto näin haluaa tämän esityksen mukaan päättää.

Sitten toimialamallista. Palvelujen asukaslähtöisyyden parantamiseksi sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen strategisen ohjauksen tehostamiseksi otetaan käyttöön palvelukokonaisuudet yhdistävä ja ohjattavia yksiköitä vähentävä toimialamalli. Lautakuntarakennemallia



16.3.2016

uudistetaan siirtymällä toimialalautakuntiin. Tässä päälinjauksia tältä osin. Hallintokuntien rajoja poistetaan yhdistämällä lautakuntia ja virastoja laajemmiksi toimialoiksi tarkoituksenmukaisella tavalla. Keskushallinnon lisäksi toimialoja olisi korkeintaan 4, ja ne voivat olla esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimi, opetus- ja varhaiskasvatustoimi, tekninen toimi ja neljäntenä kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan toimi. Lautakunnille muodostetaan tarvittava määrä jaostoja jatkovalmistelussa siten, että monipuolinen edustus, eri alojen tuntemus ja yhteydet kansalaisyhteiskuntaan voidaan varmistaa ja että jaostot mahdollistavat luottamushenkilöille sisällöllisen perehtymisen käsiteltäviin asioihin riittävällä tarkkuudella. Jaostoille delegoidaan itsenäistä päätösvaltaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Jaosto voi tehdä valmistelutyötä kaupunginhallitusten tai valtuustojen päätöstä varten, tai sitten niille voidaan delegoida myös omaa itsenäistä päätösvaltaa. Toimialajohtajat toimivat lautakuntien esittelijöitä, ja kaupunkikonsernille tukipalveluja tuottavien liikelaitosten ohjaus keskitetään keskushallintoon ja tukipalveluliikelaitoksilla on omat johtokuntansa.

Tuossa hahmotelmaa siitä, miltä näyttäisi kuvalliseen muotoon tehty johtamisjärjestelmämuutoksen keskeinen sisältö. Kaupunginvaltuusto, tarkastuslautakunta tietenkin itseisarvona säilyvät ja kaupunginhallitus ja sen jaostot. Sitten nämä 4 mainittua toimialaa, miten ne muodostuisivat. Tietenkin on huomattava, että täällä pelastuslaitos on erillisenä toimialana tai toimialan sisällä, ja sillä oma lautakuntansa ja liikennelaitoksen johtokunta myös. Pelastuslautakunnan logiikka lähtee tästä uudistuksesta, joka on tällä hetkellä vielä epävarma. Jos siihen tulee muutoksia, sitten se otetaan jatkovalmistelussa huomioon.

Tuossa kuvallisessa muodossa asia. Sitten operatiivisen organisaation päälinjauksia. Keskushallintoa johtaa kansliapäällikkö, toimialaa johtaa toimialajohtaja. Kansliapäällikkö nimitettäisiin määrääjäksi johtajasopimuksella, ja toimialajohtajien virkasuhteen muoto määrittyy jatkovalmistelussa.

Johtamisjärjestelmän uudistuksen tavoitteena on yhtäältä poliittisen ohjauksen ja päätöksenteon ja toisaalta ammattiosaamiseen perustuvan virkamiesvalmistelun roolien selkiyttäminen. Kansliapäällikkö on toimialajohtajien esimies. Jatkovalmistelussa tulee selvittää, voivatko toimialajohtajat olla substanssiasioissa vastuussa suoraan apulaispormestarelle ja toimialalautakunnille. Sekin selkeä jatkovalmistelutehtävä.

Toimialan seuraava organisaatiotasoa muodostetaan palvelukokonaisuuksista. Esimies-alaisuudet määrittyvät pääasiallisesti tarkempien hallinto- ja johtosääntövalmistelujen yhteydessä. Tuossa hahmotelmaa toimialarakenteen muodostamisen lähtökohdista. Toimialojen rakenne



16.3.2016

on esitetty tässä pääkohdittain. Toimialojen tarkempi muodostuminen ja palvelukokonaisuudet valmistellaan hallintosääntövalmistelun yhteydessä.

Kolmas tärkeä osa-alue johtamisen jaoston valmistelussa, kun on poliittinen toimintamalli, operatiivinen toimintamalli, kolmantena on kansalaisosallistuminen alueosallistumisen malli. Siitä todetaan seuraavaa: Tehdään kaupunkilaisten osallistumisen linjaukset, joissa määritellään, miten aiemmin tehtyjä osallistumisen ja kuulemisen kokeiluja vakinaistetaan ja otetaan käyttöön sisältäen ainakin osallistuvan budjetoinnin, asukas- ja käyttäjäraadit sekä verkko-osallistumisen. Tämän lisäksi todetaan, että tavoitteena on vahvistaa asukkaiden ja palveluiden käyttäjien osallistumista palveluiden kehittämiseen. Kolmantena osallistuvan budjetoinnin käyttö vakinaistetaan nuorisotoimessa ja opetuksessa ja selvitetään laajentamista muihin soveltuviin toimiin.

Tämän lisäksi neljäntenä kohtana todetaan, että jatkovalmistelussa valmistetaan uuteen johtamisjärjestelmään ja toimialalautakuntarakenteeseen kytkeytyvä Helsingin osallisuus- ja vuorovaikutusmalli. Jatkovalmistelun perusteista esityksessä todetaan, että asukaslähtöisyys kaupungin palvelukokonaisuudessa paranee. Osallistumisen ja vuorovaikutuksen mahdollisuudet paranevat kaupunkitasoisesti ja alueellisesti. Kaupunkikokonaisuuden ohjattavuus paranee. Valmistelu ja päätöksenteko säilyvät selkeästi erillään. Luottamushenkilöiden toimintaedellytykset paranevat. Kaupungin toiminnan tuottavuus ja kustannustehokkuus paranevat. Varaudutaan hallitusohjelman uudistusten toteuttamiseen ja edistetään kaupungin ja metropolialueen yhteistoimintaa. Nämä siis jatkovalmistelun periaatteita.

Yhteenvedona vielä. Pormestarimalli. Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana. Apulaispormestarit ovat toimialalautakuntien puheenjohtajia sekä kaupunginhallituksen jäseniä. Pormestari ja apulaispormestarit ovat päätoimisia luottamishenkilöitä. Sitten todettakoon, että kaupunginjohtajia ja apulaiskaupunginjohtajia koskevista virkajärjestelyistä eli nykyisten viranhaltijoiden asemasta tehdään esitykset jatkovalmistelussa. Jälleen jatkovalmisteluun liittyvä asia.

Toimialamallista. Asukaslähtöisyyden parantamiseksi yhdistetään lautakuntia ja virastoja laajemmiksi toimialoiksi tarkoituksenmukaisella tavalla. Operatiivisesta organisaatiosta. Toimialan seuraava organisaatiotaso muodostetaan palvelukokonaisuuksista ja osallisuudesta luodaan uuteen johtamisjärjestelmään ja toimialalautakuntarakenteeseen kytkeytyvä Helsingin osallisuuden ja vuorovaikutusmalli. Tämä tiivistelmänä ja yhteenvedona.



16.3.2016

Miten sitten henkilöstön ja johdon asemamuutoksessa on? Henkilöstön asemasta totean seuraavaa: valtuustostrategiaohjelman mukaisesti Helsingin henkilöstön palvelussuhde turvataan, jos työ organisaatiomuutosten takia tai muusta syystä loppuu. Näin valtuustostrategiasta. Tämä edellyttää tai vaatii henkilöstöltä valmiutta siirtyä tehtävästä toiseen. Henkilöstöperiaatteet linjataan kevään aikana ja täydennetään muutosprosessin aikana, jos valtuusto päätöksen tänään kaupunginhallituksen esittämässä muodossa tekee. Siinä määritellään siirtyminen uusiin tehtävään, rekrytoinnin periaatteet ja palkkauksen periaatteet. Suuri osa henkilöstöstä jatkaa nykyisissä tehtävissään. Uudet tehtävät täytetään ensisijaisesti nykyisellä henkilökunnalla, ja haettavaksi menevät tehtävät päätetään erikseen. Palkka määräytyy uuden tehtävän ja kaupungin uudelleensijoittumisperiaatteiden mukaisesti.

Virastopäälliköiden ja osastopäälliköiden asemasta. Ylintä johtoa koskee kunnallinen viranhaltijalaki ja kaupungin henkilöstöpoliittiset periaatteet. Virasto- ja osastopäälliköillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa omaa tehtäväänsä koskevaan valmisteluun ja päätöksentekoon ja mahdollinen virkojen lakkauttaminen edellyttää yhteistoiminnan lisäksi viranhaltijan kuulemista. On tarkoitus, että virasto- ja osastopäälliköiden avautuvat virat täytetään muutosvaiheen aikana määräaikaista, siis muutosvaihe, joka jatkuu sinne toukokuun loppuun ensi vuonna eli 2017 asti. Tämä viimeinen koskee sitä.

Jatkovalmistelu ja eteneminen. Päätösesityksessä tai perusteluissa on lopussa se, mitä kaupunginhallituksella on tarkoitus tehdä, jos valtuusto päätösesityksen hyväksyy. Tässä suoraan sieltä esityksestä on nämä 8 kohtaa, jossa ensimmäisenä on se, että kaupunginjohtaja käynnistää tai häntä kehoitetaan käynnistämään jatkovalmistelu siten, että hallintosääntöön tarvittavat määräykset käsitellään kaupunginvaltuustossa kevätkaudella 2016. Tässä on huomattava, että olemme hyvin tiiviin valmistelun keskellä miettien, että hallinto- ja sääntövalmistelu saataisiin todellakin niin että se olisi ennen kesälomia kaupunginvaltuuston käsittelyssä.

Johtamisen jaosto ohjaa ja seuraa johtamisjärjestelmän ja organisaation uudistusta. Johtamisjärjestelmä, joka on ollut keskeisesti valmistelussa tätä muutosta, johtamisen jaosto on se taho, joka poliittisesti seuraa ja valvoo tai ohjaa ja seuraa tätä jatkovalmistelun etenemistä.

Kolmantena kaupunginjohtajaa kehoitetaan perustamaan hallintosääntön uudistamisen valmistelun työryhmä ja sen tarvittavat alatyöryhmät. Tähän on valmius olemassa hyvinkin pikaisesti, jos valtuusto päätöksen tekee. Kaupungin henkilöstötoimikunta toimii uudistuksen yhteistoiminnan seurantar ryhmänä. Kaupunginkanslia huolehtii projektiorgani-



16.3.2016

saation perustamisesta. Kuudentena kohtana vapautuvia virastopäälliköiden ja osastopäälliköiden virkoja ei täytetä toistaiseksi vaan ne hoidetaan määräaikaisjärjestelyin. Viittaa siihen, mitä äsken sanoin. Myös seuraavien organisaatiotasojen esimiestehtävien rekrytoinnit on arvioitava erikseen. Kansliapäällikön viran täytöstä päätetään myös erikseen. Sen lisäksi valmistellaan toimialajohtajien virkojen perustamiseksi tarvittavat esitykset ja viimeisenä kohtana johtamisen jaosto valmistele uuden johtamisjärjestelmän käytön säännöt. Siihenkin viitataan, mitä äsken sanoin näistä jatkovalmisteluasioista. On myös hyvä todeta, että tarkastuslautakunnan tehtävä on valmistella esitys tehtävään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi.

Tuossa jatkovalmistelun aikataulu. Kevätkaudella hallintosäännön valmistelu, toimialojen ja palvelukokonaisuuksien valmistelu, alemman organisaatiotason rakenteet syyskaudella ja henkilöstösiirrot ja järjestelmän muutokset keväällä niin että uusi valtuusto kun astuu toimeen tai ottaa vallan itselleen kaupungissa 1.6.2017, sekä poliittinen että toiminnallinen johtamisorganisaatiomalli on muuttunut. Tuossa vielä jatkovalmistelun päävaiheet eli kevät toimiala- ja palvelukokonaisuuksien valmistelu, hallintosäännön valmistelu. Syksyllä alemman organisaatiotason rakenteen valmistelu, johdon virkajärjestelyt. Keväällä toimeenpano, muun muassa henkilöstösiirrot ja järjestelmän muutokset. 1. kesäkuuta ensi vuonna uusi organisaatio aloittaa.

Mitä aivan valtuuston päätöksen jälkeen nyt heti tapahtuisi eli miten työskentely käynnistyisi, jos valtuusto päättää tehdä esityksen mukaisen päätöksen? Silloin jo ensi viikon maanantaina aamulla on johtamisen jaoston kokous, jossa käydään keskustelua jatkovalmistelusta. Samana loppuillapäivänä kaupunginhallitus tekisi toimeenpanopäätöksen valtuuston päätöksestä. Ensi viikon keskiviikkona eli viikon päästä johtajistossa käsiteltäisiin työryhmien perustaminen ja näin ollen noin viikon päästä lähtisi liikkeelle jatkovalmistelu. Kaupunginvaltuusto on tekemässä linjauspäätöstä, jossa seuraava valtuustolle tuleva päätös olisi sitten tämä ennen kesälomia tuleva hallintosäännön päättäminen.

Tuossa sitten pääviestiä vielä esityksestä. Oman tulkintani mukaan demokraattinen päätöksenteko heijastuisi entistä paremmin kaupungin johtamiseen, kaupungin asukaslähtöisyys ja ihmisten osallisuus paranisivat, johtaminen vahvistuisi ja kaupungin palvelut tuotettaisiin kustannustehokkaammin.

Arvoisa puheenjohtaja.



16.3.2016

Pahoittelen käyttämäni aikaa, mutta katsoin tärkeäksi, että tämä esitys pidetään.

Valtuutettu Rauhamäki

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Nyt ollaan oikeasti ison äärellä. Isomman äärellä kuin moni meistä tulee oikeastaan ajatelleeksikaan. Me itse tässä salissa päätimme valtuustostrategian yhteydessä Helsingin johtamisjärjestelmää uudistaa. Meillä on aivan selvä kirjaus siellä:

”Uudistetaan kaupungin johtamisjärjestelmä. Uudistuksen tavoitteena on kunnallisvaalituloksen heijastuminen kaupungin johtoon ja demokraattisen päätöksenteon ja sen vaikuttavuuden parantaminen ja kaupunginvaltuuston ja hallituksen roolin vahvistaminen kaupungin johtamisessa.”

Jos miettii jälkikäteen tätä kirjausta, se jäi aika lailla suppeaksi. Uudistuksen tavoitteeseen olisi ehdottomasti pitänyt kirjata myös asukas- ja asiakaslähtöisyys. Täällä on aika naftisti sitä. Tämä lähtee pelkästään ja ainoastaan korostamaan demokraattista päätöksentekoa, poliittisen kunnallisvaalituloksen heijastumista kaupungin johtoon. Täällä olisi voinut miettiä palveluiden tuottamisen asukas- ja asiakaslähtöisyyttä ja antaa parempi legitimizeetti tehdä isoa uudistusta. Mutta kyllä tässä ihan riittävästi selkänöjaa on varmasti tämän uudistuksen tuomiselle.

Jos julkisuuden perusteella muodostaisi kuvaa, mitä nyt on tapahtumassa, olisimme varmaan ainoastaan uudistamassa kaupungin ylintä johtoa ja sen valintaperusteita, ja ehkä sitä osittain myös ruokkii vähän suppeahko strategiakirjaus. Päätin, että en ylimmän johtamistason osalta käytä muuten aikaanne kuin sen korostamiseen, että siirtyminen kaupunginjohtajista pormestareihin ei tule missään määrin vähentämään niitä pätevyys- tai osaamisvaatimuksia, joita olemme aikaisemmin osoittaneet kaupunginjohtajiston jäsenistölle.

Keskustelu kaupunginjohtajista versus pormestareista on tietysti sinänsä helppoa ja seksikästä, ehkä hieman populististakin välillä. Mutta kaupungin johtamisen kannalta uudistuksen fundamenttina on jotain huomattavasti, oikeasti merkittävämpää, mullistavaa ellei jopa ehkä vasempaan laitaankin viestinä vallankumouksellista. Siihen haluan ehkä kiinnittää enemmän huomiota tämän keskustelun aluksi. Veikkaan, että tämä uudistus tullaan historian lehdillä tulevien päättäjäsukupolvien osalta arvioimaan ennen kaikkea sillä, kuinka hyvin me onnistumme



16.3.2016

parantamaan niitä edellytyksiä, miten tätä kaupunkia kokonaisuudessaan johdetaan läpi koko sen organisaation ja miten kaupunkimme ennen kaikkea tulevaisuudessa palvelee entistä paremmin helsinkiläisiä ja muitakin toimijoita tällä alueella.

Nykyinen organisaatorakenteemme, niin kuin äsken nähtiin, on juuri sen näköinen kuin julkishallinnon organisaatiolta voi odottaa, kun sille ei ole oikeastaan tehty yhtään mitään useaan vuosikymmeneen. On selvää, että todellisuudessa tällaista hyvinkin siiloutunutta organisaatiota on käytännössä aivan mahdotonta johtaa kokonaisuutena, konsernina, minä hyvänsä, vaikka se kuinka onkin kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen tehtävä niin kuntalain kuin muiden omien sääntöjemmekin mukaan. Ei onnistu. Kokemusta on.

Tähän ongelmaan ratkaisuksi tarjotaan siirtymistä toimialarakenteeseen. Kun kuuntelin tänään 6 suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamisessa, mitä tämä on tarkoittanut jo muutamassa vuodessa sotien puolella, olen oikeasti entistä vakuuttuneempi, että nyt esitetty malli on oikea ratkaisu vahvistamaan parempaa johtamista ja kokonaisuuden hallintaa. Mutta tämä tänään käsitellyssä oleva periaate-linjaus on vasta oikeasti alku sille työlle, jota tämän jälkeen aletaan tekemään. Jatkovalmistelussa on erityisen tärkeä varmistua, että emme siirrä nykyistä virastorakennetta, nykyisiä siiloja toimialojen alaisuuteen omien jaostojensa alle vaan pohdimme, että tuleva rakenne parhaiten vastaa asiakastarpeisiin, asukastarpeisiin, Helsingin ja helsinkiläisten etujen valvomiseen ja hyvinvoinnin kasvattamiseen.

Meillä on edessämme Suomen mittakaavassa ennen kokemattoman suuri muutosjohtamisen aika. Tällä, miten onnistuu tämä muutosjohtaminen, mitataan hyvin paljon sitä taitoa, jota meidän johtamisessamme on mutta myös sitä, miten tämä uudistus oikeasti lähtee sitten aikanaan käyntiin. Tähän toivon tästä salista mutta ennen kaikkea myös kaupungin henkilöstön suunnalta uudistushalua mutta myös rohkeutta

Kiitos.

Valtuutettu Männistö

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Helsingin kaupungin organisaatiota tai johtamisjärjestelmää ei ole juuri-kaan uudistettu ainakaan 50 vuoteen. Varsin vahvoin itsenäisiin virastoihin ja lukuisiin hallinnan tasoihin liittyy vahva ennustettavuus ja vakaus, mitä voi pitää kieltämättä myös Helsingin vahvuutena. Tästä nä-



16.3.2016

kökulmasta voi toki kyseenalaistaa, miksi olemme nyt uudistamassa organisaatiota. Miksi aiheuttaa turhaa turbulenssia?

Koko totuus kaupungin organisaatiosta on moninainen. On totta, että Helsinki on ollut vakaa, mutta liian usein se on myös ollut hidas, jäykkä ja kykenemätön reagoimaan ympäröivän maailman muutoksiin. Kaupunki tuntuu ajoittain toimivan hallinnon, ei asukkaiden ehdoilla. Meillä kaikilla on varmasti myös kokemuksia siitä, miten valtuuston päätökset eivät aina jalkaudu varsin itsenäisiin virastoihin niiden eläessä omaa elämäänsä. Moni kaupunkilainen ja yritys tuskailee kaupungin kanssa asiointia, joka on usein juoksua yhdeltä luukulta toiselle ja sieltä edelleen kolmannelle.

Arvoisa valtuusto.

Kaupungin on korkea aika uudistua. Tällä Helsingin kokoomuksen valtuustoryhmä viittaa poliittisia intohimoja herättävän ylimmän hallinnon tason sijaan ensisijaisesti siihen, miten ja millä rakenteella yli 30 000 työntekijän organisaatio kaupunkilaisia palvelee joka ikinen päivä. Helsingin kokoomuksen valtuustoryhmä kannattaa siirtymistä toimialamalliin. Näin voidaan parantaa johtamista, vahvistaa kaupunginhallituksen ja valtuuston roolia kaupungin ohjaamisessa ja sujuvoittaa virastorajat ylittävää yhteistyötä ja prosesseja. Samalla tavoitteena tulisi olla hallinnon keventäminen ja vallan lisääminen palveluntuotannon suorittavassa portaassa ja lähiesimiesten piirissä.

Keskushallinnon rinnalla 4 toimialaan siirtyminen tarkoittaa päällekkäisten hallinnan tasojen karsimista sekä toimivallan keskittämistä harvemmille johtajille. Koko kaupunki tulee ohjautumaan jatkossa yhtenä kokonaisuutena valtuuston ja kaupunginhallituksen kulloinkin valitsemaan suuntaan. Ennen kaikkea kaupunki tulee uuden organisaation johdosta palvelemaan asukkaitaan ja yrityksiä nykyistä sujuvammin ja laadukkaammin. Toimialamalli on osoittanut toimivuutensa suhteessa virastorakenteeseen paitsi lukuisissa muissa kaupungeissa myös omassa sosiaali- ja terveystoimessamme. Helsingin sosiaali- ja terveysvirastojen fuusion jälkeen tämän sektorin palveluntuotannon tuottavuus on parantunut selvästi, sosiaali- ja terveystoimi ohjautuu kokonaisuutena ja on ketterämpi reagoimaan maailman muutoksiin, viimeksi turvapaikanhakijakriisiin. Tuottavuustavoite on sotessa saavutettu, tulospalkkioita on maksettu koko henkilöstölle eikä palvelutuotantoa ole jouduttu karsimaan. Toki myös hyvällä johtamisella on ollut tässä tärkeä rooli. Siitä kiitos asianosaisille.

Hyvät valtuustokollegat.



16.3.2016

Johtamisjärjestelmän uudistus on leimallisesti organisaation uudistus. Kuitenkin otsikoita ja poliittisia intohimoja on herättänyt lähes yksinomaan kaupungin ylimmän johdon rakenne. Vallanjako poliittisten päättäjien ja virkamiesjohdon välillä on toki tärkeä kysymys, mutta olennaisin uudistuksessa on siirtyminen toimialamalliin.

Kokoomuksen valtuustoryhmän tavoitteena kaupungin ylimmille johtamisrakenteille ovat kaupunginvaltuuston ja hallituksen roolin korostaminen päätöksenteossa ja johtamisessa. Lisäksi tavoitteeksi tulee asettaa kuntavaalien tuloksen heijastuminen suoraan kaupungin ylimpään poliittiseen johtamiseen, poliittisen ja virkamiesjohtamisen rajan selkeyttäminen, lautakuntien määrän vähentäminen ja toimivallan harmonisointi eri lautakuntien välillä. Lisäksi tulee tavoitella nykyistä parempaa ja selkeämpää konsernijohtamista.

Nykyisessä mallissa ongelmallista on kaupunginjohtajien toimiminen virkasuhteessa näennäisen riippumattomina poliittisista ryhmistä, vaikka todellisuudessa toimet ja niiden luonne ovat poliittisia. Nykykäytännössä kaupunginjohtajien toimikauden pituuden ollessa eri kuin kuntavaalikausi ei kuntalaisten vaaleissa ilmaisema tahto näy välittömästi kaupungin johtamisessa. Toisaalta on totta, että tällainen pidempi toimikausi kaupungin johtamisessa tuo kaupungin toimintaan jatkuvuutta. Johtamisjärjestelmän uudistamisen vaihtoehdot kiteytyivät lopulta valmistelussa selkeämmin kaupunginjohtajamalliin ja nyt kaupunginhallituksen esittämään pormestarimalliin. Ensiksi mainitussa turvataisiin pormestarimallia vahvemmin jatkuvuus ja selkeälinjaisuus kaupungin johtamisessa ja kaupungin ylin johtaja olisi ainakin muodollisesti virkamies eikä poliitikko. Rekrytointi voisi tapahtua laajalla rintamalla. Kokoomuksen valtuustoryhmä olisi ollut valmis tällaiseen kaupunginjohtajamalliin.

Selkeämpi ja vahvemmin poliittisen ja virkamiesjohtamisen roolin erottava malli on siirtyä pormestarimalliin, jossa kaupungin ylin poliittinen johto koostuu luottamushenkilöinä toimivista pormestareista, joilla on oman toimivaltansa piirissä selkeä mandaatti ja välineet oman toimialansa johtamiseen. Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja keskushallinnon sekä koko kaupungin poliittisena johtajana ja apulaispormestarit omien toimialojensa lautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä.

Tällainen ministerimalli keskittää selkeästi poliittisen johtamisen ylimmille luottamushenkilöille, jotka toimivat täysipäiväisessä luottamushenkilösuhteessa kaupunkiin. Ylin vakituisiin virkoihin rekrytoitava virkamiesjohto koostuu keskushallinnon kansliapäälliköstä ja toimialojen johtajista. He turvaavat laadukkaan valmistelun ja esittelyn ohella jat-



16.3.2016

kuvuuden kaupungin johtamisessa. Tämä malli parantaa selvästi val-
lanjakoa poliitikkojen ja virkamiesten kesken.

Arvoisa puheenjohtaja.

Organisaation ja johtamisen rakenteiden ohella meidän tulee muistaa, ketä varten tätä uudistusta tehdään. Kaupunkilaisten edun täytyy olla uudistuksen keskiössä. Kokoomuksen valtuustoryhmän mukaan virka-
valmistelussa johtamisjärjestelmän uudistamiseksi tulee arvioida, miten kaupungin palvelut ja ulkopuolisten asiointia kaupungin kanssa edellyttävä yhteydenpito ja viestintä voitaisiin järjestää nykyistä asiakaslähtöisemmin. Kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksia tulee parantaa eri kaupunginosissa ja -alueilla kehittämällä erilaisia uusia osallistumisen muotoja.

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kaupunginhallituksen esittämä malli tarkoittaa siirtymistä asiakaslähtöiseen ja joustavaan toimialamalliin. Kaupunki siirtyy selkeämmin poliittisen johtamisen ja virkamiesvalmistelun erottavaan toimialajohtajien ja kansliapäällikön sekä ylimpien poliittisten päättäjien pormestareiden malliin. Kaupunginhallituksen esitys ei varmasti ole täydellinen, mutta se vastaa takuulla nykyistä tsaarinaikaista virastomaailmaa paremmin 2000-luvun haasteisiin. Paras onkin usein hyvän pahin vihollinen.

Helsingin kokoomuksen valtuustoryhmä kannattaa kaupunginhallituksen esityksen hyväksymistä.

Valtuutettu Perälä

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Vihreiden tavoitteena on tehdä Helsingin päätöksenteosta demokraattisempaa, avoimempaa ja kaupunkilaisten näkökulmasta selkeämpää. Me haluamme, että kaupunkilaiset saavat entistä tarkemmin sitä, mitä he kuntavaaleissa tilaavat. Tämän lisäksi haluamme, että kaupunkilaisilla on entistä suuremmat vaikutusmahdollisuudet kaupungin päivittäiseen toimintaan.

Päätimme kaupunginvaltuustossa tämän vaalikauden alussa, että kaupungin johtamisjärjestelmä uudistetaan. Tavoitteeksi uudistukselle asetettiin, että kunnallisvaalitulos heijastuu nykyistä paremmin kaupungin johtoon, demokraattinen päätöksenteko ja sen vaikuttavuus paranevat ja kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen rooli vahvistuu kau-



16.3.2016

pungin johtamisessa. Nämä ovat vihreän valtuustoryhmän mielestä edelleen erinomaisia tavoitteita johtamisjärjestelmän uudistamiselle. Käsillä oleva esitys vastaa niihin hyvin.

Arvoisa puheenjohtaja.

Nykyinen johtamisjärjestelmämme on jäänyt ajastaan jälkeen. Se on virkavaltainen, byrokraattinen ja siiloutunut. Siksi se täytyy nyt korjata. Keskeistä valtaa käyttävä kaupunginjohtajisto on nimitetty poliittisin perustein. Sillä ei kuitenkaan ole poliittista mandaattia, vaan kaupunginjohtajien toimikaudet ulottuvat valtuustokausien yli. Tästä syystä erityisesti apulaiskaupunginjohtajien valinnat herättävät meillä lähes joka kerta poliittisen myrskyn. Sillä saadaan kyllä täytettä Helsingin Sanomien kaupunkisivuille, mutta poliittisia tyylipteiteitä harvalle jaetaan. Vihreiden jo pitkään ajama pormestari malli on ratkaisu tähän ongelmaan. Kaupungin johto valitaan tällöin yhdeksi valtuustokaudeksi kerrallaan. Näin sen kokoonpano vastaa kaupunkilaisten vaaleilla valitsemien valtuuston tahtoa. Pormestareilla ja apulaispormestareilla olisi pormestari mallissa enemmän valtaa kuin yksittäisillä luottamushenkilöillä nyky-mallissa. Toisaalta heidän asemansa olisi selvästi rajatumpi kuin kaupunginjohtajalla ja apulaiskaupunginjohtajilla, jotka he korvaisivat. Pormestarin täytyisi myös nauttia vaaleilla valitun valtuuston luottamusta. Tämä vahvistaisi kaupunginvaltuuston asemaa. Demokratian kannalta on keskeistä, miten luottamushenkilöt voivat vaikuttaa asioiden nostamiseen eri toimielinten käsittelyyn. Uudessa johtamisjärjestelmässä esittely kaupunginhallitukselle edellyttäisi asiasta vastaavan pormestarin tai apulaispormestarin antamaa esittelylupaa. Tämä varmistaisi, ettei viranhaltijoille keskittyisi poliittista harkintaa esittelyvallan kautta, kuten nykyisessä johtamisjärjestelmässämme

Arvoisa puheenjohtaja.

Erityisesti nykyisen johtamisjärjestelmämme vanhentuneisuus näkyy tavoissa, joilla kaupunkilaisia kuullaan ja otetaan mukaan päätöksentekoon. Erilaiset viralliset kuulemistilaisuudet ja lausuntokierrokset eivät tavoita suurta osaa kaupunkilaisista. Erityisesti nuoremmat sukupolvet eivät ole löytäneet kaupunginosayhdistyksiä, asukasosallistumisen aivoja ja muita perinteisiä osallistumisen tapoja. Se ei tarkoita, että perinteisistä osallistumisen kanavista pitäisi luopua – päinvastoin. Se tarkoittaa, että niiden rinnalle tarvitaan uusia vaikutuskanavia. Ei riitä, että kaupunki muodollisesti kuulee asukkaita, jos kuultavat eivät edusta riittävää määrää kaupunkilaisia. Tärkeä osa johtamisjärjestelmän uudistamista ovatkin kaupunkilaisten osallistumisen linjaukset. Nämä sisältävät ainakin osallistuvan budjetoinnin, asukas- ja käyttäjäraadit sekä verkko-osallistumisen. Meillä on tehty paljon hienoja osallistumisen ko-



16.3.2016

keiluja. Uusia pysäköintilinjauksia muodostettiin kaupunkilaisten raadissa. Lippakiskoista sai antaa palautetta käteväällä karttasovelluksella. Kuka tahansa sai esittää näkemyksensä Hämeentielle suunnitelluista pyöriteistä. Nuorisotaloilla kokeiltiin osallistuvaa budjetointia, jossa nuoret saivat aidosti yhdessä päättää, mihin taloille annettua rahaa käytetään. Tätä tullaan kokeilemaan myös Maunula-talossa eri virastojen välisenä yhteistyönä.

Nyt on aika ottaa nämä hyvät kokeilut vakituiseen käyttöön. Demokrati-aa vahvistetaan parhaiten kaupunkilaisten suoria vaikutusmahdollisuuksia lisäämällä. Kaupungin valmisteluun ja päätöksentekoon vaikuttamisen ei tarvitse edellyttää puoluekirjaa. Jos kaupunkilainen ei tule kaupungin luo, kaupungin on mentävä kaupunkilaisen luo. Sosiaalisessa mediassa on paljon aktiivisten kaupunkilaisten perustamia ryhmiä, joissa käydään intohimoista keskustelua kaupunkilaisia koskettavista asioista. Keskustelua käydään kaupunkisuunnittelusta, koulujen tulevaisuudesta ja vaikkapa Kannelmäen asioista. Näissä ryhmissä niin viranhaltijat kuin päätöksentekijätkin keskustelevat kaupunkilaisten kanssa. Tätä tarvitsemme lisää. Helsingin täytyy käydä kaupunkilaisten kanssa jatkuvaa dialogia.

Arvoisa puheenjohtaja.

Helsingissä on yli 30 erillistä virastoa, liikelaitosta tai muuta hallintokuntaa. Niitä ohjaa lähes yhtä suuri joukko lautakuntia, eikä tässä ole edes mukana kymmeniä tytäryhteisöjä, joista monilla on omat hallituksensa ja johtokuntansa. Virastot ja liikelaitokset ovat toiminnassaan melko itsenäisiä. Niiden muodostama kokonaisuus johtavat käytännöstä ainoastaan kaupunginhallitus sekä kaupunginkanslian viranhaltijat. Jokainen luottamushenkilö tunnistaa tästä koituvat vaikeudet. Virastojen erillisuus aiheuttaa paljon ylimääräistä työtä. Se on omiaan vaikeuttamaan ja turhaan monimutkaistamaan valmistelua sekä päätöksentekoa. Esimerkiksi katuja suunniteltaessa piirretään eri virastoissa samankaltaisia kuvia moneen kertaan. Virastojen välillä käydään neuvotteluja siitä, miten liikenne hoidetaan. Tämä rakenne periytyy ajalta, jolloin kommunikaatio tapahtui lähinnä kirjeitse ja kasvokkaisissa kokouksissa. Maailma on muuttunut, mutta virastorakenteemme on pysynyt samankaltaisena. Tämä tarkoittaa turhaa byrokratiaa ja sitä, että virastot eivät aina kykene yhteistyöhön. Kaupungin ja kaupunkilaisten kokonaisuus törmääkin usein virastojen välisiin muureihin ja hukkuu budjettikirjan osioiden välisiin kuiluihin. Tähän on yritetty puuttua mitä erilaisimmilla tavoilla: ylhäältä päin pakotetulla yhteistyöllä, erilaisilla virastojen yhteisillä projekteilla. Onnistumisiakin toki on, mutta ei riittävästi.



16.3.2016

Nyt ehdotetussa toimialamallissa kutakin toimialaa johtaa toimialalautakunta. Se vastaa toimialan kokonaisuudesta. Päätösvaltaa delegoidaan erilaisille jaostoille ja johtokunnille. Lautakunta voi kuitenkin kumota niiden päätökset ja siten hallita toimialan kokonaisuutta. Nykyisellään tällaista valtaa ei käytännössä ole. Jatkossakin kaupungin toiminnassa tarvitaan kaikkea sitä ammattitaitoa kuin nykyäänkin, mutta jos pienempi osa ajasta menee hallinnollisten yhteistyökuvioiden sovitteluun, työmme muuttuu helpommaksi ja tehokkaammaksi.

Arvoisa puheenjohtaja.

Kukaan ei väitä, että demokratia olisi täydellinen tai kaikkietävä. Itse asiassa on sanottu, että demokratia on huonoin hallintotapa, ellei mukaan lasketa kaikkia niitä hallintotapoja, joita aika ajoin on kokeiltu. Näin lausui Winston Churchill Ison-Britannian parlamentin alahuoneessa vuonna 1947. Tätä ajatusta voinee soveltaa myös esitykseen uudesta johtamisjärjestelmästä. Nyt esitetty johtamisjärjestelmän uudistus on se, joka on meille tarjolla ja josta voimme pääosin olla yhtä mieltä. Se ei varmasti ole kaikkien tässä salissa istuvien mielestä täydellinen, mutta sellaista mallia ei ole olemassakaan, jonka kaikki meistä 100-prosenttisesti allekirjoittaisivat. Valtakunnan tasolla tehdään parhaillaan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä aluehallinnon uudistusta. Niillä on potentiaalisesti suuri vaikutus myös Helsinkiin. Sote-menomme edustavat yli puolta kaupungin budjetista. Nyt esitetty johtamismalli mahdollistaa kuitenkin monenlaisiin sote- ja aluehallintoratkaisuihin mukautumisen.

Arvoisa puheenjohtaja.

Vihreä valtuustoryhmä katsoo, että nyt esitetyt johtamisjärjestelmän uudistamisen periaatteet täyttävät uudistukselle asettamamme tavoitteet. Paljon jää vielä yksityiskohtia sovittaviksi myöhemmin, mutta nyt on aika ottaa ensimmäinen suuri askel eteenpäin. Vihreä valtuustoryhmä kannattaa johtamisjärjestelmän uudistamisen periaatteiden hyväksymistä esitetyssä muodossa.

Valtuutettu Pajamäki

Valtuuston puheenjohtaja. Arvon kanssavaltuutetut.

Ennen kuin alan eritellä nyt esitetyn mallin epäkohtia, on ehkä syytä kerrata pähkinänkuoressa, miten tähän tilanteeseen on tultu. 2013 tehdystä strategiaohjelmassa vihreiden syvä turhauma toistuvista tappi-



16.3.2016

oista apulaiskaupunginjohtajan vaaleissa tässä valtuustosalissa johti seuraavaan kirjaukseen:

”Uudistetaan johtamisjärjestelmä. Uudistuksen tavoitteena on kunnallisvaalituloksen heijastuminen kaupungin johtoon, demokraattisen päätöksenteon ja sen vaikuttavuuden parantaminen ja kaupunginvaltuuston ja -hallituksen roolin vahvistaminen kaupungin johtamisessa.”

Mitä tästä on sitten seurannut? Ensin 2 vuotta johtamisen jaoston työtä sekä valtuustoryhmien kirjauksia. Työtä ja kirjauksia, jotka kaupunginjohtaja Jussi Pajunen yhteenveti tai voi sanoa vesitti esittämällä kaiken vallan keskittämistä entistä enemmän kaupunginjohtajalle. Kun tämä malli ei valtuustoryhmille kelvannut, vihreät laittoivat kaikki korttinsa siihen, että saadaan pormestarimalli, ja kokoomus siihen, että oikea valta keskitetään kansliapäällikölle ja toimialat ja lautakunnat karsitaan 4:ään. Tästä syntyi sitten monimutkaisen pelin jälkeen laiha ja omituinen kompromissi.

Nyt esitetyssä mallissa on vielä jäljellä heikko side strategiatavoitteen lauseeseen, että kunnallisvaalitulos heijastuu kaupungin johtoon. Mutta kaikki muu onkin sitten sanahelinää. Voi kai aika objektiivisen varovaisestikin arvioiden sanoa, että demokraattinen päätöksenteko ja vaikuttavuus eivät parane ja kaupunginvaltuuston rooli ei kasva. Koetan perustella tätä näkemystäni. Ensinnäkin sana vaikuttavuus on jätetty esityksestä kokonaan pois ja se on korvattu muodikkaasti tuottavuudella ja kustannustehokkuudella. Demokraattisen päätöksenteon ja vaikuttavuuden parantaminen on ajateltu hoidettavan niin että nykyiset noin 30 lauta- ja johtokuntaa karsitaan 4:ään sekä muutamaan jaostoon, jonka mahdollisesta itsenäisestä päätösvallasta kenelläkään ei ole toistaiseksi hajuakaan. Tästä ei muuten ollut mitään puhetta strategiaohjelmassa, kuten ei myöskään toimialamallista.

Kaupunginvaltuuston rooliksi jää tosiaan nimittää puolueiden välisten neuvottelujen jälkeen pormestari ja apulaispormestarit, jotka sitten käyttävät saamaansa asemaavaltaa lautakuntien puheenjohtajina, kaupunginhallituksen jäsenenä sekä kanssavaltautettuina. Heidänkin valtansa on kuitenkin erittäin rajattu, sillä esittelyoikeutta tai valmisteluvastuuta heillä ei ole. Tässä on meidän tulkintamme nykyisestä mallista organisaatiokaaviossa. Kaikki esittelyvalta on kasattu kansliapäällikölle, ja tätä esittelyvaltaa todella riittää. Kansliapäällikkö toimii kaikkien 4 toimialajohtajan hallinnollisena sekä substanssiesimiehenä, ja hän – kansliapäällikkö – esittelee kaikkien toimialojen kaikki asiat kaupunginhallitukselle kulttuuriasioista kiinteistöasioihin. Sitaatti esityksestä – toistan minkä Pajunen sanoi:



16.3.2016

”Kansliapäällikkö toimii kaupunginhallituksen esittelijänä. Mikäli kansliapäällikön esitys poikkeaa toimialasta vastaavan pormestarin tai apulaispormestarin kannasta eikä pormestari anna esittelylupaa, alistetaan pohjaesityksen muoto pormestariston päätettäväksi.”

Pormestaristossa tehtävän sisällöllisen päätöksen esittely kaupunginhallitukselle voisi tapahtua pormestarin toimesta. Apulaispormestari ei siis oikein mitenkään pääse esittelemään johtamansa toimialan asioita. Kansliapäällikkö esittelee kaikki asiat. Esittelijä vaihtuu vain, jos pormestari on kansliapäällikön kanssa eri mieltä ja hän alistaa esittelyn pormestariston päätettäväksi. Jos pormestari äänestää siellä kansliapäällikköä vastaan, toimii esittelijänä pormestari, ei toimialasubstanssista vastaava apulaispormestari. Malli on käsittämättömän huono apulaispormestareiden näkökulmasta. Tämä on malli, jossa todellinen valta keskitetään suoraan ja liki jakamattomasti kansliapäällikölle. Hämmästelten, jos tämä on todella valtuuston käsitys siitä, kuinka kunnallisvaalitulokset parhaiten heijastuu kaupungin johtoon. Näin tapahtuisi vain, jos tämä tuleva kansliapäällikkö valittaisiin suoralla kansanvaalilla. Sitten voisin ymmärtää tämän.

Arvoisat valtuutetut.

Esittely- ja valmisteluvalta on todellista valtaa, jonka aina tulisi olla siellä, missä on paras asiantuntemus. Siksi me etsimme tukea ryhmämme vastaesityksille. Nyt kun kunnallisvaalit siirtyivät todella sinne huhtikuulle 2017, me pyrimme tulemaan vastaan sillä, että emme tee palautusesitystä vaan laajan vastaesitysten mallin. Käännymme valtuutettujen puoleen, jotta me voisimme vielä miettiä tätä asiaa uudestaan. Korostan, että meillä ei ole mitään sitä vastaa, että kaupungin poliittiselle johtamiselle saadaan kasvot ja vastuu, eräänlainen vaalikauden mittainen tulos tai ulos -malli eli pormestari malli. Mutta sen hintana ei saa olla kaiken absoluuttisen vallan keskittämistä kansliapäällikölle. Tämä on vain peli, joka on nyt rakentunut. Meidän mallimme, joka on tässä, tärkeimmät kohdat ovat nimenomaan siinä, että kaupunginhallituksessa esittelijöinä toimivat asioiden valmistelusta vastaavat toimialajohtajat, ne virkamiehet, jotka asiantuntemuksensa perusteella valitaan, kun he ovat osaajia sosiaali- ja terveysasioissa, kun he ovat osaajia kaupunginsuunnittelu- ja kiinteistöasioissa. Tällöin apulaispormestarit ovat heidän esimiehiään substanssiasioissa. Kansliapäällikkö esittelee vain kanslian asiat. Hän on keskushallinnon toimialajohtaja ja toimialajohtajien hallinnollinen esimies, ei substanssiesimies. Toimialajohtajat ovat substanssiasioissa vastuussa apulaispormestareille ja toimialalautakunnalle. Lisäksi me toivomme, että myös luottamushenkilöelimien enemmistöllä olisi oikeus tuoda jokin asia esityslistalle.



16.3.2016

Arvoisa puheenjohtaja.

Toivon tosiaan, että valtuusto ei vie läpi keskeneräistä ehdotusta. Tämän jälkeen kaupungin organisaation totaalinen mylläys ei tähän saliin enää tule. Enemmän demokratiaa pormestarimalliin. Vastaesitys löytyy järjestelmästä.

Kiitos.

Valtuutettu Modig

Puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kuten täällä on todettu, me sovimme tämän valtuustokauden alussa strategiaa kirjoittaessamme, että me uudistamme tämän kaupungin johtamisjärjestelmän. Se lähti laajasta yhteisestä tyytymättömyydestä nykyiseen tapaamme valita apulaiskaupunginjohtaja. Vaikka se on toistettu, minä toistan vielä kerran, koska ristiriita korostuu kerta kerralta. Mitä me kirjasimme strategiaan?

”Uudistetaan kaupungin johtamisjärjestelmä. Uudistuksen tavoitteena on kunnallisvaalituloksen heijastuminen kaupungin johtoon, demokraattisen päätöksenteon ja sen vaikuttavuuden parantaminen ja kaupunginvaltuuston ja -hallituksen roolin vahvistaminen kaupungin johtamisessa.”

Vastaako tämä esitys tätä tavoitetta, jonka me itsellemme strategiassa asetimme? Kyllä ja ei. Se mitä tänään esitetään, on paljon enemmän kuin mitä me strategiassa linjasimme. Nyt emme uudista ainoastaan johtamisjärjestelmää vaan paljon paljon enemmän, kun samalla olemme siirtymästä toimialamalliin ja mylläämässä koko lautakuntajärjestelmän. Kyse on todellakin koko organisaatiomme uudistuksesta. Tämä ei ole se, mitä strategian kirjauksen yhteydessä keskusteltiin ja sovittiin. Tämä muutos fokuksessa työn aikana on todella iso. Nykyinen johtamisjärjestelmämme ei ole hyvä, eikä se heijastele vaalitulosta eikä sitten kaupunkilaisten tahtoa. On hyvä, että olemme siirtymässä epäselvistä poliittisista virkanimityksistä suoraan vaalitulosta kunnioittavaan ja heijastelevaan pormestarimalliin. Vasemmistoliitto pitää tärkeänä, että työ johtamisjärjestelmän uudistamiseksi on edennyt. Pidämme hyvänä, että nykyisestä apulaiskaupunginjohtajajärjestelmästä luovutaan. Mutta uuden järjestelmän tulee syventää demokratiaa ja lisätä sen vaikuttavuutta. Nyt esitykseen sisältyy aito riski demokratian kaventumisesta ja vallan keskittymisestä harvoille. Tämä on täysin yhteisen tavoitteemme vastaista.



16.3.2016

Tässä uudistuksessa piti lisätä vaaleilla valittujen päätöksentekijöiden valtaa suhteessa virkamiehiin. Lautakuntatasolla, jos lautakuntia on niin vähän kuin nyt esitetään, käy juuri päinvastoin. Kun lautakunnat kasvavat ylisuuriksi superlautakunniksi, luottamustoimisten oman työnsä ohessa kunnallispolitiikkaan osallistuvien mahdollisuus laaja-alaiseen perehtymiseen heikkenee ja näin ollen virkamiesten valta kasvaa. Siksi Vasemmistoliiton valtuustoryhmä näkee, että tässä vaiheessa ei voida lyödä lukkoon lautakuntien määrää ilman että kokonaisuus on selvillä.

On erittäin hyvä, että olemme kirjanneet esitykseen jaostojen perustamisesta ja siitä, että näille voidaan delegoida päätösvaltaa tarpeellisessa määrin ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jotta tällä jaostorakenteella voidaan varmistaa, ettei valta keskity harvoille ja taataan riittävä asiantuntevuus ja edustavuus päätöksenteossa, on jaostojen vallan oltava todellista. Tässä mielessä esityksessä on selvää epäsuhtaisuutta. Jotkin asiat on sovittu todella tarkasti, kun taas olennaisia rakenteita on jätetty auki. Erittäin hyviä ovat nämä kirjaukset jaostoista ja niiden päätösvalloista. Kuitenkaan jaoston ja lautakuntien välisestä työnjaosta ei ole riittävää pohdintaa. Monen valtuutetun pelko on täysin aiheellinen siitä, että esitys voi keskittää valtaa ja siten heikentää demokratiaa. Mutta olen ilolla kuunnellut, että joka ikisessä ryhmäpuheessa ennen minua on nostettu esiin ja korostettu demokraattisen vaikuttavuuden lisäämistä tässä esityksessä, joten ei pitäisi olla mikään ongelma jatko-työskentelyssä tehdä muutoksia tähän esitykseen siten, että tämä pelko ja riski poistuu.

Arvoisa puheenjohtaja.

Tässä on niin monta kysymystä auki, että tätä voi tulkita moneen suuntaan, mutta kun tätä kokonaisuutta lukee, ei mitenkään pysty lukemaan varmuudella, että se tulisi parantamaan järjestelmämme demokraattista vaikuttavuutta. Mutta me näemme, että kyse on periaatelinjauksista, joiden pohjalta jatkotyötä tehdään ja johtosäntöä aletaan kirjoittaa siinä vaiheessa, kun olemme siihen valmiita. Toivon, että tämän illan keskustelu voisi toimia tietynlaisena lähetekeskusteluna tätä jatkotyötä varten.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä haluaa tuoda muutamia huomioita, jotka ovat meidän ryhmämme kannalta aivan keskeisiä, jotta voimme tukea uutta järjestelmää. Keskushallinnolla ja kansliapäälliköllä on esityksessä kohtuuttoman iso rooli. Voi aiheellisesti kysyä, onko tämä yhteisesti sovittu päämäärän mukaista. Tarkoituksemme on lisätä poliittista valtaa, ei virkamiesvaltaa. Tämä kiteytyy kaupunginhallituksen esittelyvaltaan. Nyt auki kirjattu malli ei saa Vasemmistoliiton kannatus-



16.3.2016

ta, ja pidämmekin erittäin tärkeänä kirjausta siitä, että esittelylupakäytäntöjä selvitetään jatkotyössä. Emme pidä nyt esitettyä mallia, jossa kansliapäällikkö toimii kaikkien asioiden esittelijänä kaupunginhallitukselle hyvänä, koska esittelyvalta on merkittävä vallankäytön muoto ja sen tulee tukea apulaispormestareiden valtaa ja roolia.

Toimiala-ajattelu voi olla hyvä asia. Parhaimmillaan se estää siiloutumista ja tuo palvelumme paremmin ja kokonaisvaltaisemmin kaupunkilaisten saataville. Pahimmillaan nyt esitetty malli 4 toimialalautakunnasta voi johtaa siihen, että käytännössä asioista päättää pieni joukko luottamushenkilöitä ja virkamiesten valta kasvaa. Tämän vuoksi Vasemmistoliitto näkee, että tässä vaiheessa ei voida lyödä lukkoon toimialojen eikä siten lautakuntien määrää. Siksi teen seuraavan vastaesityksen:

Otsikon Toimiala- ja lautakuntarakenteen päälinjaukset ensimmäisessä kohdassa muutetaan, se on nykyään muodossa ”korkeintaan 4 toimialaa” muutetaan muotoon ”toimialoja on vähintään 4”.

Puheenjohtaja.

Kaikki esitykset löytyvät järjestelmästä, ja toivon niille valtuutettujen tukea.

Toisekseen lautakunnat eivät saa kasvaa liian isoiksi substanssiltaan tai työmäärältään, jotta kaikilla halukkailla helsinkiläisillä olisi mahdollisuus osallistua yhteisen kaupunkimme päätöksentekoon. Siksi teen seuraavan vastaesityksen:

Otsikon Lautakuntarakenteen valmistelun lähtökohtia alle lisätään uusi kohta ”toimialoille muodostetaan ainakin seuraavat lautakunnat”.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä näkee, että tällä hetkellä valtuustoryhmien edustavuus kaupunginhallituksessa toimii hyvin. Tämä puolueiden edustavuus on toteutettava myös jatkossa, ja jatkotyössä on varmistettava kaikkien ryhmien täysipainoinen kaupunginhallitustyöskentely, jotta sen mahdollisuudet on turvattu.

Arvoisa puheenjohtaja.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä on sitoutunut jatkotyöhön, jotta varmistetaan, että uusi johtamisjärjestelmämme on demokratiaa syventävä, sen vaikuttavuutta lisäävä ja vaalitulosta paremmin heijasteleva. Vielä esitys ei tätä takaa vaan vaatii hyvän jatkotyöskentelyn.



16.3.2016

Lopuksi haluan todeta, että tämä päätös on hengeltään sellainen, että sen legitimitetti vaatii laajaa yksimielisyyttä. Siksi vetoankin johtamisen jaostoon ja kaikkiin puolueryhmiin, että jatkovalmistelussa kyetään löytämään sellaiset ratkaisut, joilla on laaja enemmistön tuki. Me uskomme vilpittömästi, että sellainen ratkaisu on löydettävissä, jos halua riittää. Se vaatii kaikkien puolueryhmien pitämistä työssä mukana. Me voimme, hyvät valtuutetut, uudistaa isostikin organisaatiotamme ilman että demokratia kärsii ja valta keskittyy

Valtuutettu Lindell

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Näyttää olevan aika paljon puheenvuoroja. Menee pitkään. 40 puheenvuoroa oli äsken, kun lähdin. Sen takia en taida käyttää ihan 8:aa minuuttia. Säästän vähän aikaanne, että pääsette nopeammin kotiin.

Olen pari kertaa linjapuheessa ottanut esille Suomen luottoluokituksen ja sen, että kuluja tulee kaupungille lisää. Silloin ei siihen otettu mitenkään kantaa, mutta nyt on näin tapahtunut. Satama ja Helsingin Energia on yhtiöitetty. Me emme saa sieltä tuloja. Nyt te ajattelette, että sillä on väärä puhe kädessä tai se on juovuksissa, mutta kumpikaan ei pidä paikkaansa. Tällä haen sitä, että meillä on tarvetta johtamisen uudistamiseen. Haetaan tehokkuutta, haetaan säästöjä. Tämä on ihan hyvä suunta, että näitä pitää hakea yhä kiristyvässä kuntataloudessa. Millä tapaa sitä haetaan? Varmaan kukaan ei osaa tarkkaan sanoa, kuinka paljon tämä tuo säästöjä, mutta selkeyttä se tuo ainakin tähän johtamisjärjestelmään. Tällä hetkellä kun apulaiskaupunginjohtajien toimikausi on huomattavasti pidempi ja on esitetty, että olisi pormestariallissa 4 vuotta tämä kausi, se on ihan hyvä asia. Tietenkin se, että mitkä isot puolueet sitten ovat jakamassa näitä paikkoja, nehan ovat 3 suurinta puoluetta. Se on näin. Siinä suhteessa mikään ei muutu nykyjärjestelmään verrattuna. Suuressa kuvassa virkamiehiltä viedään valta ja poliitikoille tulee valtaa lisää. Sekin suunta on ihan hyvää, ei pelkästään sen takia, että itse olen poliitikko, mutta näen sen, että kansan tahto toteutuu tätä kautta parhaiten.

Tuossa edellä sanottiin, että tämä uusi malli ei vähennä pormestareiden pätevyyttä. Siitä rohkenen olla hiukan eri mieltä. Johtamisjaosto on istunut useamman kerran, on oltu seminaareissa, istuttu yöt päivät siellä, siirrelty lappuja paikasta toiseen, mietitty mitä tehdä, millä tapaa tehdä. On ollut mukana kaikenkarvaista konsulttia, jotka ovat ohjanneet meitä ja tehneet meille yhteenvetoja. Ruoat ja juomat ovat olleet siellä hyviä. Tampereella Pirkkalassa käytiin. Sieltä kuultiin vähän huonoja



16.3.2016

uutisia. Sielläkin oli ruoka ja juoma hyvä, mutta maanantai kello 8 kokoukset, jotka ovat kestäneet puoli tuntia, tunnin, siellä on ollut pelkkää kahvia. Se siitä.

Tämä valmistelu tuntuu kuitenkin olevan aika heppoista. Kysymys on todella isosta muutoksesta. Meille kerrotaan, että demokratia tässä lisääntyy. Siihen totean kolmella sanalla: hah hah hah. Näin se ei tapahdu. Demokratia lisääntyisi, jos meillä olisi kansa, joka päättää pormestareista. Tiedän, että juridisesti kansanäänestys ei ole mahdollista, mutta näkisin, että on mahdollista järjestää neuvoa-antava kansanäänestys pormestarivaaleissa. Siltä pohjalta, kun kansan syvät rivit pääsevät päättämään, kuka puoluekannasta riippumatta tulee Helsingin kaupungin pormestariksi, silloin demokratia toteutuu ihan oikeasti.

En tiedä sitten, mikä pelko tässä on. Ehkä yksi pelko tulee yhtäkkiä mieleen, että meillä on Jussi Halla-aho ja monta muuta hyvää ehdokasta. Pelkäävätkö nämä 3 isoa, että saadaan ihan oikea pormestari tänne? Ehkäpä.

Mielestäni kun kansa puhuu, sen jälkeen kansan tahto pitäisi toteuttaa valtuustossa, joka sitten valitsee pormestarin vaalitulosten perusteella. Nelivuotiskausi on ihan hyvä. Se heijastelee kansan tahtoa. Se että pienempiä lautakuntia lopetettaisiin, sekin suunta on mielestäni ihan hyvä, ja se että muutama poliitikko on lautakunnan puheenjohtaja, pormestari ja kaupunginhallituksen jäsen, sekin suunta on hyvä. Me olemme isossa organisaatiossa, Helsingin kaupungissa. Tuntuu mahdollomalta sellainen ajatus, että johdetaan kaupunkia vähän niin kuin vasemmalla kädellä. Olemme töissä kukin omalla tahollamme ja samalla sitten johtaisimme Helsingin kaupunkia vähän suit sait sukkelaan. Ajatelkaa budjettiamme. Ajatelkaa kaupungin kokoa. Eikö tämä ole aika hassu järjestelmä näin? Kannatan ilman muuta sitä, että muutamat kärkipoliitikot saavat siitä kohtuullista palkkaa ja voivat täysipäiväisesti hoitaa tätä arvokasta pestiä.

Nyt olen käyttänyt jo 6 minuuttia. Taitaa käydä hassusti.

(Puheenjohtajan välihuomaus.)

Niin on, mutta lupasin, että vähän lyhennän sitä. Mutta vielä voi lyhentää. Kiva.

Meidän ryhmämme perussuomalaiset kannattaa asian palauttamista. Se pitää valmistella enemmän ja paremmin. Meillä on tällä hetkellä sotet ja metropolit, sopat tuolla myös muhimmassa, jotka tulevat vaikuttamaan tähän arvokkaaseen pormestarimallipäätökseen. Vähän jäitä



16.3.2016

hattuun. Siellä järjestelmässä näyttää olevan näitä palautusehdotuksia. Itse tulen niitä kannattamaan. Pidän kuitenkin hyvänä tätä, että me käymme nyt pitkän keskustelun tänä iltana. Tämä olkoon lähetekeskustelu tälle asialle.

Kiitoksia.

Ledamoten Rantala

Arvoisa puheenjohtaja.

Tänään on historiallinen päivä, kun kaupunginvaltuusto keskustelee uuden johtamisjärjestelmän lähtökohdista. Johtamisjärjestelmän lisäksi olisi syytä käyttää sanaa organisaatiomuutos. Voidaan puhua radikaalista ja mullistavasta muutoksesta

Och så att det inte uppstår några missförstånd:

Reformen ska inte ses som ett misstroende mot det arbete som vår stadsdirektör eller biträdande stadsdirektörer gör. Detta handlar om institutionerna, inte om personerna.

Arvoisa puheenjohtaja.

RKP:n mielestä on hyvä, että nyt uskalletaan uudistaa kaupungin johtamisjärjestelmää ja organisaatiota. Sitä on peräänkuulutettu jo kauan, ja nykyisen järjestelmän ongelmat ovat ilmiselvät. Poliittiset kaupunginjohtajat, joilla on 7 vuoden mandaatit, ovat virkamiehiä, mutta samalla heidän poliittinen taustansa ja jäsenkirjansa ovat olleet ratkaisevassa roolissa, kun valintaa tehdään. Valintaprosessi ei ole ollut läpinäkyvä eikä demokraattisesti perusteltu. Myös hallinnon siiloutuminen on ongelma Helsingissä. Kaupunki on monissa asioissa byrokraattinen eikä ole pystynyt luomaan joustavaa ja tehokasta hallintoa. Usein syy on virastojen rajoissa. Monille kaupunkilaisille tämä on tarkoittanut arjen tuskaa, joutumista byrokraattiseen viidakkoon. Kaupunginhallituksen esitykseen on sisällytetty ne elementit, jotka korjaisivat ongelmat ja erottaisivat poliittisen päätöksenteon ja virkamiesvalmistelun toisistaan samalla kun laajemmat toimialat parantaisivat kokonaisvaltaista strategista otetta kaupungin organisaatiosta. Samalla on kuitenkin niin, että esitys jättää monen asian avoimeksi. Esitys pitää sisällään riskejä ja haasteita, joihin on palattava jatkovalmistelussa.

Arvoisa puheenjohtaja.



16.3.2016

Pormestarimalli voi onnistuessaan kasvattaa kiinnostusta kuntavaaleja kohtaan. Vaalien tuloksen ja kaupungin johtamisen yhteys on kaupunkilaisten kannalta läpinäkyvämpi kuin nykymallissa. Se selkeyttää valanjakoa ja päätöksentekoa kaupungissa. On tärkeää, että uusi pormestarimalli ei luo blokkipolitiikkaa tai hallitus–oppositio-asetelmaa vaan jatketaan Helsingin-mallilla, laajalla poliittisella yhteistyöllä, jossa kaupunkia rakennetaan neuvottelemalla. Se luo lisäarvoa ja on toiminut hyvin. Uusien pormestarien on oltava koko kaupungin pormestareita, vaikkakin he edustavat yhtä poliittista puoluetta. Valtuustostrategia tulee olemaan yhä tärkeämpi strateginen työkalu. Myös valtuuston rooli ja vastuu kaupunginhallituksen ja pormestareiden johtavana elimenä korostuu.

Värderade ordförande.

De mindre partierna måste också ha förutsättningar att fullskaligt delta i stadsstyrelsens arbete. Detta gäller också de viktiga sektionerna under stadsstyrelsen, och det är bra att det finns utfästelser för det i förslaget, även om de konkreta modellerna saknas. På det här sättet så kan besluten bättre förankras och en verklig demokrati säkras. SFP understryker också vikten av att både den nya kanslichefen och de nya sektorcheferna faktiskt hålls som opolitiska tjänsteinnehavare och inte politiseras och delas upp mellan partierna. Frågan om föredragningsansvaret i stadsstyrelsen måste ännu klargöras. Det nuvarande förslaget är kanske inte helt lyckat, för det känns inte motiverat att borgmästar Kollegiet ska avgöra frågor där kanslichefen och den ansvarige borgmästaren har olika åsikt. Detta kan också skapa märkliga situationer, där den ansvariga borgmästaren har en annan åsikt än kollektivet i stort.

Arvoisa puheenjohtaja.

Suuri haaste on myös, miten demokratia, riittävä poliittinen edustettavuus ja kansalaisvaikuttaminen voidaan turvata uudessa keskitetyssä organisaatiossa. Kaupunginhallituksen lisäys, joka määrittelee kaupunginhallituksen kooksi 15 ja uusien lautakuntien jäsenmääräksi 13, on hyvä lähtökohta. Tämän lisäksi tarvitaan riittävä määrä jaostoja tai johtokuntia lautakuntien alaisuuteen, joilla on itsenäistä ja oikeaa päätösvaltaa. Silloin voidaan taata, että saadaan laajempaa asiantuntemusta ja kansalaisvaikuttamista mukaan organisaatioon eikä mikään sektori huku tai unohdu uudessa organisaatiossa. Nykyisten virastojen lautakunnat ja johtokunnat ovat sinänsä toimineet hyvin. Ne ovat mahdollistaneet monien helsinkiläisten pääsyn mukaan päätöksentekoon ja mahdollistaneet myös, että jopa pienemmillä sektoreilla on ollut omia spokespersons, jotka ovat olleet todella sitoutuneita luottamustehtä-



16.3.2016

vään. Toimivaa lähi- ja käyttäjädemokratiaa siis. Tämä tärkeä lisäarvo on myös turvattava uudessa organisaatiossa esimerkiksi jaostojen kautta.

Värderade ordförande.

Svenska folkpartiet anser att beredningen nu, ur ett strategiskt övergripande perspektiv, också måste beakta hur stadens tvåspråkighet kan säkras och utvecklas när de nya helheterna skapas. Ledningen måste ha en tydlig vision om hur den språkliga servicen ska organiseras på en praktisk nivå, och därtill handlar det om att också kunna resursera arbetet rätt.

Till vissa delar finns det embryon i stadsstyrelsens förslag i och med utfästelserna att skapa en svensk servicehelhet under den kultur-, idrotts- och fritidssektorn, som förutom Arbis också skulle ha ansvaret för den svenska kultur-, idrotts- och ungdomsverksamheten, precis som man har gjort i Esbo. Det är modigt nytänk från Helsingfors sida, och visar att staden tar tvåspråkigheten på allvar.

SFP anser också att social- och hälsovårdsnämnden behöver en svensk sektion, som inte bara skulle behandla överklaganden, utan också vara ett svenskt expertorgan och verktyg för att utveckla den svenska servicen inom social- och hälsovården. Stadens tvåspråkighetskommitté har enhälligt föreslagit att sektionen redan nu, under denna mandatperiod, skulle få utökade befogenheter, något som är mycket motiverat i arbetet med den nationella social- och hälsovårdsreformen, och SFP stöder helhjärtat dessa strävanden.

Ordförande.

Nu är det viktigt att helsingforsarna också hörs och har chans att påverka det slutliga förslaget. Det är också viktigt att involvera stadens personal i det fortsatta arbetet. De är i många fall experter på vardagen i vår organisation.

RKP tukee kaupunginhallituksen esitystä mutta huomauttaa, että moni asia on vielä auki ja tarvitsee vielä lisää pohtimista ja selvittelyä. RKP toivoo myös, että näin suurella muutoksella kaikki valtuustoryhmät voivat paremmin osallistua jatkovalmisteluun.

Kiitos.



16.3.2016

Valtuutettu Peltokorpi

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kanssavaltuutetut.

Olen tällä valtuustokaudella todennut muutaman kerran, että olemme tekemässä yhtä tämän valtuustokauden isoimmista päätöksistä. Tämä toteamus todellakin sopii myös tähän kokoukseen. Kaupungin johtamisjärjestelmää ei muuteta usein eikä kevyin perustein. Toisaalta on todettava, että tänään päätämme vasta päälinjoista ja muutamista yksityiskohdista. Erittäin paljon pieniä ja myös isoja asioita jää vielä jatkovalmistelun varaan ja myöhemmin päätettäväksi.

Yksi merkittävimmistä asioista, joka vaikuttaa jatkovalmisteluun ja muuttaa väistämättä suunnitelmia, on sote-uudistus ja maakuntauudistus. Päätösehdotuksessa todetaankin, että johtamisjärjestelmän uudistamisen kannalta on valtion uudistusten toteutusaikataulu. Sotemallista riippuen joudumme pohtimaan uudelleen toimialoja, jos sosiaali- ja terveystoimi siirtyy kokonaan pois kaupungilta. Jäljelle jäävästä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä tuskin saadaan aikaan erillistä toimialaa.

Tässä yhteydessä on todettavaa, että on erittäin ikävää, että pääkaupunkiseudun kunnat eivät kykene tekemään ministerien pyynnöistä huolimatta yhteistä esitystä soten järjestämisestä pääkaupunkiseudulla. Meillä olisi mahdollisuus vaikuttaa asiaan, mutta momentum taitaa jäädä käyttämättä.

Arvoisa puheenjohtaja.

Käsittelyssä oleva esitys on iso muutos Helsingin johtamisessa ja hallinnossa. Jatkossa Helsinkiä johtaa valtuuston valitsema pormestari ja 4 apulaispormestaria. Heidät valitaan avoimesti poliittisiin tehtäviin vaalikaudeksi. Keskustaryhmä näkee tämän esityksen selkiyttävän eroa poliittisen ja virkamiesjohdon välillä. Nykyinen malli, jossa valitsemme muodolliset pätevyysvaatimukset täyttävät virkasuhteiset mutta tosiasiallisesti poliittisiin mandaatteihin perustuvat kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajat, korvautuu jatkossa pormestarihallinnalla. Jussi Pajunen tulee olemaan viimeinen kaupunginjohtajamme. Kiitos hänelle erinomaisesta työstä Helsingin hyväksi.

Keskustan valtuustoryhmä ei ole kokenut nykyistä kaupunginjohtajamallia erityisen epäonnistuneeksi mutta ymmärrämme joidenkin valtuustoryhmien tyytymättömyyden ja kritiikin, joka on kohdistunut vaali-



16.3.2016

kauden yli ulottuviin virkakausiin. Avoimesti poliittiset, vaalikauden ajan tehtäväänsä hoitavat pormestarit ovat selkeämmin vastuussa tekemisistään kaupunkilaisille, äänestäjille, vaikka valtuusto valitseekin heidät suoran pormestarivaalin sijaan.

Keskustan valtuustoryhmä haluaa kuitenkin muistuttaa, että malliin liitetty myös haasteita. Ajan kanssa näemme esimerkiksi sen, miten pormestarien 4 vuoden pituinen toimikausi vaikuttaa päätöksenteon ennustettavuuteen ja jatkuvuuteen ja toiminnan pitkän aikavälin suunnitteluun. Jokaisen pormestarin pitää kantaa myös vastuu siitä, että he ovat valtuuston luottamusta nauttivia koko Helsingin pormestareita, eivät vain oman ryhmänsä keulakuvia. Toivomme myös pohdittavan ryhmien kanssa yhdessä, onko kunnallisvaaleista tulossa pormestarivaalit, jotka käydään ryhmien pormestariehdokas edellä, vai käymmekö kunnallisvaalit, joissa valitaan Helsingille valtuusto, joka valitsee keskuudestaan pormestarit. Pidämme haitallisena, mikäli henkilöpolitiikointi syrjäyttäisi täysin politiikan sisältökeskustelun. Tampereella tästä on ollut ikäviä kokemuksia.

Vallan ja vastuun pitää olla samalla taholla. Vallankäytön pitää olla myös mahdollisimman läpinäkyvää. Toisaalta vallankäyttäjillä pitäisi olla myös realistiset mahdollisuudet hoitaa heille uskotut tehtävät parhaan kykynsä ja taitojensa mukaan. Muutama vuosi sitten nykyisen järjestelmän kritiikissä yhdeksi ratkaisuksi nähtiin päätoimiset luottamushenkilöt. Tampereella on jo pormestarinsa, ja muutamissa muissa kaupungeissa on mahdollisuus tehdä kuntapolitiikka valtuuston tai hallituksen puheenjohtajistossa osa- tai kokopäiväisesti. Meille on nyt tulossa muutama kokopäiväinen poliitikko. Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana ja apulaispormestarit kaupunginhallituksen jäseninä ja toimialalautakuntien puheenjohtajina, ja he kaikki ovat myös valtuuston jäseniä tai varavaltuutettuja. Ajan kanssa näemme, millaisiksi muotoutuvat heidän suhteensa muihin luottamushenkilöihin, jotka lähtökohtaisesti tulevat hoitamaan luottamustehtävää oman työnsä ohessa.

Arvoisa puheenjohtaja.

Edellisissä puheenvuoroissa on kritisoitu voimakkaasti vallan keskittymistä liiaksi kansliapäällikölle. Haluaisin todeta, että esityslistatekstissä päätösesityksessä lukee, että esittelylupakäytännön vaihtoehtoja selvitetään jatkovalmistelussa. Meidän ryhmämme ei pidä näitä pelkoja kaikin osin aiheellisina, mutta toteamme sen, että tämän päätöksenteon tai oikeastaan valmistelun loppuvaiheessa tästä asiasta käytiin erittäin runsaasti keskustelua, jossa on aiheellisia pelkoja myös. Näitä on jatkovalmistelussa vielä avoimesti pohdittava. Emme pidä välttämättä



16.3.2016

esittelyoikeuden keskittämistä kansliapäällikölle perusteltuna ja haluamme todeta senkin, että mikäli pormestari tekee päätöksen "kaupunginhallituksen puolesta" siitä, miten asia päätetään, ei sekään välttämättä ole demokratian mukaista.

Keskustan valtuustoryhmä suhtautui aiemmissä keskusteluissa varauksella ajatukseen kaupunginhallituksen kaikkien jäsenten kokopäivätoimisuudesta. Sitä ei ole tässä esityksessä, emmekä sitä ole missään vaiheessa olleet ajaneet, vaikka jotkin mediat näin totesivat. Samalla haluamme kuitenkin muistuttaa, että kaikille kaupunginhallitusryhmille on taattava mahdollisuudet asioiden hoitamiseen asiallisesti. Luottamustoimen hoitaminen vaatii aikaa, pienessä valtuustoryhmässä ehkäpä suhteessa enemmän kuin isoissa ryhmissä, koska vastuunkajia on vähemmän. Pidämme tästä syystä ehdottomana muun muassa sitä, että valtuustoryhmän puheenjohtajan ja kaupunginhallituksen jäsenen tehtäviä pitää voida jakaa jatkossakin 2:n eri ihmisen hoidettaviksi.

Valitettavasti erittäin vähän julkisuutta saanut osa johtamisjärjestelmän uudistamista on kaupunkilaisten osallisuuden lisääminen. Kuntalaisten osallistuminen päätöksentekoon voi toteutua monella eri tavalla. Tässä päätöksessä sitoudumme siihen, että osallistumisen menetelmiä lisätään ja vahvistetaan käyttäjien mahdollisuutta osallistua palveluiden kehittämiseen. Tavoitteena on oltava julkisen tiedon avoimuus ja avoimen datan käytettävyys sekä digitalisaation tuomien uusien innovaatioiden mahdollistaminen palveluiden kehittämisessä muutenkin kuin virkamieslähtöisesti. Osallisuus voi toteutua myös poliittisen järjestelmän kautta. Halukkuus osallistua poliittiseen toimintaan ja erityisesti kannusteet lähteä ehdokkaaksi kunnallisvaaleihin riippuvat osittain siitä, kuinka todennäköistä on, että ehdokkaana ollut henkilö saa hoidettavakseen luottamustoimen. Valtuustoryhmämme pitää demokratian toteutumisen ja kunnallisvaalituloksen näkymisen kannalta erittäin tärkeänä kirjauksia toimielinten koosta. Jatkovalmistelussa on pohdittava erittäin tarkkaan toimialalautakuntien jaostojen määrä, koko ja jaostojen ja lautakuntien välinen suhde. Nämä asiat jäävät vielä tässä päätöksessä auki. Päätökseen ei ole turhaan kirjattu, että jatkovalmistelussa lautakunnille muodostetaan tarvittava määrä jaostoja siten, että monipuolinen edustus, eri alojen tuntemus ja yhteydet kansalaisyhteiskuntaan voidaan varmistaa ja että jaostot mahdollistavat luottamushenkilöille sisällöllisen perehtymisen käsiteltävänä oleviin asioihin riittävällä tarkkuudella.

Keskustan valtuustoryhmä kannattaa toimialamalliin siirtymistä. Uuteen organisaatiomalliin kohdistuu voimakkaita toiveita. Niin kauan kuin muistan, tässä salissa on puhuttu hallinnollisten rajojen aiheuttamista ongelmista. Tämän uudistuksen myötä osa niistä toivottavasti ratkeaa



16.3.2016

helpommin. Erittäin paljon on kuitenkin kiinni johtamisesta. Toimialamalli yksin ei tee toimintaprosesseista sujuvia, mutta se tuo nykyiseen hallintomalliin verrattuna paremmat edellytykset.

Käsittelyssä oleva ehdotus ei ole vielä valmis johtamisjärjestelmä. Olemme vielä matkalla, ja monet yksityiskohdat jäävät neuvoteltaviksi ja tulevat ajallaan vielä tänne päätettäväksi. Yksityiskohtaisten päätösten valmistelu jatkuu johtamisen jaostossa. Valtuustoryhmämme edellyttää, että kaikki valtuustoryhmät voivat osallistua jatkovalmisteluun, vaikka ryhmällä ei olisi varsinaista edustajaa jaostossa. Tähänastinen prosessi on osoittanut, että valtuustoryhmien sitouttaminen päätöksiin on tapahduttava prosessin aikana, ei vasta juuri ennen päätöksentekohetkeä.

Valtuutettu Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät kaupunginvaltuutetut.

Johtamisjärjestelmän muutos on todella merkittävä muutos. Kerrankin uudistuksen suunnittelussa on rohjettu perustavalla tavalla miettiä asia uusiksi ja lisäksi peruslinjaukset tuntuvat oikean suuntaisilta. Suuren muutoksen keskellä 2 asiaa on päätetty pitää ennallaan: kaupunginvaltuuston ja -hallituksen koko. Tämä on perusteltua, koska muuten olisi vaara, että tehostamisen nimissä kavennettaisiin demokratia.

Kannatamme kaupunginvaltuuston roolin vahvistamista ja kuntavaalin tuloksen parempaa huomioon ottamista. Tämä on täysin linjassa sen kanssa, mitä kristillisdemokraatit ovat pyrkinneet esimerkiksi luottamuspaikkaneuvotteluissa ajamaan. Korostammekin sitä, että tämä kuntavaalien tuloksen parempi kunnioittaminen ei saa olla vain silmänlumetta eikä se saa koskea vain suurimpien puolueiden keskinäisten johtopaikkojen jakoa vaan sen tulee ulottua kaikkiin niihin poliittisiin luottamuspaikkoihin, joita kuntavaalin tuloksen perusteella jaetaan. Siksi olemme kannattaneet ja kannatamme yhä pisteytysjärjestelmän luomista luottamuspaikkojen jakamiseksi, sillä se olisi pitämässä huolta siitä, että kuntavaalin tulosta kauttaaltaan kunnioitettaisiin. Tällaisen järjestelmän luominen ei vaadi kovin suurta älyllistä ponnistusta

Miksi tällaista järjestelmää ei sitten ole otettu käyttöön vaan sitä joudutaan yhä odottamaan? Tilanne pysyy tällaisena niin kauan kuin suurimpien johtajat pitävät itsekkäitä päämääriään päätöksentekoaan ohjaavana kriteerinä ja ovat näiden päämäärien edistämiseksi valmiit kohtelemaan pienempiä puolueita äänestäneitä vähempiarvoisina ihmisinä.



16.3.2016

On perusteltua, että kaupunginhallitukseen valittavat ovat joko valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Pormestareilta ja apulaispormestareilta olisi perusteltua edellyttää, että nämä olisivat varsinaisia valtuutettuja. Mikäli pormestariksi tai apulaispormestariksi valitaan henkilö, joka ei ole saanut riittävästi ääniä päästäkseen varsinaiseksi valtuutetuksi, tuntuisi se oudolta vaalituksen huomioimiselta. Pitäisimme suotavana, että toimialalautakuntien kooksi päätettäisiin 15 poliittisen edustavuuden turvaamiseksi. Pidämme positiivisena virkamiesvalmistelun ja poliittisen päätöksenteon selkeää erottamista. Mitä tulee mahdollisen pormestariohjelman laatimiseen, on syytä pitää huolta, ettei tehdä päällekkäistä työtä ja siten aiheuteta sekaannusta. Vaikuttaisi järkevältä, että jatkossa valtuusto hyväksyisi joko pormestariohjelman tai valtuustostrategian, mutta molempien laatiminen ei näytä tarkoituksenmukaiselta. Tuntuisi luonnolliselta, että kaupunginhallituksessa esittelijänä toimisivat toimialajohtajat, kuten demareiden vastaesityksessä. Demareiden ryhmäpuheenvuorossa esitetty kritiikki koskien kansliapäällikön asemaa on perusteltu. Tämä asia tulee korjata ennen kuin esitykset johtosäännön uudistamiseksi tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi. Jos toimialajohtajan näkemys poikkeaa kaupunginhallituksen enemmistön näkemyksestä eikä toimialajohtaja ole halukas esittelemään kaupunginhallituksen enemmistön tahdon mukaista esitystä, pormestarilla ja asianomaisella apulaispormestarilla tulee olla esittelyoikeus, ettei poliittinen päätöksenteko esty.

Toimialamalli vaikuttaa perustellulta. Tämä saattaa auttaa ongelmaan, joka on syntynyt, kun eri hallintokunnat puolustavat kukin omaa reviiriään eivätkä aina kanno oikealla tavalla vastuuta kaupungin kokonaisedusta. Voidaan esimerkiksi saavuttaa oman sektorin säästöt huomioimatta kunnolla sitä, mitä lisäkustannuksia samalla aiheutetaan toiselle hallintokunnalle.

Mitä tulee toimiala- ja lautakuntarakenteen päälinjauksiin, KD-valtuustoryhmä pitää ylitiukkana sitä linjausta, että toimialoja olisi keskushallinnon lisäksi korkeintaan 4. On nimittäin vaikea ajatella, että toimialoja voitaisiin enää tästä vähentää. 4 vaikuttaa hyvältä tavoitetasolta, mutta kun ajattelemme esimerkkeinä mainittuja sosiaali- ja terveystoimea, opetus- ja varhaiskasvatustoimea, teknistä toimea ja kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikatoimea, tuntuisi vaikealta enää tästä vähentää. Kun pohjaesityksessä sanotaan korkeintaan 4 ja SDP:n vastaesityksessä vähintään 4, meistä juuri tuo 4 vaikuttaisi sopivalta tavoitetasolta.

Mitä tulee toimialarakenteen muodostamisen lähtökohtiin, KD-valtuustoryhmä pitää olennaisena sitä, että palvelukokonaisuuksien määrä on uudistuksen toteuduttua merkittävästi pienempi kuin nykyis-



16.3.2016

ten virastojen määrä. Tämä on päätösesitykseen kirjattukin, mutta tämä täytyy pitää kirkkaana mielessä, jottei lopulta käy niin että hyvistä lähtökohdista huolimatta päädytään toisenlaiseen tulokseen kuin mihin aluksi on pyritty. On myös perusteltua keskittää hallintotehtävät toimialoittain, mikäli keskushallintoon keskittäminen ei ole vielä parempi ratkaisu.

Aikanaan valtuusto päättää päätoimiselle ja osa-aikaiselle luottamus- henkilölle maksettavasta kuukausipalkasta ja korvauksista. KD- valtuustoryhmä pitää tärkeänä, että nämä palkat ovat kohtuullisen korkeita mutta eivät kohtuuttoman korkeita. Tämä voi olla haasteellista, koska vaarana on, että suurin vaikutusvalta palkkatason määrittämisessä on niillä ihmisillä, jotka itse ovat lähellä tulla valituiksi kyseisiin tehtäviin nyt tai myöhemmin.

Kaiken kaikkiaan KD-ryhmä toteaa, että päätösesityksessä on paljon hyvää mutta jotakin voitaisiin tehdä vielä paremmin.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja. Valtuutetut. Bästa fullmäktige.

Perustuslain mukaan kunnanhallinnon tulee perustua asukkaiden itsehallintoon. Myös uuden kuntalain lähtökohtana on asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien toteuttaminen. Nämä perusteet on Helsingin johtamisjärjestelmän valmistelussa käännetty ylösalaisin. Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien sijasta tässä ehdotuksessa keskitetään valtaa entistä pienempään piiriin. Kuvaavaa on, että kohta 3 vuotta jatkuneen valmistelun aikana ei ole saatu aikaan yhtään ainoaa uutta ehdotusta asukkaiden osallistumisesta kaupungin hallintoon. Voi myös kysyä, eikö johtamista uudistettaessa pitäisi tietää, mitä johdetaan, mitä tehtäviä kunnalle jää, jos sote- ja aluehallintouudistus toteutuu.

Hyvät valtuutetut.

Tämän ehdotuksen kova ydin on ylimpien virkamiesten vallan lisääminen. Samalla kun yli 30 virastoa ja laitosta kootaan 4 toimialaksi, lopetetaan lähes kaikki nykyiset 25 lautakuntaa ja johtokuntaa. Toimialojen johtamisesta vastaisi vain 4 lautakuntaa. Niillä ei olisi mahdollisuutta seurata ja tuntea koko alan toimintaa. Samalla lautakuntien sisällöllisen ohjauksen korvaisi lähinnä hallinnollis-taloudellinen ohjaaminen. Lautak-



16.3.2016

kuntien laaja alasajo tarkoittaa yhteyksien kaventumista asukkaisiin ja eri alojen osajiin. Kuilu päätöksenteon ja asukkaiden välillä kasvaa, vaikka sitä pitäisi kaventaa. Jättitoimialoja on perusteltu palvelujen siiloutumisen vähentämiseksi. Asukkaiden ja palvelujen kannalta ratkaisevaa ei ole kuitenkaan yksikköjen suurentaminen ja hallinnon keskittäminen, ei etenäkään Helsingissä. Pikemminkin palvelukokonaisuuksien hyvä toiminta edellyttää, että työntekijöille annetaan lisää valtaa ja resursseja kehittää moniammatillisten tiimien työtä, tuntee erityisesti lähi-palvelujen kautta asukkaiden tarpeita ja kehittää ehkäisevää toimintaa. Kun lautakuntien raju vähentäminen herätti kritiikkiä, lisättiin valmistelussa esitykseen mahdollisuus perustaa joitain jaostoja ja delegoida niille jotain päätösvaltaa. Muutama jaostohan on pakkokin muodostaa jo lain veloitteiden ja viranomaistehtävien takia. Periaatteessa jaostot eivät kuitenkaan korvaa lautakuntia vaan toimivat tämän esityksen mukaan niiden alaisina. Juuri siksihän tässä lautakuntia halutaan vähentää, että päätösvaltaa pyritään keskittämään.

Hyvät valtuutetut.

Helsingin 25 lautakunnan ja johtokunnan joukossa on toki muutama, jotka voi yhdistää, mutta paljon enemmän on niitä, joiden lopettaminen heikentää demokratiaa. Esimerkiksi kaupunkisuunnittelulautakunnan lopettaminen tilanteessa, jossa valmistellaan uutta yleiskaavaa ja edessä on käytännössä koko asemakaavoituksen uudistaminen, tuntuu suorastaan järjettömältä. Kaavoitus-, rakennus- ja kiinteistöpuolen keskittäminen yhdelle johtajalle ja yhdelle lautakunnalle voi tuottaa myös valvonnan ja lupamenettelyjen kannalta hyvin kyseenalaisia kytköksiä.

SKP:n ja Helsinki-listojen mielestä ei ole perusteita lopettaa myöskään asuntolautakuntaa, varhaiskasvatuslautakuntaa, nuorisolautakuntaa, kulttuuri- ja kirjastolautakuntaa, liikuntalautakuntaa eikä työväenopistojen johtokuntia. Kyseenalaista on myös nuorten vaikuttamiskanavan ja vanhusneuvoston kaltaisten lakisääteisten elinten sivuuttaminen kokonaan tässä esityksessä. Valtuutetut jaetaan esityksessä 2:n tai oikeastaan 3 kerroksen väkeen. Pieni, täyttä, ilmeisen hyvää palkkaa nauttiva etuoikeutettu eliitti muodostaisi kaupunginhallituksessa ja lautakuntien puheenjohtajina virkamiesesittelijöiden pienen joukon kanssa varsinaisen vallankäytön ytimen, sisäpiirin. Toisen luokan valtuutetut pääsisivät lautakuntiin mutta ilman palkkaeliitin etuja, ja alimmassa kastissa olisivat ne, joille ei ole enää sijaa edes lautakunnissa. Jos tähän vielä liitetään pormestariohjelma, saa jako vielä avoimemmin myös poliittisen luonteen.

Hyvät valtuutetut.



16.3.2016

SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmän mielestä nyt käsittelyssä oleva esitys ei sovi linjaksi, jolla Helsingin uutta johtamisjärjestelmää pitää valmistella. Lähtökohdaksi on otettava asukkaiden ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen. Siinä osallistuvan budjetoinnin käyttöönotto kaikilla toimialoilla on avainasemassa. Kasvavassa Helsingissä on tarvetta pysyville lähidemokratian elimille, kuten asukkaiden valitsemat aluelautakunnat tai kaupunginosavaltuustot. Asukkaiden suoria vaikutusmahdollisuuksia on vahvistettava myös koko kaupungin tasolla muun muassa kunnallisaloitteilla ja kansanäänestyksillä. Valtuuston roolia on vahvistettava niin että keskeiset palveluverkkoja koskevat päätökset tehdään valtuustossa, valtuustostrategiaa täydennetään useammilla erillisohjelmilla, luovutaan mekaanisista valtuustokauden meno- ja investointikatoista, tuodaan kaupungin yhtiöiden omistajaohjausta koskevat linjaukset valtuuston päätettäväksi. Vastustamme valtuuston jakamista pieneen palkkaeliittiin ja muihin. Sen sijaan on vahvistettava kaikkien valtuutettujen ja varsinkin asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia.

Hyvät valtuutetut.

Luigi Pirandellon näytelmästä tulleen sanonnan mukaan politiikassa niin on, jos siltä näyttää. Miltä kaupunginhallituksen enemmistön esitys nyt näyttää? Poliitikkojen pieni piiri pelaa pormestaripeliä ja esittää, että heille tai heiden kavereilleen aletaan maksaa erittäin hyvää palkkaa. Päätösvalta keskitetään harvemmillle. Suurin osa lautakunnista lopetetaan. Palvelut kasataan jättivirastoihin. Asukkaille on luvassa lisää leikkauksia. Valtuustolla on nyt mahdollisuus valita, haluammeko me, että Helsingin johtaminen näyttää tällaiselta pienen piirin valtapeliltä ja oman edun tavoittelulta. Jos emme, on esitys syytä palauttaa uuteen valmisteluun, jossa kuullaan asukkaita, työntekijöitä ja kaikkia valtuustoryhmiä.

Olen tehnyt järjestelmään palautusesityksen. En ryhdy sitä tässä lukemaan uudelleen. Sen sisältö vastaa esittämäni puheenvuoroa.

Valtuutettu Hursti

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Kiitos kaupunginjohtajalle esityksestä.

Valtuustoryhmien puheenjohtaja Tatu Rauhamäki ja valtuustoryhmät, kiitos hyvistä ajatuksista, hyvistä puheenvuoroista, etenkin Osku Pajamäen, Silvia Modigin, Harri Lindellin ja viimeisimpänä Yrjö Hakasen jäl-



16.3.2016

leen kerran hyvin valmisteltu puheenvuoro, jossa paljon ajatuksia, kuten myös Lindellin puheenvuorossa, joihin yhdyn.

Ehkä tässä vaiheessa jo sanonkin, että kannatan valtuutettu Hakasen palautusta. Siellä on Ahjossa muitakin palautuksia, joita tulen kannattamaan, kun puheenvuorot on esitetty.

Lindell oli sitä mieltä, että olisi hyvä tehdä kansalaisäänestys, jossa nähtäisiin vähän suuntaa-antavasti, mitä kansalaiset haluavat ja mitä sen pohjalta voitaisiin päättää. Mutta minä en ihan sillä pohjalla ole, koska sitten meillä olisi seuraava pormestari Jari Sillanpää, apulaispormestareina olisivat Cheek ja Elastinen, Antti Tuisku ja Michael Monroe. Joten tällainen suuntaa-antava ei ehkä meillä ihan toimi. Mutta muuten tietysti kansalaisten ääni olisi hyvä saada kuulumaan.

Ihmettelen muuten, minkä takia tämä johtamisjärjestelmän päätös on tällä hetkellä valtuustossa. Henkilökohtaisesti olisin sitä mieltä, että kun olemme saaneet kuntaliitokset päätökseen, metropolin ja sote-uudistuksen, joka on kesken, jollain lailla kondikseen, sen jälkeen näitä asioita voisi täällä käsitellä. Paras ajankohta voisi olla kuntavaalien jälkeen.

Kun ei tiedetä, mistä päätetään, ketkä päättävät, mistä päättävät ja minkälaiset tulevat olemaan päättävät elimet, miksi pitäisi päättää johtamisjärjestelmästä, kun ei edes tiedetä vielä, ketä tullaan johtamaan? Ensinnäkin en ole sitä mieltä – tämä on henkilökohtainen mielipiteeni. Jouduin valtuustoryhmän huoneesta pois, kun meillä tuli vähän valtuuston ryhmän kanssa erimielisyyksiä. Tulin tänne valtuustosalin huilamaan. Minä olen sitä mieltä, että pormestari ja apulaispormestarit pitäisi valita pätevyysperustein, ei poliittisin perustein valtuustossa eikä myöskään äänestämällä. Jos täällä niistä päätetään eikä kriteerinä ole pätevyys – en väitä, etteivätkö apulaiskaupunginjohtajat ja kaupunginjohtaja olisi olleet päteviä – mutta jos me jatkamme päätöksentekoa edelleen täällä ja valitsemme, mikään ei tule muuttumaan, niin kuin valtuutettu Hakanenkin esitti. Jälleen ne puolueet, jotka ovat valtasemassa tälläkin hetkellä valtuustossa, kuntavaalien jälkeen se jatkuisi samanmoisena. Demokratia ei tapahtuisi. Valtuustoryhmä SKP, RH ja muutamat muut pienpuolueet eivät ääntä niinkään saisi kuulumaan. Joten se ei olisi oikea johtamistapa kaupungille, enkä usko, että se olisi kaupunkilaisten tahto. Valtakriteerinä pitää olla pätevin.

Lautakuntayhdistämisestä sen verran, että en missään nimessä kannata niitä. Aikoinaan oli sosiaali- ja terveystalouden lautakunta erillisinä lautakuntina, ja nyt kun se on yhdistetty, se on varmaan kaupungin raskain lautakunta. Nyt jos näitä lautakuntia yhdistetään, meille tulee, niin kuin



16.3.2016

tässä ehdotuksessa on mainittu, 4 raskasta lautakuntaa. Se ei päätöksentekoa suinkaan helpota. Mutta päätöksenteon helpottamiseen minulla olisi pari pientä ajatusta. Toinen olisi se, että me valtuutetut ja lautakunnan jäsenet saisimme Ahjoon tiedot esityslistoista viikkoa aikaisemmin. Se on täysin mahdollista, koska me olemme myös kuulleet valtuustossa ja lautakunnissa, että seuraava kokous on peruttu vähäisten asioiden tähden ja siirretään seuraavaan. Meillä sosiaali- ja terveyslautakunnassa jopa 2 kokousta peruttiin. Sitten seuraava lautakunnan kokous kun oli, siellä oli 35 asiaa. Kun me olemme kuitenkin tällaisia viikonloppuisia ja -äitejä, viikonloppuna tulevat Ahjoon asiat, joista meidän pitäisi päättää tiistaina tai keskiviikkona. Viikonloppuna emme saa mitään tietoa niistä asioista, emme mitään pohjia, joilla voisimme paremmin tutustua ja ottaa selvää asioista, kun viikonloppuna ei ole mikään mesta auki, josta tietoja saa. Sitten suurin osa meistä on myös päätoimisessa duunissa, joko iltavuorossa tai päivävuorossa, ja näin ollen ei niihin ole myös mahdollisuutta sillä tavalla tutustua. Olisi paljon parempi, kun ne saataisiin viikkoa aikaisemmin ja näin päästäisiin vähän materiaaliin tutustumaan paremmin.

Mitä näihin palkkauksiin tulee, olisi aivan nastajuttu, kun myös meillä täällä olisi mahdollisuus olla kokopäivätoimisina valtuutettuina elikkä jollain sellaisella kokouspalkkiolla/kokonaispäivärahalla, jolla tultaisiin toimeen eikä tarvitsisi olla toisessa duunissa. Saisimme täysipainoisesti olla tässä tehtävässä, johon meidät on valittu. Kokouspalkkioiden nostaminen taikka kokopäivätoimiseksi valtuutettujen saattaminen voisi olla myös aivan oikea ratkaisu. Moni voisi jättää päiväduuninsa pois, ja siitä vapautuisi työpaikka jollekin työttömälle. Kyllä näillä ratkaisuilla saataisiin aikaan parempaa päätöksentekoa, ettei se olisi sitten niin kuin täällä valtuutettu Hakanen vähän kertoi, kenen yksinoikeus.

Kaupunginvaltuuston päätöksentekoa minun mielestäni on vahvistettava, ja se vahvistuu sillä, että me saamme esityslistat aikaisemmin Ahjoon, jotta voimme niihin paremmin tutustua ja saada paremmin materiaalia. En puutu näihin muihin juttuihin. Täällä on niin paljon hyviä puheenvuoroja ollut. Tämä pieni ajatuksin tässä.

Kiitos.

Valtuutettu Arhinmäki

Arvoisa puheenjohtaja.

Tässä vaiheessa en kannata palauttamista, koska tämä päätösesitys on kuitenkin pohja valmistelulle. Lähden siitä, että tätä pohjaesitystä



16.3.2016

voidaan parantaa ennen kuin se tuodaan keväällä johtosääntömuutoksena. Jos näitä asioita silloin ei ole huomioitu, silloin olen palauttamisen tai hylkäämisen kannalla. Tämän järjestelmän lähtökohta oli se, että vaaleilla valittujen poliitikkojen valtaa lisätään. Nyt kun katsoo tätä esitystä, tässä itse asiassa keskitetään valtaa muutamille poliitikoille ja muutamille virkamiehille, vaikka tarkoituksena piti olla valtuuston vallan lisääminen ja vaaleilla valittujen poliitikkojen vallan lisääminen. Nostan pari asiaa, jotka pitäisi muuttaa tässä jatkovalmistelun yhteydessä ennen kuin tuodaan lopullinen esitys valtuustoon.

Ensinnäkin pidän erikoisena sitä, että tänne luodaan kansliapäällikkö, joka vastaa kaikesta valmistelusta tai esittelyistä. Pidän sitä todella erikoisena. Joko esittelijöinä kaupunginhallituksessa pitäisi toimia apulaispormestareiden tai pormestareiden, joka on valtioneuvoston malli, jossa kansliapäälliköt toimivat kansliapäällikköinä ministeriöissä ja ministerit valtioneuvostossa toimivat esittelijöinä. Tai vähintäänkin toimialajohtajien pitäisi omalla asiantuntemuksellaan toimia esittelijöinä. Jompikumpi näistä. Minusta olisi parempi, että apulaispormestarit ja pormestarit toimisivat esittelijöinä omalla alueellaan kuten valtioneuvostossakin.

Toinen seikka on se, että nyt tässä tavallaan pormestarimallin sivutuotteena, joka tuli läpi kaupunginhallituksen puheenjohtaja Rauhamäen puheenvuorosta, tuodaan tämä toimialamalli ja lautakuntien määrän dramaattinen pudottaminen. Tämä ei kuulu itse asiassa tähän vallan lisäämiseen. Tämä vähentää valtaa. Meille tulee superlautakuntia, joissa ei millään voi olla riittävää asiantuntemusta, mahdollisuutta perehtyä asioihin, mikä taas lisää silloin virkamiesten valtaa. Esimerkiksi nostan kulttuuri, liikunta, nuoriso ollaan laittamassa samaan lautakuntaan. Kerta kaikkiaan ei voi olla sellaista asiantuntemusta muuta kuin ehkä jollain yksittäisillä ihmisillä. Sen vuoksi olisi tärkeää, että lautakuntia olisi enemmän. Tästä onkin vastaesityksiä. Nämä kannattaa huomioida jatkovalmistelussa. Sitten kun tämä johtosääntö tuodaan valtuustoon seuraavan kerran, jos näitä muutamia huomioita ei ole siinä, sitten voidaan harkita palautusta tai hylkäystä.

Valtuutettu Krohn

Arvoisa puheenjohtaja.

En kannata tehtyä palautusesitystä. Tämä pormestarimalli selkeyttää nykyistä päätöksentekosysteemiä, jossa kaupungin johtajisto on faktisesti poliittisesti valittu mutta kuitenkin istuu vaalikautta pidemmän pätkän ja lisäksi virkamiesasemassa. Mielestäni on ihan hyvä, että kau-



16.3.2016

pungin pormestarijohto heijastaa poliittisia valtasuhteita oikeasti eikä 7 vuoden pätkissä.

Mutta tässä jatkovalmistelussa on asioita, joita pitää ottaa huomioon. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että pidetään huolta valmistelun ja poliittisen päätöksenteon pitämisestä erillään. Näen tässä suomalaisessa systeemissä sen, että esittely tehdään virkavastuulla, niin se on mielestäni kansalaisten turva. Poliitikot saavat päättää mitä vain, mutta sen valmistelijan ja esittelijän pitää nojata asiaa koskeviin lakeihin. Sen takia vaikka tässä se, että esittelijäoikeus on keskitetty kansliapäällikölle, nähdään tällaisena vallankeskittämisenä, päätöksentekovaltahan on kaupunginhallituksella jatkossakin ja valtuustolla. Kauneusvirheenä mielestäni on tässä se, että pormestari voisi ohittaa kansliapäällikön esittelyoikeuden, koska todella se esittely pitää tehdä virkavastuulla ja poliitikon virkavastuu on erityyppinen. Se mikä tässä toivottavasti paranee, on päätöksenteon johdonmukaisuus elikkä päättäjät sitoutuvat strategiaan. Nythän valtuusto on päättänyt strategiasta, mutta sitoutuminen sekä valtuustossa että kaupunginhallituksessa on ollut välillä heikohkoa.

Ilmeisesti 2 minuuttia tuli täyteen. Ehkä otan toisen puheenvuoron pitkän illan iloksi.

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Kannatan palautusta, mutta minun palautusehdotukseni on erimuotoinen kuin Hakasen ehdotus. Puheenjohtaja ei ole huomannut, että ehkä se olisi pitänyt myös ensin lukea ja sitten kannattaa.

Minun ehdotukseni on palautus, koska tämä työ, joka nyt tässä edessämme on, on keskeneräinen. Sitten se on ennenaikainen, koska maakuntahallintohan on tulossa ja sote siirtyy sinne eli yksi apulaispormestarin putoaa pois. Se on vaikutuksiltaan selkiytymätön, niin kuin niin monet puheenvuorot ovat sanoneet. Se on syytä palauttaa uudelleen valmisteluun, ja päätös olisi syytä tehdä ensi valtuustokauden alussa.

Valtuutettu Valokainen

Kiitos, puheenjohtaja.



16.3.2016

Tämä johtamisjärjestelmän uudistaminen taisi saada alkunsa silloin aikoinaan Kataisen hallituksen pohjalta, ja sieltä on varmaan tullut aika-
moiset käskyt. Se on edennyt kaupunginhallitukseen ja johtamisaoston
selvittelyihin. Malli on haettu Tampereelta asti, jopa Saksasta asti.
Tampereen mallia on seurattu, mutta Saksan mallista ei ollut hyötyä.
Tähän pähkäilyyn on kulunut aika paljon rahaa.

Tuntuu vähän siltä, että varsinaiset kaupunkia koskevat arkiset asiat
ovat vanhakantaista ajattelua niin kuin moni vihreä täällä on tuonut
esiin. Nostetaan jotain uutta eli Guggenheimia ja siltahanketta ja riidel-
lään apulaiskaupunginjohtajan valinnasta. En tiedä, olisiko tämä uudis-
tus hyvä. Haetaanko sillä säästöjä vai jonkin tietyn puolueen poliittista
valtaa? Kuinka paljon johtamismallin uudistaminen on tullut maksa-
maan ja mikä on lopullinen hintalappu? Olisi kiva saada kuulla asukas-
lähtöisesti. Tämä sana asukaslähtöisesti oli täällä breivissäkin. Mitä
hyötyä tästä on kaduntalajille ja mitä tulee meille maksamaan tämä
koko show, joka on alkanut vuonna 2013?

Kiitos.

Valtuutettu Lehtipuu

Arvoisa puheenjohtaja.

Tätä asiaa ei pidä palauttaa. Itse asiassa kun katsoin tuota kaupungin-
johtajan hyvää esittelyä, siinä kiinnitti huomiota se, että tässä on edes-
sä hyvin mittava valmistelutyö ennen kuin tämä voidaan ottaa käyttöön
heti seuraavien vaalien jälkeen, jolloin meille jää oikeastaan vaihtoeh-
doksi joko hyväksyä tämä jatkovalmistelun pohjaksi tai hylätä se. Olen
ehdottomasti tämän hyväksymisen kannalla. Vastustan palautusta.

Tämä on kuitenkin todella iso, merkittävä parannus nykytilanteeseen,
jossa on paljon ongelmia. Ryhmäpuheenvuoroissa tuli aika hyvin kuvat-
tua, että Helsingin hallinto on perinteisesti hyvin raskas, hyvin sirpalei-
nen, liian itsenäisten hallintokuntien keskinäisten riitojen sävyttämä.
Tämä estää tehokkaan päätöksenteon kaupunkilaisten hyväksi ja mo-
nen hyvän hankkeen etenemisen. Kunnassa elämä on aina tasapainoi-
lua hallinnon ja politiikan välillä. Meillä hallinto on ylikorostunut osittain
sen hyvin pitkän, syvään juurtuneen konsensusajattelun takia, jossa on
ollut paljon hyvää. Olen itse ollut isossa roolissa siinä viimeisen 20
vuoden ajan. En moiti sitä sinällään, mutta kyllä tämä esitys tuo todella
kaivatun siirtymisen kohti politiikkaa meillä kunnalliselämässä, mistä
tämän illan keskustelu on aivan erinomainen esimerkki.



16.3.2016

Demokratiaan kuuluu se, että asukkaiden ääni kuuluu vaaleissa ja kaupunkilaisten tahto näkyy vaaleissa. Mutta näkyykö vaalitulos päätöksenteossa ja organisaatiossa? Tällä hetkellä ei riittävästi näy. Isona ongelmana on tämä johtavien viranhaltijoiden ja apulaiskaupunginjohtajien ja kaupunginjohtajan virkojen ja vaalikausien välinen epäsuhta. Se pitää pikimmiten korjata.

Kun puhutaan tästä esittelyoikeudesta, johon nimenomaan demarit puuttivat ryhmäpuheessaan hyvin voimakkaasti, toistan suoran sitaatin päätösesityksestä:

”Esittelylupakäytännön vaihtoehtoja selvitetään jatkovalmistelussa.”

Se on siinä osittain auki. On ihan totta, että tätä apulaispormestarien roolia kannattaa siinä pohtia ja selvittää ja nimenomaan selkeyttää. Vaihtoehtona ei ole se, mitä Osku Pajamäki täällä ehdotti, että toimialajohtajista tehtäisiin uusia apulaiskaupunginjohtajia. Sen sijaan tätä valtioneuvoston mallia kannattaisi minunkin mielestäni harkita jatkovalmistelussa.

Yksi tämän esityksen parhaita puolia on se, että se vihdoin järkeistää ja virtaviivaistaa meidän luottamushenkilö- ja virasto-organisaatiota erityisesti teknisellä sektorilla. Se on erittäin pahasti ajastaan jäljessä. Jonkin nykyisen lautakunnan lakkauttaminen tai ehkä pikemminkin yhdistäminen muihin lautakuntiin ei suinkaan tarkoita sitä, että silloin asiat jäisivät käsittelemättä. Ne vain käsitellään erinimisessä toimielimessä jatkossa.

Ehdottomasti tämän esityksen kannalla.

Valtuutettu Ingervo

Kiitos, puheenjohtaja.

Olemme tekemässä isoa organisaatiouudistusta, massiivista, johtamisjärjestelmän uudistamisen nimissä. Vuosi on mielestäni liian lyhyt aika henkilöstönkin näkökulmasta tähän isoon organisaatiomuutokseen. Vallankumouksellista tässä on se, että demokratiaa ollaan kaventamassa lautakuntien määrää vähentämällä ja valtaa keskittämällä kouralliselle valtuutetuille. Ymmärrän kyllä hyvin, jos suurimmat valtuustoryhmät innostuvat pohjaesityksestä. Muille se on karua luettavaa. Meille on näytetty nyt tätä 4 toimialalautakunnan hallintomallia. Haluaisin kysyä tässä kaupunginjohtajalta, onko nyt niin että jatkossa tässä kevään aikana voidaan vielä kuitenkin olla päättämässä lautakuntien



16.3.2016

määrästä vai onko nyt ajateltu, että siitä päätetään nyt. Koska mikäli näin vähällä lautakuntamäärällä mennään, siinä tapauksessa kannatan palautusta. Siksi toivon, että tämän vastauksen voisi pian saada. Esimerkiksi jo nyt kaupunkisuunnittelulautakunta kokoontuu viikoittain ja kiinteistö joka toinen viikko. Teknisen toimen lautakunta toimialana olisi aivan liian paljosta vastuussa, ja korruptioriskit mielestäni myös kasvaisivat, jos sama lautakunta päättää sekä tonttien kaavoituksesta, varaamisesta että vuokrauksesta. Jotta siitä ei muodostuisi korruptiolautakuntaa, on tärkeää, että jatkovalmistelussa ne ovat eri lautakuntia. Myös tämä vuokralaisdemokratia-asia mielestäni tässä on pikkuisen jäämässä jalkoihin, ja se myös huolestuttaa. Mutta olisin hyvin iloinen, kun saisin tähän lautakuntien määräasiaan vastauksen, koska siitä on selkeästi nyt vähän eri käsityksiä.

Ledamoten Månsson

Palautukseen, jota en kannata. Ei tämä asia sillä enää muutu.

Det mesta har sagts, och kommer att sägas ännu många gånger, så jag har bara två korta pointer:

För det första så har den här borgmästarmodellen överdramatiserats. Vi har ju nu en stadsdirektör som är vald som det största partiets kandidat. Vi har biträdande stadsdirektörer som likaså är valda på politiska grunder. I den nya modellen skulle det här förbli detsamma. De skulle kallas borgmästare och överborgmästare, men de skulle ha öppet och ärligt politiska mandat. 4 av våra 5 nuvarande stadsdirektörer har ju en bakgrund som kommunalpolitiker, en del av dem på topposter, en stadsstyrelseordförande och en stadsfullmäktigeordförande, så det är nog ingen större skillnad i det här avseendet.

Toimialamallikin on ok. Pitäisi saada kaupunki toimimaan yli nykyisten osittain keinotekkoisten virastorajojen. Mutta tarvitaan niin kuin tässä on moni jo ehtinyt sanoa, tarpeellinen määrä superlautakuntien alaisia jottokuntia ja jaostoja, jotta asiantuntemus taataan ja jotta luottamushenkilöiden määrä ei ihan niin radikaalisti vähene kuin muuten tapahtuisi. Tällä reunaehdolla, joka on huomioitu kaupunginhallituksen esityksessä, olen valmis ja ryhmäni on valmis kannattamaan tätä esitystä.

Valtuutettu Pakarinen

Kiitos, puheenjohtaja.



16.3.2016

Se, mikä nyt on pointtina tässä käsiteltävässä asiassa, on se, että meillä on ehkä mahdollisuus päästä yhden luukun palveluihin esimerkiksi teknisten palveluiden osalta. Nyt meillä seilaavat samat asiat monen eri viraston ja lautakunnan läpi. Se pitkittää prosesseja. Minkä takia itse en kannata palautusta, on se, että meillä on mahdollisuus nyt tällä organisaatiouudistuksella saada aidosti yhden luukun palveluita ja selkeyttää organisaatiotamme, jolloin kaupunkilaisten, yrittäjien ja yritysten on huomattavasti helpompi asioida kaupungin kanssa.

Kiitos.

Valtuutettu Wallgren

Bästa fullmäktige, bästa ordförande, tack.

Yhdyn valtuutettu Arhinmäen perusteluihin mutta päädyn niiden perusteella innokkaasti kannattamaan Hakasen palautusta. Tässä valtuutettu Lehtipuu käytti hyvän puheenvuoron, jossa oli tällainen lause, että kyse on isosta parannuksesta nykyiseen huonoon johtamisjärjestelmään. Lehtipuu osui melkein oikeaan. Yksi sana vain pitää vaihtaa siihen, mitä hän sanoi. Kyse nimittäin ei ole isosta parannuksesta huonoon järjestelmään vaan isosta huononuksesta nykyiseen huonoon järjestelmään.

Kannatan palautusta.

Valtuutettu Niiranen

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Yrjö Hakanen sanoi palautusehdotuksessaan, että lautakuntajärjestelmän pitää olla laajempi, ja valittaa, että valta keskittyy yhä harvemmillä eli suurilla ryhmillä. Vastaan tähän, että kommunistien ja muiden pienryhmien kannattaa jatkossa ehkä hankkia kansalta vaaleissa laajempi kannatus, jotta saavat sitten enemmän valtaa tässä uudistetussa järjestelmässä ensi vaalikaudella. Siinä asiassa Hakanen on oikeassa, että esimerkiksi teknisen lautakunnan jäsenillä on tulossa todella suuri vastuu ja valtavan isoja asioita. Sen johdosta ennemmin tai myöhemmin tulee eteen tarve perustaa esimerkiksi tekninen ja kaupunkisuunnittelujaosto, minkä jälkeenhän meillä on sitten nelipiortainen hallintomalli. Erilaisia jaostoja on kyllä luvassa, ja sen lisäksi, kuten Månsson täällä mainitsi, erilaisia johtokuntia ynnä muita. Kyllä niitä



16.3.2016

luottamustoimia riittää varmasti, hyvin tärkeitä luottamustoimia myös pienille ryhmille jatkossakin.

Totta on, että aika lailla avoimeksi tässä jää se, miten kaupunginvaltuutettujen roolia vahvistetaan. Tähän on todella kiinnitettävä jatkossa huomio, kun lautakuntien määrä vähenee ja niissä toimivien valtuutettujen työmäärä lisääntyy tuntuvasti. Uudistus merkitsee mielestäni sitä, että joka ikisen, joka pyrkii seuraavaan kaupunginvaltuustoon, on tiedostettava se, että vastuu on silloin laajempi, kun muita luottamushenkilöitä on vähemmän. Tämä koskee myös kaikkein pienimpien valtuustoryhmien jäseniä ja erityisesti heitä. Meillä suuremmissa ryhmissä vastuun lisääntyminen ja työskentelytapojen tehostaminen koskee erityisesti valtuustoryhmien sisäistä työskentelyä.

Valtuutettu Hyttinen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Esitetystä mallissa on hyviäkin osia. Toimialalautakunnissa olisi potentiaalinen mahdollisuus syventää päätöksistä vastaavien luottamushenkilöiden asiantuntemusta, ja myös johtohenkilöiden lyhyemmät toimikaudet ovat tervetullut muutos. Mallissa on kuitenkin perustavanlaatuisia virheitä, joita aikaisemmat puhujat ovat nostaneet ansiokkaasti esiin. Superlautakunnat edistäisivät luottamushenkilöiden mahdollisuuksia keskittyä paremmin päätöksentekoon, mikäli kaikki kyseisissä lautakunnissa toimivat henkilöt pystyisivät hoitamaan tehtäviä osa-aikatyönä. Näin ei kuitenkaan esitetystä mallissa ole, vaan yksittäisille luottamushenkilöille sysätään huomattavasti nykyistä enemmän tehtäviä, mutta ainoastaan toimialalautakuntien puheenjohtajisto saisi työstään palkkaa. Tämä loisi räikeän epäsuhdan puheenjohtajiston ja lautakuntien rivijäsenten aseman välille.

Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että ainoastaan lautakuntien puheenjohtajat pystyisivät keskittymään suureen aineistomassaan huolella, kun heillä on kyse osa-aikatyöstä, muilla päätoimen ohessa hoidettavasta hommasta. Nykyisellään yksittäisen luottamushenkilön työtaakka on ollut kohtuullinen, koska päätöksenteko on hajautettu useampiin lautakuntiin ja useamman luottamushenkilön vastuulle. Suurempi kunnallispäätäjien määrä lisää päätöksenteon demokratiaa ja tekee suhmuroinnista edes hieman vaikeampaa, kun se toimiakseen vaatisi taakseen suuremman määrän joustavan moraalin omaavia henkilöiltä. Jatkossa todellisten päätöksentekijöiden määrä valmisteluvaiheessa kutistuisi kuitenkin murto-osaan nykyisestä, joten suhmuroinnista ja korruptiostakin tulisi helpompaa. Valtuustosta tulisi helposti pelkkä ku-



16.3.2016

mileimasin, kun valmistelutyöhön osallistuvien henkilöiden osuus valtuutetuista pieneni merkittävästi.

Kannatan hyvää hallintoa ja läpinäkyvää demokraattista päätöksentekoa. Tästä syystä kannatan tätä ja myös seuraavaa palautusesitystä.

Kiitos.

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Sekä valtuutettu Puhakka että Ingervo kysyvät lautakuntien määrästä. Totean suoraan esitykseen perustuen, että siellä todetaan ihan alussa, että kaupunginvaltuusto päättää, että seuraavan valtuustokauden alusta 1.6.2017 alkaen kaupungin johtamisjärjestelmä ja organisaatio järjestetään seuraavien periaatteiden mukaisesti. Sitten siellä todetaan kohdassa Toimiala- ja lautakuntarakenteen päälinjaukset:

”Hallintokuntien rajoja poistetaan yhdistämällä lautakuntia ja virastoja laajemmiksi toimialoiksi tarkoituksenmukaisella tavalla. Toimialoja on keskushallinnon lisäksi korkeintaan 4 ja ne voivat olla esimerkiksi sosiaali- ja terveystoimi, opetus- ja varhaiskasvatustoimi, tekninen toimi sekä kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikatoimi.”

Sitten myöhemmin esityksissä vielä mennään näihin toimialoihin kuhunkin, jossa mainitaan myös lautakunnat. Tästä voi todeta, että esityksessä on 4 toimialalautakuntaa. Tämän lisäksi pelastuslautakunta, joka oli tässä alun esittelyssä mukana, jäisi esityksessä. Sitten erikseen mainitsematta on tarkastuslautakunta, joka perustuu lakiin. Se on lain mukainen. Esitykseen sisältyy 4 toimialalautakuntaa, pelastuslautakunta ja tarkastuslautakunta. Vastaus kysymykseen on, että 6 lautakuntaa, joka todetaan täällä, että korkeintaan 4 eli korkeintaan 6.

Valtuutettu Enroth

Kiitos puheenjohtaja.

Kannatan kaupunginhallituksen esitystä. Sen uusi hallintomalli joustavoittaa päätöksentekoa, ja toimintaympäristömme on isossa murroksessa. On hyvä, että meillä on uudistettu hallinto ja joustava hallintomalli valmiina, kun joudumme vastaamaan uusiin haasteisiin. Varmaan on niin, että kun lopulta selviää minkälaisia muutoksia loppujen lopuksi



16.3.2016

tulee ympäristössämme tapahtumaan, joudumme tarkistamaan hallintomallia. Sen aika näyttää, ja sitä voimme sitten tarkistaa.

Kiitoksia.

Valtuutettu Huru

Kiitos puheenjohtaja.

Valtuutettu Hakasen ehdotuksessa tärkeänä tuli tämä, mitä nyt kaupunginjohtajakin vielä tarkensi, että lautakuntajärjestelmän tulee olla riittävän laaja. Näitä lautakuntiahan on joka tapauksessa. Mikä on se tärkeysjärjestys, joka niistä selviää. Perustuuko se rahamäärän käyttöön, että kuinka suuri on heille budjetoitu raha, tai jäsenmäärä tai muu vastaava. Onhan se päivänselvää, että oli sitten eläintarhan johtokunnasta tai liikuntalautakunnasta kyse, niin nehan ovat ihan eri painoluokkaa olevia.

Kiitos.

Valtuutettu Kantola

Kiitos puheenjohtaja.

Kannatan palautusesitystä. Tämä Yrjö Hakasen esitys on vähän toisenlainen kuin mitä itse ajattelin, jos palautusesityksen olisin tehnyt. Kieltevästi tämä osallistava budjetointi ja alueellinen lähidemokratia ovat sellaisia asioita, jotka olisi nimenomaan tässä vaiheessa valmistelua hyvä vielä miettiä ja lisätä tähän päätöksentekomenettelyyn. Päätöksenteon osalta sinänsä tämä kaupunginhallituksen esitys vaikuttaa hyvältä, eli me saamme nyt sitten jatkossa mahdollisesti eri hallintokuntien rajoja ylittäviä kokonaisvaltaisempia päätöksiä. Siltä osin minä kyllä ihan tätä uudistusta kannatan.

Samalla kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien osalta toivoisin, että tässä olisi pormestarin valinnan yhteydessä mahdollista miettiä sitä, olisiko tässä järjestettävissä tällainen niin kutsuttu neuvoa antava kansanäänestys valtuustokokouksen päätöksenteon yhteydessä. Niin kuin sanottu, tämä on nyt ihan tällainen, näin suusanallisesti esitetty toivomusponsi, ilman että sitä kirjataan minnekään, ja kannatan tätä Hakasen palautusesitystä.

Kiitos.



16.3.2016

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tuohon äskeiseen vastaukseen vielä täydennyksenä se, että täällä päätösesityksessä on kohdassa lautakuntarakenteen valmistelun lähtökohtia viimeisenä tällaisena ranskalaisena viivana, että tarve rakennuslautakunnan ja ympäristölautakunnan viranomaistehtäviä hoitavalle lautakunnalle selvitetään jatkovalmistelussa. Sen lisäksi mitä äsken sanoin, niin on tämä selvittely tehtävä. Näin täydennän vastaustani.

Valtuutettu Vepsä

Kannatan Tomas Wallgrenin palautusehdotusta.

Puheenjohtajan välihuomautus.

Hakasen palautusehdotus oli myös hyvä, koska uudistuksen tavoitteenahan oli demokratian vahvistaminen, eikä se mielestäni toteudu niin, että päätösvalta keskitetään harvoille poliitikoille ja harvoille viranhaltijoille. Jatkovalmistelua tarvitaan, koska ihan kuntalaisillekin minun mielestäni tämä uudistus on hirveän nopealla aikataululla tullut. Vaikka kaksi vuotta tämä työryhmä on kokoontunut, niin siitä jo kuntalaisille syyskuussa oli ensimmäinen tilaisuus, jossa itsekkin olin paikalla. Kaksi vuotta oli tehtynä valmiit brujut jo valmiina. Asukkaita ja työntekijöitä tulee kuulla valmistelun yhteydessä, ja näiden lautakuntien määrä tulee olla riittävä, koska se takaa paremmin eri alojen asiantuntemuksen kuin muutama superlautakunta. Etenkin tämä sote-uudistus tulee huomioida paremmin. Se asettaa omat haasteensa tälle uudistukselle, miten tämä aluehallinto tulee menemäänkään.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Kiitos puheenjohtaja.

Täällä on tullut selvästi esille se, että valtuuston piirissä ei ole lähimainkaan yhteistä näkemystä siitä, miten kaupungin johtamista ja organisaatiota pitäisi muuttaa. Oikeastaan vain kokoomus ja vihreät ovat tääl-



16.3.2016

lä ryhmäpuheenvuoroissaan varauksetta kannattaneet kaupunginhallituksen esitystä. Kaikilla muilla on ollut enemmän tai vähemmän kritiikkiä.

Kuten kaupunginjohtaja esittelyssään jo kertoi, jos valtuusto hyväksyy tämän esityksen, tulee asia seuraavan kerran kevään mittaan valtuustoon konkreettisten jatkotoimien esittelynä. Hallintosääntö, toimiala- ja palvelukokonaisuuksien määrittely. Se käsittely ei ole enää sellainen vaihe, jossa pohditaan erilaisia vaihtoehtoja avoimelta pöydältä tai periaatelinjauksia. Se vaihe edellyttää uutta valmistelua. Se ei edellytä monen vuoden työtä, mutta se edellyttää tilannetta, jossa valmistelijoiden käsiä ei ole sidottu nyt esitettyihin periaatelinjauksiin.

Lautakuntajärjestelmän alasajo on hämmästyttävän vähän huolestuttanut eräitä. Tarkoitan kahta suurinta valtuustoryhmää. Sehän ei koske ensisijassa sitä tai tätä puoluetta. Lautakuntajärjestelmän laajamittainen alasajo tarkoittaa yhteyksien radikaalia heikentämistä asukkaisiin, työntekijöihin ja eri alojen toimijoihin. Tältä kannalta minä toivon, että todella mietitään uudelleen näitä asioita, ennen kuin mennään periaatelinjauksia hyväksymään.

Valtuutettu Ingervo

Kiitos puheenjohtaja.

Minun mielestäni on todella ongelmallista, että tämä johtamismalli alkaa muistuttaa yhä enemmän satua Keisarin uusista vaatteista, vai ovatko tässä kansliapäällikön uudet vaatteet kyseessä. Demokratia on niin selkeästi kapenemassa tässä, että jos ymmärsin oikein Pajusen kertoman, niin lautakuntien määrää teknisen puolen osalta, kiinteistökaupsuerottamista ei olla valmistelemassa jatkossa, eikä myöskään kulttuuri-liikunta-nuorisolautakunnan erottamista toisistaan tai tekemistä kahdeksi eri lautakunnaksi. Vaan ainoastaan tämä pelastus ja rakennus on siellä, tai ympäristö ja rakentaminen on siellä suunnitteilla. Sen takia minusta tämä ei nyt vastaa sitä, mitä ollaan alun perin tässä oltu ajattelemassa.

Minua hämmentää tässä nyt se, että täällä valtuustoryhmillä voi olla sellainen käsitys, että lautakuntia mahdollisesti on tulossa lisää, mutta sitten taas täällä Pajusen puheissa ainoastaan tämä rakennus ja ympäristö ovat ne, mitä siinä on suunnitteilla. Tässä on minusta iso ristiriita kun tämä valmistelu käynnistyy, että mitä siellä nyt ollaan sitten valmistelemassa. Tämä pormestarisopimus, se on minusta myöskin sellainen, josta olisi hyvä kuulla kyllä vielä lisää. Onko se niin, niin kuin Helsingin



16.3.2016

Sanomissakin luki, että kaksi suurinta ryhmää voisi sen käytännössä päättää ja sanoa muille, että eivät pääse mukaan edes näihin paikkajakoihin tai huutoihin, jos eivät hyväksy sitä. Onko tämä siis mahdollista tässä, tämän pohjaesityksen mukaan? Haluaisin myös siihen vastauksen.

Kiitos.

Valtuutettu Kolbe

Puheenjohtaja, valtuutetut.

Historiassa tärkeä kysymys liittyy murrokseen ja jatkuvuuteen, eli kun on käynnissä suuri muutos, mitä todella muuttuu, ja kuinka Helsingin hallinnon kaltaisessa organisaatiossa, mitä todella jatkuu. Kaupunki on vuodesta 1875 selvinnyt aikamoisista myllerryksistä. Niistä merkittävin liittyy kevään 1918 tapahtumiin. Siitäkin hallinto loppujen lopuksi selvisi yllättävin vähäisin vaurioin. Sotien jälkeen tulivat uudet poliittiset vaikuttajat. Sekin toi vain uuden kerrostuman erittäin vahvaan hallintokulttuuriin, ja erittäin konservatiiviseen poliittiseen kulttuuriin.

Tämä tietysti on historian tehtävä arvioida, miten nyt käynnissä oleva mahdollinen tuleva murros tulee todellakin muuttamaan rakenteita, niihin kietoutuvia mentaliteetteja, tapaa toimia, ja sitä niin sanottua hiljais-tietoa, jota kaupungintalon ja virastojen käytävillä on yltä kyllin. On virallista valtaa, ja on valtaa, joka on otettavissa. Valtaa, joka sitoutuu henkilösuhteisiin, tai niiden toimimattomuuteen.

Eli kunnallishallinnon ja politiikan erilainen suhde valtaan on eräs tämän uudistuksen avainhaasteista. Tulee olemaan kiinnostavaa nähdä, miten Helsingin vahva virkamieskulttuuri ja siihen kietoutuva hallintorationaalinen ajattelu on nyt uudistuksen edessä. Sen purkaminen poliittikkatoimin ei aikaisemminkaan ole osoittautunut helpoksi. Rohkenen siis arvella, että jatkuvuuden kulttuuria tulee olemaan yltäkyllin jatkossakin.

Pääkaupungin laajan virastoverkoston taivuttaminen uuteen toimialamalliin edellyttää korkeaa ammatillista osaamista ja hyvää johtamistaitoa. Ennen siirtymistä olisi tarpeen saada tietoa kokemuksista esimerkiksi sosiaali- ja terveystarastojen yhdistämisestä. Näen itse, että työhyvinvointikysymykset ovat tavattoman tärkeitä. Tulen instituutiosta eli yliopistosta, jossa tämä ulottuvuus on lähes laiminlyöty. Se, että virkamiehet osallistuvat valmisteluun, on tärkeä asia kaupungilla, ja sitä



16.3.2016

tulee kunnioittaa, mutta samalla kantaa suurta vastuuta juuri tästä työhyvinvoinnin ulottuvuudesta.

Samalla tässä rohkenisin toivoa, että tulevassa uudistuksessa on syytä pitää mielessä se, että Helsinki on Suomen suurimpia työnantajia. Miten me saamme sen hiljaisen tiedon, sen virastojen osaamisen, sen virkamiesten osaamisen suureen käyttöön? Soisin, että kaupunki pohjisi vakavasti esimerkiksi virkamieshaastattelujen tekemistä. Tämä suuri muutos tulee muuttamaan monenlaista suhtautumista, ja tässä olisi nyt muistitiedon keräämiselle merkittävä paikka. Sukupolvet vaihtuvat, ja sotien jälkeinen Helsinki palvelu- ja hallintorakenteineen on nyt siirtymässä historiaan, ja olisi tavattoman tärkeää, että saisimme siitä dokumentaation. Eli näillä merkeillä muodostuisi jatkuvuutta tuottamaan jatkuvuuden nimeen, kaikesta huolimatta, ammatillisesti vannoten.

Valtuutettu Korkkula

Hyvät valtuutetut.

Kaupungin johtamisjärjestelmän ja siten sen organisaation uudistuksen tulisi ennen kaikkea lisätä ja syventää demokratiaa, niin edustuksellista kuin suoraakin. Demokraattisessa tulevaisuuden Helsingissä päätöksenteon tulisi olla horisontaalista. Mahdollisimman moni pääsisi vaikuttamaan muutenkin, kuin äänestämällä vaaleissa neljän vuoden välein. Valta ei olisi keskitetty pienelle poliitikkojen joukolle, tai virkamiehille, ja kaikkia hierarkioita purettaisiin. Ei kumarreltaisi suurpääomaa ja pankkeja, vaan tehtäisiin politiikkaa, jonka seurauksena Helsingistä tulisi kaupunki, jossa kaikkien on hyvä elää.

Uusia demokratian muotoja pohdittaessa ei kiirehdittäisi, ja otettaisiin oppia muualta maailmasta. Kaupunkilaiset ja etenkin Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan opiskelijat, tutkijat ja professorit osallistuisivat tähän mielellään, ellei sitten maan hallitus keksi seuraavaksi lakkauttaa kyseistä tiedekuntaa, siellä kun opetetaan ajattelemaan kriittisesti vallitsevia olosuhteita kohtaan.

Nyt pohjana oleva päätösehdotus johtamisjärjestelmän uudistuksesta vie Helsinkiä hyvin toisenlaiseen suuntaan, kuin mitä olen edellä määlläillut. Jos tämä organisaatiouudistus menee läpi siinä muodossa, jossa kokoomus ja valitettavasti ilmeisesti vihreätkin sen haluavat läpi menevän, on seurauksena kaupunkilaisten demokraattisten vaikutusmahdollisuuksien merkittävä heikentyminen, kunnallisvaalituloksen heikompi heijastuminen päätöksentekoon, harvainvallon lisääminen, sillä yhä pienempi määrä valtuutettuja päättää käytännössä yhä suuremmasta



16.3.2016

määrästä asioita. Seurauksena on myös virkamiesvallan vahvistaminen, sillä kun lautakuntia on vähemmän, ja siten päätettävänä olevien asioiden määrä jokaisessa ehdotetussa lautakunnassa kasvaa, eivät poliitikot ehdi enää perehtyä asioihin riittävästi.

Lisäksi päätösehdotuksessa kaikki merkittävä esittelyvalta on kansliapäälliköllä. Hän on eräänlainen – nyt lanseeraan tämän käsitteen – haamupormestari, ja vaikka ateistina en kummituksiin, jumaliin tai mihinkään muuhun henkiseen usko, niin minua tämä valtakeskittymä silti pelottaa suuresti. Lisäksi tällä valtuustokaudella on nähty, että valtuustostrategian ydin on poliittisten käsien sitominen. Valtuustostrategian kautta Helsingin politiikan teosta on tehty käytännössä mahdotonta, ainakin tällaisesta uudistamisen perspektiivistä. Täällä ei oikeastaan voi vaikuttaa mihinkään, koska suuret linjat on lyöty lukkoon jo kolme vuotta sitten strategianeuvotteluissa. Nyt vielä sitten esitetään, että tulisi uusi pormestariohjelma. Eli kun nyt jo valtuustostrategian kautta ovat kädet sidottu, niin nyt sitten olisivat pormestariohjelman kautta periaatteessa vielä jalatkin sidottu.

Eli en ihan pysty kannattamaan tätä pohjaesitystä millään tavalla sellaisena. Tämän takia kannatankin kumpaakin Silvia Modigin tekemää vastaesitystä.

Kiitos.

Valtuutettu Torsti

Puheenjohtaja, valtuutetut valmistelijat.

Johtamisjaoston työhön koko valtuustokauden osallistuneena haluan tässä vaiheessa nostaa esiin neljä seikkaa. Demokratia, henkilöstön asiantuntemus, tutkijaosaaminen ja luottamus.

Demokratia. Uudistuksen mieli oli ja on demokratian vahvistaminen kaupungin johtamisessa. Mitä tekemistä toimialoilla on demokratian kanssa? Tässä vastaus taitaa olla, että ei kovinkaan paljon. Toimialoista on tullut kokoomuksen pyrkimys hyödyttää rakennetta, joka esityksen mukaisesti tarkkaan toteutettuna kaventaa demokratiaa ja keskittää valtaa. Samalla kun kannatan pormestarimallia, tai senkaltaista johtamisjärjestelmää, kammoksen tässä ajassa kaupunkilaisten vaikutusmahdollisuuksien kapenemista, kun luottamushenkilöiden ja luottamuselinten määrä radikaalisti vähenee.



16.3.2016

Toiseksi henkilöstö. On selvää, että tässä salissa ei asu tieto siitä, miten työt ja asiakokonaisuudet olisi fiksua järjestää kaupungin organisaatiossa. Uudistuksen valmistelun eri vaiheissa olemme edellyttäneet esittelijä kaupunginjohtaja Pajusta varmistamaan, että henkilöstöä ei vain muodollisesti osallisteta, vaan prosessi on syvällisempi. On fiksua hyödyntää henkilöstön arjen asiantuntemus, muunakin kuin Laura Kolben mainitsemana muistitietona. Henkilöstön osallistuminen ja asiantuntemuksen hyödyntäminen on myös edellytys uudistuksen onnistumiseen. Mikään uudistus ei koskaan onnistu, ellei organisaation sydän ole siinä mukana, ja sydän ovat ihmiset.

Kolmantena tutkimus. Haluan nostaa sen, koska tässä olemme tähän saakka olleet valmistelussa suoraan sanottuna aika typeriä. Eilen tässä samassa salissa osa meistä sai kuunnella tamperelaista hallintotutkija Jenni Airaksista. Esitys oli paitsi erinomainen, niin myös teki sen selväksi, että hyviä, toimivia, asukasystävällisiä ja demokraattisia kaupunkoja voi organisoida ja johtaa monella tavalla. On ollut sulaa typeryyttä, että emme ole tähän mennessä jo pyytäneet lausuntoja Helsingin tuleviin johtamisesityksiin tutkijoilta. Jatkossa näin todella kannattaa tehdä.

Neljäntenä ehkä tärkein. Luottamus. En ole koskaan poliittisessa päätöksenteossa osallistunut perehtyneempään ja luottamusta herättäneeseen valmisteluun, kuin tässä johtamisuudistuksessa, ja siitä vilpitön kiitos työtä vetäneelle Lasse Männistölle. Näin oli aina viime lokakuuhun asti. Silloin koko hankkeeseen tuli jonkinlainen vuosi nolla, kun kaupunginjohtaja Pajunen teki esityksen, jota jaosto ja valtuustoryhmät eivät olleet kannattaneet. Pajusen esitys alleviivaa sitä osaa, joka tässä uudistuksessa on tärkeä. Demokraattisesti valittu kaupunginjohto, joka antaa päätöksenteolle kasvot ja toteuttaa poliittisen enemmistön tahtoa ja linjauksia. Mutta ei muun demokratian hinnalla ja valtaa kansliapäällikölle keskittämällä, kuten Osku Pajamäki puheenvuorossaan totesi. Tehdään samalla tarvittavat korjaavat esitykset, joita tässä samalla kannatan.

Hyvät valtuutetut. Näistä neljästä mainitusta asiasta, demokratiasta, henkilöstöä, tutkimuksesta ja luottamuksesta tulee kaikista ponsiesityksiä. Kaarin Taipale tekee ponnin, joka koskee asukkaiden osallistamista – siis demokratiaa – ja teen itse kaksi pontta liittyen henkilöstön asiantuntemukseen ja tutkijaosaamisen hyödyntämiseen jatkovalmistelussa. Toivon todella, että sali voi niitä kannattaa, koska ne sitten lisäävät sitä neljättä, eli luottamusta.

Hyvät valtuutetut. Uskon, että ratkaisevaa tälle uudistukselle – liki missä muodossa tahansa – on, että se syntyy kulttuurissa, joka on rakentava ja luottamuksen leimaama. Näin voidaan saada eteenpäin sellais-



16.3.2016

ta Helsinkiä, jota johdetaan avoimesti. Eli kuten Osku Pajamäki sanoi, enemmän demokratiaa pormestarimalliin.

Kiitos.

Valtuutettu Oskala (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Minua kyllä nyt vähän ihmetyttää Pilvi Torstinkin esiin tuoma ajatus siitä, että luottamushenkilöiden määrällä ja demokraattisuuden määrällä olisi suora korrelaatio suhde keskenään. Näin ei yksinkertaisesti ole. Voi ajatella myös niin, että mitä suurempi määrä erilaisia luottamuselimiä keksitään, sitä pienempi valta yksittäisellä elimellä on. Kun valtaa riittävästi laimennetaan, on sen demokraattisuus enää homeopaattista, ja valta – koska valtakeskittymä kuitenkin aina on olemassa – sijaitsee sitten jossain muualla. Usein piilossa, ja usein virkamiehillä. Nyt siirretään valtaa poliitikoille.

Valtuutettu Torsti (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Kommenttina vain Oskalalle, että me varmaan saamme Jenni Airaksisen puhumaan kaikille. Hän käsitteli erittäin kattavasti juuri tällaisia kysymyksiä, joita tässä tuli esiin. Eli kyllä demokratian viholliseksi alkaa mennä vallan keskittäminen. Voidaan tehdä järjestelmä, joka ottaa molempia asioita huomioon, mutta se ei tällä hetkellä ole ihan toteutuksessa.

Valtuutettu Ylikahri

Kiitos puheenjohtaja, arvon valtuutetut.

Kun lukee Helsingin Sanomia, on nykyisten kaupunginjohtajiemme nimen perässä suluissa puolueen lyhenne. Tämä jos jokin kertoo, että nykyiset kaupunginjohtajamme ovat poliittisesti valittuja. Me kaikki tässä salissa tiedämme sen muutenkin. Kaupunginjohtajien valinta tehdään kuitenkin epämääräisesti sammutetuvin lyhdyin, sillä nimellisesti nämä johtajat ovat pätevyyden perusteella valittuja virkamiehiä. Lisäksi nämä henkilöt valitaan yksitellen virkoihinsa seitsemän vuoden pestein. Kuten tiedämme, tämä on johtanut kaikenlaisiin ongelmiin, kun me



16.3.2016

olemme riidelleet keskenämme näistä paikoista, emmekä ole pystyneet katsomaan kokonaisuutta selkeästi, kansan antaman mandaatin jälkeen.

Eli on oleellista, että poliittiset johtajat valitaan avoimen poliittisesti. Yhtä oleellista on, että virkamiesten valintaan ei sotketa politiikkaa. Tässä on tämän uudistuksen toinen ydin. Kaupungin poliittinen johto muuttuu pormestareiksi ja apulaispormestareiksi, ja vaalitulokset alkavat vaikuttaa kaupunginjohtoon nykyistä selkeämmin. Tämä on erittäin tärkeää.

Toinen ydin on nykyisten virastosiilojen purkaminen, josta tässä on myös puhuttu monessa puheenvuorossa hyvin. Kannatan tätä lämpimästi. Kuten kaupunginjohtaja alkuesittelysään toi esiin, on asiaa perusteellisesti valmisteltu. Kyse ei siis ole mistään äkkipikaisesta päätöksestä. Asia on kirjattu meidän valtuustostrategiaamme, sitä on selvitetty pitkästi johtamisjaostossa, ja myös julkisuudessa. Kannatan siis lämpimästi kaupunginhallituksen esitystä.

Lopuksi muistutan vielä vantaalaiselta konkaripoliitikolta kuulemani toisuuden, joka pätee politiikassa myös tämän uudistuksen jälkeen. Se soittaa, jolla on hanuri.

Valtuutettu Vuorjoki

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tämän uudistuksen yhtenä tavoitteena on ollut vahvistaa valtuuston valtaa suhteessa virkamiehiin. Tätä olisi voitu lähteä hakemaan ihan toisella tavalla. Esimerkiksi olisi voitu lähteä kehittämään virkamiesvalmistelua, ja vaatia, että kun päätöksiin sisältyy arvovalintoja, niin ne avataan nykyistä paremmin valmistelussa. Erialaisten intressiryhmien ja asiantuntijoiden systemaattisella kuulemisella me voisimme vahvistaa valtuutettujen mahdollisuuksia tehdä perusteltuja valintoja ilman, että yksin johtavien virkamiesten näkökulma on päätöksenteon pohjana. Olisi myös voitu miettiä, että miten tärkeiden asioiden valmistelua voi tuoda kabineteista päivänvaloon, ja vahvistaa koko valtuuston mahdollisuutta muodostaa niihin yhteistä kantaa, yhteistyössä työntekijöiden ja kuntalaisten kanssa.

Tässä johtamisjärjestelmän valmistelussa on valittu ihan toinen tie. Tässä keskitetään paljon valtaa ja voimaa muutamalle valtuutetulle. Heille kasataan kaikkein keskeisimmät luottamustehtävät, ja lisäksi annetaan mahdollisuus tehdä poliittista työtä kokopäiväisesti. Tässä ikään kuin luodaan puskuriksi virkamiesten ja valtuuston välille muutaman



16.3.2016

apulaispormestarin kommandojoukko, jotka ovat henkilöinä niin vahvoja, että pystyvät pistämään kampoihin virkamiesjohdolle. Tämän pienen pormestariston lihaksia vahvistetaan sillä tavalla, että siirretään heille valtaa muualta luottamushenkilökentältä. Muutamalle ihmiselle valtuuston sisällä delegoidaan vastuuta kaikkien kaupunkilaisten tahdon edustamisesta.

Tämä esitys perustuukin minun mielestäni pessimistiseen näkemykseen demokraattisesta päätöksenteosta. Tässä uskotaan vahvaan poliittiseen henkilöjohtajuuteen, enemmän kuin vallan hajauttamiseen, avoimuuteen ja laajaan edustuksellisuuteen.

Tällä hetkellä poliittista valtaa käyttää Helsingissä iso määrä luottamushenkilöitä – paitsi valtuustossa, myös lautakunnissa. Tätä isoa määrää luottamushenkilöitä tarvitaan. Ensinnäkin siksi, että silloin poliittisella kentällä on paljon erilaisia näkökulmia, ja luottamushenkilöt pystyvät edustamaan monenlaisia kuntalaisia. Toiseksi, kun luottamushenkilöidein vastuuta pilkotaan kohtuullisiksi palasiksi, tavalliset ihmiset voivat oman työnsä ohella toimia lautakunnissa ja perehtyä riittävästi asioihin. Kolmanneksi, isossa aktiivisessa luottamushenkilöjoukossa kasvaa myös haastajia itse kunkin puolueen kärkihahmoille. Sitä tarvitaan, jotta poliittinen kenttä voi uusiutua jatkuvasti.

Se, että lautakuntia karsitaan rajulla kädellä, tarkoittaa, että demokratiaa kavennetaan vähintään yhtä rajulla kädellä. Kaiken kaikkiaan tämä esitys ei vahvista demokratiaa, vaan kaventaa sitä.

Pidänkin erittäin tärkeänä Silvia Modigin vastaesityksiä, jotka tarjoaisivat mahdollisuuden miettiä lautakuntarakennetta vielä uudestaan. Myös pohjaesityksessä on pieni toivonkipinä. Tästä jää jäljelle mahdollisuus paikata menetettyjä lautakuntia jaostoilla. Tätä kompromissiratkaisua vasemmisto on vahvasti ajanut. Tästä syystä minä laitan oman toivoni jatkovalmisteluun. Mielestäni on tärkeää, että laaja edustuksellisuus ja suuri määrä luottamushenkilötehtäviä säilyy tulevassa mallissa. Toivoisin, että me voisimme tulevaisuudessa miettiä myös muita keinoja demokratian lisäämiseen, kuten valmisteluavoimuuden lisäämistä.

Kiitos.

Valtuutettu Rautava

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.



16.3.2016

Ensinnäkin erityisen hyvää tässä esityksessä on tämä toimialamalli, joka tulee. Mehän teimme sosiaali- ja terveystoimen yhdistämisen tässä joitakin vuosia sitten, ja muistan, kuinka sitäkin vastustettiin monessa paikassa. Valtuusto kuitenkin viisaasti silloin päätti sen toteuttamisesta. Jo nyt se on osoittanut, että sillä on pystytty lisäämään tuottavuutta, ja se on tuonut merkittäviä säästöjä, ja oikeastaan palvelut ovat vain parantuneet asukkaille.

Esimerkiksi valtuutettu Rantala toi omassa puheenvuorossaan esille sen, että miten tärkeää tämän onnistumisen kannalta on se, että johtamiseen kiinnitetään paljon huomiota jatkossa. Se, miten se tulee toteutumaan vasta takaa sitten sen, että tästä tulee onnistunut muutos. Yhtenä konkreettisenä esimerkkinä, joka on oikeastaan yllättävänkin vähän ollut esillä meillä missään keskusteluissa, on kiinteistöpuoli ja siellä ennen kaikkea tilojen omistaminen, niiden korjaaminen, hallinto kaiken kaikkiaan. Se on yksi sellainen asia, johon tässä jatkovalmistelussa tulisi puuttua ja ottaa se käsittelyyn oikein kunnolla. Koska siellä on erityisesti useiden, sanotaan todella monien miljoonien eurojen edestä tehostettavaa ja säästettävää. Ne jutut, jotka sieltä kuuluvat, ovat aika hurjia, ja osa on osoittautunut jopa todeksi. Nyt tässä puheenvuorossa en aio niitä kuitenkaan lähteä enää kertomaan tämän pidemmälle.

Kiitos puheenjohtaja.

Valtuutettu Jalovaara

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Jos tässä salissa puhumalla kaupunki tai maailma tulisi valmiiksi, niin olisimme jo aika pitkällä. Sinänsä myönnän sen, että tarve kehittää kaupungin johtamisjärjestelmää ? tuntuu usein, että täällä paljon puhutaan, mutta ei se vaikuta oikeastaan paljon missään mitään. Sinänsä periaatteellinen tarve tälle uudistukselle on olemassa.

Niin kuin Rauhamäki totesi tässä aluksi, niin monet tosiaan eivät varmaan tänään tajua, että kuinka isoa uudistusta tässä nyt ollaan tekemässä, ja antamassa valtakirjaa. Oma huoleni on vähän siitä, että demokratia kaventuu kuitenkin tämän myötä. Se porukka, joka saa oikeasti päättää kaupungin asioista on tämän jälkeen pienempi. Lautakuntajärjestelmä, joka on palvellut Helsinkiä itse asiassa varsin hyvin, tulee tässä aika pitkälti romuttumaan. ? annetaan avoin valtakirja sille muutokselle. Kuitenkin nämä luvut ja määrät, joita tässä on, ovat sellaisia vähän sinne päin juttuja.



16.3.2016

Minä ihan mietin sitä, että miten poliittiset puolueet meinaavat jatkossa saada ihmisiä innostumaan kaupungin asioihin osallistumisesta ja päätöksenteosta, jos se on vain se pieni porukka, joka voi saada joitain luottamustehtäviä vaalien jälkeen. Se joukko tulee ilmeisesti pienenty-mään. Siitä on epämääräistä tietoa, että miten se tulee muuttumaan, mutta ei se ainakaan nykyisen määräinen juttu tule olemaan. Kyllä vä-hän ihmettelen, että mistä se motivaatio lähteä mukaan tulee jatkossa löytymään, jos ei mitään vastuuta ole annettava kuitenkaan kuin sille pienelle joukolle. En tiedä, ovatko täällä kaikki nyt ihan miettineet lop-puun asti sitä asiaa, että mihin tässä ollaan matkalla.

Juhlapuheissahan meistä kaikki kannattavat aina demokratiaa, osallis-tumismahdollisuuksia ja sitä, että kaikki laajasti mukaan päätöksente-koon. Minä en ihan tiedä, tässä vihreidenkin ryhmäpuheenvuorossa ja muissa on ollut vähän tätä, että joidenkin Facebook-ryhmien tai muiden kautta sitten ollaan mukana. Sieltä kun käyvät sitten nämä harvat lu-kemassa, että mitä ne terveiset ovat, ei se ole mitään oikeata päätök-sentekoa tai vaikuttamista. Ne päätökset kuitenkin tehdään näissä pää-töksentekoelimissä. Se, että mielipiteitä voi ilmaista, niin se ei tarkoita, että oikeasti voisi vaikuttaa välttämättä.

Asia, jota eniten ihmettelen tässä, on tämä hirveä kiire, jolla nyt ajetaan taas eteenpäin. Kaupungissa ei moneen kymmeneen vuoteen ole ta-pahtunut mitään, ja sitten yhtäkkiä herätään, että nytpä me alamme uudistamaan tässä. Sitten mennään muutaman kuukauden vauhdilla nyt eteenpäin, ja ajatellaan, että tästä tulee hyvä. Koko ajan tehdään matkalla joitain pieniä korjauksia ja muuta. Minkälainen lopputulos on tästä prosessista? Kukaan ei oikeastaan tiedä sitä.

Kannatan kyllä uudistamisia. ? hallintoa uudistettiin 20 vuotta, ennen kuin saatiin mitään aikaiseksi. Sinänsä en kannata ihan sitäkään, mutta en myöskään tällaista, että sitten kun havahdutaan, että nyt pitää jota-kin tehdä, sitten pannaan kaasu pohjaan ja katsotaan mitä tapahtuu. Vähän rauhoittumista nyt tässä kaivattaisiin, ettei tule sellaisia isoja vir-heitä tehtyä tämän homman kanssa.

Kiitoksia.

Valtuutettu Oker-Blom

Hyvät valtuutetut.



16.3.2016

En ihan yhdy näihin sanoihin siitä, että tässä nyt ollaan niin suuren äärellä ja tässä tehdään mitä suurimpia päätöksiä juuri tänään tässä johtamisjärjestelmässä. Kyllä tämä valtuusto ja edelliset valtuustot ovat tehneet paljon suurempia kysymyksiä, jotka ovat paljon lähempänä äänestäjien, helsinkiläisten arkea. Tämä on enemmän tällaista laatikko-leikkiä, jossa nyt organisoidaan hallintoa, ja tästä nyt innostuvat ennen kaikkea poliitikot ja me itse. Tämä on välttämättömyys, mutta tämä ei ole kuitenkaan sitä kaikkein konkreettisimpaa helsinkiläisten arjessa.

Kun puhutaan tästä demokratiavajeesta ja siitä, mitä tällä muutoksella nyt haetaan, niin muistutan, että valtuustohan on aikaisemminkin valinnut apulaiskaupunginjohtajat. Ainoa ero nyt on siis se, että jatkossa nämä henkilöt olisivat nimenomaan valtuutettuja. En ole kuitenkaan niin varma, että se lisää demokratiaa. Täällä se päätös kuitenkin tehdään. Käytännössä se tehdään pitkälti samasta joukosta. Toki siinä on se ero, että se kausi olisi se sama neljävuotiskausi, mutta en tiedä onko silläkään merkitystä kovin paljon. Se ajatus perustuu kai sitten siihen, että saattaa tulla niin isoja heittoja neljän vuoden välein vaaleissa, että sen takia täytyy rajata tätä kautta. En tiedä, onko tämäkään hyvä vai huono asia. Se on hieman epäselvää.

Samalla kun näistä apulaiskaupunginjohtajasta ja kaupunginjohtajasta tehdään pormestari ja apulaispormestari, niin ei se poista tätä ongelmallista asetelmaa virkamiesten ja poliitikkojen välillä, vaan syntyy uusi virkamieseliitti, samalla kun tätä muutosta tehdään, ja saadaan jälleen siihen se taso, jota pitää huomioida. Lopuksi vielä se, että onko tämä juuri nyt oikea aika palkata enemmän täysiaikaisia poliitikkoja tähän kaupunkiin, kaikki asiat huomioon ottaen, muun muassa taloudellinen tilanne, ja ehkä ennen kaikkea se, että sote-päätös saattaa ottaa budjetista ja toiminnoista yli puolet pois. Juuri silloin olemme ikään kuin palkkaamassa enemmän poliitikkoja tätä johtamaan. Sote-päätöksen jälkeen olisi ollut luonnollisempaa tehdä näitä muutoksia. Kaikesta huolimatta, tällä kai mennään

Valtuutettu Ylikahri (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Halusin valtuutettu Jalovaaralle pari kommenttia. Tätä uudistusta ei olla tekemässä minkään Facebook-kommenttien tähden, vaan tässä nimenomaa on tarkoitus parantaa demokratiaa sillä, että vaalitulokset heijastuisi nykyistä paremmin kaupungin korkeimpaan johtoon. Ja toinen, tätä ei olla tekemässä mitenkään kiireellä. Meillä oli koko viime valtuustokauden demokratiatyöryhmä, ja tämä asia oli, tämä uudistus on ollut



16.3.2016

esillä jatkuvasti, ja nyt meillä on koko tämän valtuustokauden ollut johtamisjaosto, joka on perehtynyt tähän huolella, ja tehnyt tämän esityksen.

Valtuutettu Soininvaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Kysyttiin, että mikä tässä muuttuu, kun kaupunginjohtajat ja apulaiskaupunginjohtajat on tähänkin asti valittu lähinnä valtuutetuista ja erityisin poliittisin perustein. Tässä muuttuu se, että tämä käytäntö, joka on Helsingissä ollut pitkään, palautuu lailliseksi. Tässä välissä ehdittiin havaita, että kaupunginjohtajan valitseminen poliittisin perustein on laitonta. Kun niitä kutsutaan pormestareiksi, se muuttuu taas lailliseksi.

Toinen, joka tässä muuttuu, on se, että pormestareillahan on äänioikeus kaupunginhallituksessa. Sekään ei ole mikään kovin uusi asia, sen takia, että kaupunginjohtajalla ja apulaiskaupunginjohtajalla oli äänioikeus vuoteen 1978 asti. Meillä oli silloin johtajistoa 7 ja luottamusmiehiä 8. Johtajisto pärjäsi kaupunginhallituksen äänestyksessä aika hyvin.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Kokonaisuudessaan on hyvä, että poliittisen ja kunnallisvaalin tulos heijastuu poliittiseen johtajuuteen, ja että myöskin poliitikkojen mahdollisuuksia johtaa kaupunkia omien painopisteittensä perusteella vahvistetaan. Se on minusta se iso kuva, joka tässä on tärkeintä. Millä tavalla se sitten loppujen lopuksi näkyy tässä johtamisjaoston esityksessä, niin siitä kyllä voidaan olla hyvin eri mieltä. Myöskin tämäniltaisessa keskustelussa. Tuleeko näin todella tapahtumaan. Itse totean heti, että minusta ei tule tapahtumaan. Tämä iso kuva ei tapahdu tämän johtamisjaoston mallin perusteella.

Toinen tällainen iso asia, joka tähän liittyy, on tämä virastorakenteen uudistaminen. Olen samaa mieltä. Virastorakenteen uudistaminen kaippaa remonttia. Kun itse olin 8 vuotta kaupunkisuunnittelulautakunnan puheenjohtajana, niin siinä kyllä ihan selvästi näki, että miten virastot – jotka nyt lähinnä kootaan tekniseen toimialaan – sillä alueella toimivat. Ne nokittelivat toinen toisiaan, ja samasta asiasta ulospäin kaupunkilaisille annettiin erilaisia mielipiteitä. Tämä ei suinkaan lisännyt mitenkään



16.3.2016

asioiden uskottavuutta, eikä luottamusta hyvään valmisteluun. Monta esimerkkiä on siitä, millä tavalla esimerkiksi kaupunkisuunnitteluvirastossa – joka kantoi päävastuun koko yhdyskuntarakenteen suunnittelusta ja kaavoituksesta – tehtiin sellaista työtä, jota sitten muut lautakunnat kyllä kaikin mahdollisin keinoin joko torpedoivat, tai monella tavalla myöskin hajottivat sen valmistelutyön. Tämä ilmeisesti nyt jatkossa tulee paranemaan. Varmaan tämäntyyppistä muutakin virastorakenteen uudistamista ja tällaista keskinäistä tehostumista tulee tapahtumaan. Siinä mielessä se on oikein hyvä.

Suurin asia, joka tässä askarruttaa, liittyy tähän, mitä Osku Pajamäki omassa puheenvuorossaan toi esiin. Millä tavalla valmistelu ja esittely, joka on kuitenkin sen poliittisen päätöksenteon kannalta kaikista keskeisintä, eiväthän mitkään puheet auta. Asiat pitää valmistella, ne pitää esitellä, ja siinä näkyy se poliittinen tahtotila. Jos se kootaan kansliapäällikön alle, niin poliittinen johtajuus katoaa. Tämä on se kaikista suurin uhka tässä asiassa. Näin ollen, jos ajatellaan sitten lautakunnan ja kaupunginhallituksen välistä suhdetta, jossa lautakunnat ovat kuitenkin lähellä kaupunkilaisia ja lautakunnat valmistelevat asioita, niin totta kai se on luontevaa, että toimialajohtaja – joka on virkamies - virkamiesvastuulla esittelee sen myöskin kaupunginhallituksessa. Ei niin, että kansliapäällikkö sen esittelee. Näin ollen, siitä voidaan purkaa yksi taso nykyiseen verrattuna, koska tämä nykyinen järjestelmä on ollut aivan epädemokraattinen siinä mielessä, että lautakunnan tahtotila on voinut virkamiehen toimesta muuttua. Apulaiskaupunginjohtaja on voinut esitellä vastoin lautakunnan enemmistön tahtotilaa oman mielensä mukaisesti sen kaupunginhallitukselle. Näin ollen tämäntyyppinen pitää ehdottomasti nyt jatkossa purkaa niin, että poliittinen tahtotila menee lautakunnasta eteenpäin suoraan kaupunginhallitukseen, ja että myöskin kaupungin kanslian nykyistä isoa isoa henkilöstörakennetta voidaan supistaa. Jussi Pajusen aikana se on monikymmenkertaisesti kasvanut. Emme me tarvitse näin isoa kaupungin kansliaa.

Valtuutettu Rautava (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

En tunnista tuota valtuutettu Anttilan esittämää nokittelua ainakaan tänä päivänä lautakuntien ja virastojen välillä. Kyllä siellä etsitään yhteistyötä. Mutta on ollut ilo kuulla myös virkamiehiltä, jopa virastojen johdosta, että he näkevät, että tässä toimialamallissa on mahdollisuuksia, ja se voi parantaa kaupungin toimintaa. Kyllä yhteistyö sinänsä toimii erittäin hyvin. Kyse on enemmänkin tästä rakenteesta, joka tällä hetkellä on. Senkin takia tämä toimialamalli on erittäin perusteltu.



16.3.2016

Valtuutettu Hakola (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Aivan samaa jatkan tuosta, mitä Rautava jo käyttikin puheenvuoroon. Kyllä minäkin hieman oudoksuin sitä väitettä, että lautakunnat kamppailisivat toisiaan. En tiedä, mistä ajasta valtuutettu Anttila puhui. Allekirjoittanut on ollut vuoden kiinteistölautakunnan puheenjohtaja. Meillä on tällä hetkellä kaupunkisuunnittelulautakunnan kanssa erittäin hyvä yhteistyö. Koko ajan käymme debattia keskenämme. Saattaa olla, että Anttila puhui niin pitkästä asiasta, että minun 16 vuoden urani ei ulotu sinne asti, että en pysty arvioimaan kaikki näitä hänen kuvaamiaan kysymyksiä.

Toinen asia on se, että oli tuossa toinenkin erikoisuus. Se oli se, että myöskin varsin pitkään kaupunginhallituksessa istuneena, niin kyllä pidän outona sitä, että jos apulaiskaupunginjohtaja täysin kaupunginhallituksen jäsenten tietämättä toisi vain ja ainoastaan omia näkemyksiään, välittämättä lautakuntien näkemyksistä. En minä ainakaan sellaista ole kokenut. Meillä ainakin ryhmä käy keskustelua, ja me tiedämme tarkalleen, mitä lautakunnissa on tapahtunut. Sen perusteella tehdään päätöksiä.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Minä myöskin olen kovasti ihmetellyt sitä, että miten tämä apulaispormestari on ensin kaupunginvaltuuston jäsen, sitten hän on kaupunginhallituksen jäsen, ja sitten hän vielä on lautakunnan puheenjohtaja. Kylähän siinä nyt on aikamoinen vallan keskittymä. Eikö nyt olisi parempi, että ainakin lautakunnilla olisivat muut puheenjohtajat kuin tämä apulaispormestari.

Valtuutettu Malin

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Toimialauudistus on suuri muutos ja sisältää paljon riskejä. Sosiaali- ja terveysviraston uudistusta on täällä käytetty esimerkkinä hyvästä toiminnasta, ja esikuvana toimialauudistukselle. Aalto-yliopisto tutki tätä



16.3.2016

uudistusta, Helsingin sosiaali-terveysvirastojen yhdistymistä vuosina 2013 ja 2014. Tämän tutkimukseen mukaan työntekijät ovat kokeneet laajasti epäoikeudenmukaisuutta, eivätkä täysin luota viraston johtoon, tai usko, että tästä fuusiosta oli hyötyä. Työntekijät kritisoivat myös, että tämä muutos toteutettiin hyvin nopealla aikataululla. Nyt tämä uusi toimialamalli ollaan lyömässä yhteen myös hyvin nopealla aikataululla.

Vaikka suuri osa henkilöstöstä toimii muutoksesta huolimatta jatkossa samoissa tehtävissä, muutoksia tulee silti paljon. Näistä sote-viraston synnytystuskista tulisi ottaa oppia, ja kuten Pilvi Torstikin täällä mainitsi, huomioida henkilöstön asema ja asiantuntemus, joka ikisesä vaiheessa. Kannatan Pilvi Torstin tekemiä ponsiesityksiä.

Henkilöstöllä on runsaasti tietoa siitä, mitkä ovat nykyisten organisaatioiden kipukohdat. Organisaatioita uudistettaessa usein pyritään vallan keskittämiseen. Näin on tapahtumassa täälläkin tänään. Siitäkin huolimatta, että puhumme demokratian lisäämisestä. On ilmeinen vaara, että toimialaltaan liian suuret lautakunnat muuttuvat kumileimasimiksi, ja talouspuhe jyrää sisällölliset kysymykset. Kannatan lämpimästi Silvia Modigin vastaehdotuksia.

Positiivista tässä esityksessä on kaupunkilaisten osallisuuden lisääminen. Todellisen osallisuuden lisääminen edellyttää, että jatkossa myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevat kaupunkilaiset saavat äänensä kuuluville. Palveluita käyttäviä on kuultava paljon nykyistä enemmän, ja heillä on oltava todellise mahdollisuudet tuoda näkemyksiään tiedoksi päätöksentekoon. Tämä asia on otettava vakavasti jatkovalmistelussa.

Valtuutettu Urho

Hyvä valtuusto ja arvoisa puheenjohtaja.

Minulla on kaksi asiaa. Ensinnäkin se kielteinen asia. Minä en ymmärrä poliittisia apulaiskaupunginjohtajia ollenkaan, enkä nyt ymmärrä tietysti poliittisesti valittuja varapormestareja. Mutta ymmärrän sen paremmin, kun ne on aidosti jaettu nelivuotiskausittain ja valtuuston voimasuhteilla. Sen sijaan minä todella odotan ja haluaisin nähdä tämän uuden toimialajärjestelmän käytännössä. Meillä on ollut vahvoja poliittisia muutosajureita pitkän aikaa. Tämä valtuustokausi, viime valtuustokausi, on pitänyt ajaa osallistumista. Meillä oli viime kaudella demokratiatyöryhmä, joka oli ehkä vähän ennen aikaansa, ja sellainen tarvitaan varmaan uudelleenkin tämän uudistuksen yhteydessä. Mutta tämä kansalaisten osallistuminen. Ei se ole enää sellaista, kuin se oli vielä 8 vuotta



16.3.2016

sitten. Aktiivisuus on lisääntynyt monilla tavoin. Kaupunginosayhdistyksissä, erilaisissa säätiöyhdistyksissä, vanhempaintoimikunnissa. Opetuslautakunta on täysin toisenlainen kuin 16 vuotta sitten, kun edellisen kerran olin siellä.

Meillä on kustannussäästöt, jotka ovat tietyllä lailla saatava aikaan siitä, että palveluja ei huononnetta, vaan ne tehdään toisella tavoin. Meillä on kasvavat ja muuttuvat palvelun tarpeet, ja myös vaatimukset kansalaisilla ovat aivan eri tasoa, kuin mitä aiemmin on ollut. Meiltä tarvitaan kaupungissa selvästi enemmän avoimuutta, ketteryyttä, rohkeita kokeiluja ja niin että se kaupunkilainen palvelun tarvitsija on keskellä tarvettaan, olemassa mukana palveluiden tuottamisissa. Nyt tämä päätöksenteon tahti, joka meillä on tälläkin valtuustokaudella ollut. Jos jotain on yritetty saada eteenpäin, pieniä tai isoja asioita, on se ollut opetuksessa, koulutuksessa, niin jarruttavat voimat ovat aina olleet vähintään yhtä suuret, kuin muutosta halajavat. Niin että tämä päätöksenteon tahti ei tule riittämään. Me menemme digiaikaan, meidän pitää ottaa monenlaisia loikkia palvelujen tarjoamisessa, ja meidän on kuultava vaatimuksissa kansalaisia paljon paremmin. Jään odottamaan, että tämä toimialamalli tulee ripeästi jatkovalmisteluun, ja että se on toiminnassa silloin, kun seuraava valtuustokausi alkaa. Tätä me tarvitsemme ja olemme sen ansainneet.

Valtuutettu Kivekäs

Puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Vaikka tämä saattaa olla pisimpiä keskusteluja tällä valtuustokaudella, en usko, että tämä on oikeasti tärkeimpiä asioita. Silloin kun puhuimme Hanasaaren voimalasta ja Helsingin tulevasta energiapolitiikasta, puhuimme isommista asioista. Puhuimme koko maapallon tulevaisuudesta. Kun puhumme syksyllä yleiskaavasta, puhumme isommista asioista. Puhumme siitä, minkälaista kaupunkia täällä tehdään. Kun puhuimme subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta viime budjettikäsittelyn yhteydessä, puhuimme silloinkin kaupunkilaisille todella tärkeästä asiasta. Mutta tietysti mielessä nyt olemme politiikan eräänlaisessa raadollisessa ytimessä, koska tässä keskustelussa me puhumme ennen kaikkea vallasta.

Vaikka itse uskon, että politiikassa asiat ovat tärkeitä, eikä erilainen taistelu vallasta, tai juonittelu, tai monimutkaiset, sekavat neuvotteluprosessit, niin ehkä pitää muutamalla sanalla vastata niihin, sanoakamme suoraan syytöksiin, joita Osku Pajamäki vihreiden suuntaan esitti. Tämä prosessi on nähdäkseni mennyt niin, ja olen sitä ollut nyt



16.3.2016

mukana marraskuusta asti eri vaiheissa tekemässä. Tässä prosesissa ensimmäisessä vaiheessa sosiaalidemokraatit marraskuussa olivat mukana yhteisessä rintamassa tekemässä suunnilleen nyt esitetyn näköistä mallia. Seuraavassa vaiheessa joulukuussa, sosiaalidemokraateilla oli vastaehdotus, joka koski sitä, miten määritellään kuka on toimialajohtajien esimies. Seuraavassa vaiheessa helmikuussa, sosiaalidemokraatit esittivät asian palauttamista. Nyt sosiaalidemokraateilla on taas vastaehdotus.

Olen ollut kolme kertaa käymässä neuvotteluja. Voin aidosti sanoa, olen halunnut tehdä tästä sellaisen mallin, joka sopisi mahdollisimman monelle. Erityisesti olen etsinyt sellaista mallia, joka sopisi sosiaalidemokraattiselle ryhmälle. Valitettavasti käsityksekseni muodostui, että sellaista mallia ei ole olemassa, koska aina löytyi jokin perustelu, miksi taas seuraava esitys ei kelpaa. Tällä hetkellä nyt Osku Pajamäen tekemässä vastaehdotuksessa käytännössä esitetään muun muassa, että asiasta päätetään vasta myöhemmin. Lisäksi siinä esitetään, että toimialajohtajista tehtäisiin oleellisesti nykyistä apulaiskaupunginjohtajaa vastaavia virkamiehiä. Siis ohitettaisiin se ydin, minkä takia tätä lähdettiin tekemään.

Vihreät olemme esittäneet pormestarimallia tässä valtuustossa ensimmäisen kerran 12 vuotta sitten vuonna 2004. Me haluamme sen tehdä edelleenkin ja toivomme, että meillä on mahdollisimman laaja ymmärrys täällä siitä, että halutaan siirtyä pormestarimalliin. Sinänsä kovin monihan ei tässä valtuustosalissa ole nyt pormestarimallia vastustanutkaan. Mutta, jotta asiat joskus etenisivät, meidän täytyy jokin esitys tässä salissa hyväksyä. Itse näen, että tämä esitys on sellainen, jonka voimme hyväksyä ja jolla voimme mennä eteenpäin. Siinä on monia osia. Sen peruslinjat ovat hyviä. Yksityiskohdissa varmasti löytyisi parannettavaa, mutta koska joskus täytyy edetä, jos halutaan ikinä edetä, niin siksi kannatan esityksen hyväksymistä sellaisenaan, ilman mitään muutoksia.

Kiitos.

Valtuutettu Vuorjoki (vastauspuheenvuoro)

Kiitos.

Tässä valtuutettu Kivekäs aika voimakkaasti otti kantaa siihen, että tämä päätös ei ole kovin tärkeä, tai että on tärkeämpiä päätöksiä, niin kuin energiaratkaisu tai päivähoito-oikeus. Kyllä minä olen sitä mieltä, että ne ovat hyvin tärkeitä päätöksiä, mutta niitä me emme pystyittäisi



16.3.2016

täällä, tai emme olisi pystyneet täällä tekemään, ellei meillä olisi selkeästi sovittu, että mikä on se demokraattinen prosessi ja mikä on se vallanjako, mitkä ovat ne mekanismit, joilla päätöksiä tehdään. Sen takia, kun me puhumme meidän demokraattisen järjestelmämme toiminnasta, niin minusta tämä on äärimmäisen tärkeä keskustelu. Toivoisin myös valtuutettu Kivekkäältä kunnioitusta sille tosiasialle, että päätöksenteon demokraattisuus ei tapahdu tuosta noin vaan, vaan se tarvitsee tarkkaan mietittyä, hyvää, selkeätä rakennetta ja päätöksenteon mekanismeja, vallanjaon mekanismeja, jotka nimenomaan mahdollistavat sen, että me voimme demokraattisesti päättää vaikkapa voimalliset ratkaisusta.

Valtuutettu Anttila (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Kivekäs totesi, että vallankäytöllä ei ole mitään merkitystä. Mutta valtahan on nimenomaan sen takia, että sillä edistetään niitä oikeina ja hyvinä pidettyjä asioita. Tässä Osku Pajamäen ja sosiaalidemokraattisen ryhmän puheenvuorossa nimenomaan nämä kaksi keskeistä asiaa. Kuka asioita valmistelee, kuka ne esittelee, ja minkälaiset alaisuhteet ovat. Nimenomaan millä tavalla voidaan niitä poliittisen johtajuuden asioita edistää ja viedä eteenpäin, niin se on ihan keskeistä. Nyt se tässä mallissa ei toteudu, ellei sitä korjata. Näin ollen kun apulaispormestari ja toimialajohtaja ovat tavallaan pari, niin siinä ovat poliittinen johtajuus ja virkamiesvalmistelu yhdessä, ja ne muodostavat sen keskeisen työparin, jonka pitäisi näkyä myös kaupunginhallituksessa.

Valtuutettu Wallgren (vastauspuheenvuoro)

Kiitos.

On sääli, jos tämä menee sellaiseksi tämä tunnelma täällä kun väsyttään, että asialliset puheenvuorot koetaan syytöksinä. Mielestäni on totta, että SDP:n linja on muuttunut tässä viimeisen puolen vuoden aikana, mutta Otsolle ehdotan, että sen voi nähdä myös oppimisprosessina. Kun asiaa ymmärretään paremmin, niin kannat muuttuvat parempaan suuntaan. On ehkä syytä tiiviisti vielä todeta, mitä Pajamäki kyllä ansiokkaasti toi esille, niille jotka jaksoivat kuunnella, että mikä tässä on tämä kaikkein keskeisin syy tälle demareitten vastahakoisuudelle tälle esillä olevan esityksen joillekin keskeisille elementeille. Keskeinen pointti on se, että tämä on hyvin keskittävä tämä malli, joka meillä on



16.3.2016

esitetty. Tässä keskitetään hyvin paljon valtaa niille pormestareille, jotka ovat eri asemassa muihin kaupunginhallituksen jäseniin nähden. Sitten on tämä fantasia siitä, että kun luodaan, annetaan hyvin paljon valtaa viidelle virkamiehelle, ja sanotaan, että ne ovat ei-poliittisia, niin kuvitellaan, että sillä että sanotaan, että ne ovat ei-poliittisia, ne pysyvät ei-poliittisina. Tämä on iso arviointivirhe, ja näiden kahden virheen takia me olemme ymmärtäneet, että malli on valtaa keskittävä, eikä edistä demokratiaa tässä kaupungissa.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Kivekäs puhui vallasta. Minä haluaisin tietää, kuka tässä mallissa, jota meille on nyt esitelty, niin pyrkii valtaan? Siinä luodaan ihan selvästi kahdentyyppisiä poliitikkoja. Niitä suuripalkkaisia, joilla on kaikki valta, ja sitten niitä tavallisia pienempiä ihmisiä. Ihmettelen, että minkä takia Helsingin pitää olla toinen kaupunki Suomessa, joka ottaa tämän pormestarimallin käyttöön, koska kaikissa muissakin suurissa kaupungeissa asiaa on pohdittu, mutta sitä ei ole otettu käyttöön. Mikä meitä ajaa tähän systeemiin?

Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Valtuutettu Kivekäs puhui kauniisti siitä, että on muita paljon tärkeämpiä asioita, että valta ei sinänsä kiinnosta. Jokainen voi arvioida itse, että kuinka fariseuttimaista oli vihreän puhua, että valta ei Helsingissä kiinnosta, ja näitä ei valtapoliittisesti näitä päätöksiä tehdä. Se on oleellista tässä näin, niin ymmärrän, että pormestarimallia vihreät ovat pitkään ajaneet, ja se on hyvä periaate. Minusta se on parempi, kuin tämä nykyinen malli. Mutta miksi tähän sotkettiin tämä toimialamalli, mistä tämä tuli? Itse asiassa kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa valtuutettu Männistö sanoi, että heille kävisi nykyinen malli toimialoilla, mikä kertoo siitä, että itse asiassa kokoomus ei halua pormestarimallia, ei halua lisätä demokratiaa sitä kautta, mutta haluaa tämän toimialamallin, joka keskittää valtaa tietyille yksittäisille virkamiehille entistä enemmän. Eli tässä on nyt menossa lapsi pesuveden mukana tältä osin, ja jatkovalmistelussa pitää laajentaa tätä puolta, jotta tämä aidosti tuo lisää demokratiaa ja lisää valtaa. Tässä me teemme hyvää yhteistyötä vihreiden kanssa.



16.3.2016

Valtuutettu Taipale

Kiitos puheenjohtaja, arvoisat valtuutetut.

Me demaritan periaatteessa kannatamme lämpimästi pormestarimalia. Sitä on helppo kannattaa, koska se on kansainvälinen käytäntö. Parhaimmillaan se lisää poliittisen päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Mutta tänäänhän täällä ei tosiaan päätetä vain tästä pormestarihallinnasta, vaan koko kaupungin organisaation uudelleen järjestämisestä. Pormestarihallinto on se jäävuoren huippu.

Aikalailla varjoon ovat jääneet kaksi hiljaista enemmistöä. Ne yli 600 000 asukasta ja noin 40 000 kaupungin työntekijää. Asukasosallisuudesta on täällä tänään käytetty lämpimiä sanoja. Esityslistatekstissä siitä on kyllä mainintoja, mutta puhutaan laveasti linjauksista. Sen takia olen järjestelmään tehnyt ponnin, jossa kaupunginvaltuusto edellyttää, että osana jatkovalmistelua tehdään tarkennetut esitykset tästä asukkaiden osallistumisesta. Samalla varmaan voin muistuttaa siitä, että naftaliinista voi kaivaa sen demokratiatyöryhmän raportin. Siellä on aikalailla niitä elementtejä olemassa.

Mikään organisaatiouudistus ei toteudu toivotulla tavalla, ellei henkilöstö ole siinä täysillä mukana. Se, että henkilöstötoimikunta saa joskus katsoa papereita, niin se ei todellakaan ole riittävää. Laatikoiden avaaminen tai siilojen paneminen yhteen isompaan siiloon ei ole mikään ratkaisu, vaan nimenomaan siinä tarvitaan ihmisten – niiden, jotka ne asiat hallitsevat – osallistumista siihen ja erittäin hyvää johtamista ja asiantuntemusta. Sen takia myöskin kannatan näitä kahta Pilvi Torstin esitystä, joista toinen koski tätä henkilöstön osallistumista ja toinen asiantuntijoiden käyttöä arvioimaan tämän ratkaisun onnistumista.

Palaan sitten vielä tähän jäävuoren huippuun, jonka ongelmia täällä on aikalailla jo esiteltykin, ja tässä meidän analyysissämme olevia asioita on nostettu esille. Ensinnäkin tämä pormestarihallinnon hyvin erikoinen rooli. Pormestarin esittelylupa, joka on aivan uusi elementti, ja pormestarihallinnon malli, jolla kenties ennakoidaan tällaista hallitus-oppositiomallia. Sitten tämä vallan keskittäminen kaupungin kansliaan ja kaupungin kansliapäällikölle. Kaupungin kanslialla ei olisi edes minkäänlaista demokraattista valvontaa, vaikka se saattaisi olla hyvinkin laaja organisaatio.

On hyvin vaikea ymmärtää, että tätä on ihmetelty tätä meidän esittämämme mallia, että jos toimialajohtajat olisivat esittelijöinä kaupunginvaltuustossa, että se jollakin tavalla veisi valtaa näiltä apulaispormestareilta. Kyllähän ne apulaispormestarit ovat harvinaisen heikkoja



16.3.2016

henkilöitä, jos eivät he ensinnäkään saa alaisikseen näitä toimialajohtajia, jos he eivät siinä koko prosessin aikana pysty siihen päätöksentekoon vaikuttamaan. Olisihan se aika omituista olla toimialapäällikkö, jonka esimies olisi kansliapäällikkö, sehän on tällä hetkellä se malli.

Eli niin kuin tuolla onneksi nyt on pieni luukku auki tuolla esityslistan tekstissä siihen, että näitä esittelyketjuja ehkä voitaisiin harkita. Kyllä meidän näkemyksemme mukaan nimenomaan tämä esittelymalli vahvistaisi apulaispormestarien valtaa, koska heillä on suora keskusteluyhteys silloin toimialansa kanssa.

Kiitoksia.

Valtuutettu Kivekäs (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Valtuutettu Taipale halusi, että tehdään tarkennetut esitykset asukkaiden osallisuusmahdollisuuksista, siinä missä pohjaesityksistä aiheesta tehdään linjaukset. En aivan näe, että näillä olisi jokin olennainen ero. Kummassakin tapauksessa konkreettiset ajatukset siitä, miten asukasosallisuutta parhaiten edistetään, ovat varmasti aina tervetulleita. Luotan, että sosiaalidemokraattinen ryhmä voi niitä viedä eteenpäin. Minäkin voin viedä, jos valtuutettu Taipale haluaa niitä tuoda tietoon. Joka tapauksessa, nähdäkseni toivomusponnen mukainen ajatus on jo pohjaesityksessä.

Valtuutettu Taipale (vastauspuheenvuoro)

Toivon, että puhutte Kaarin Taipaleesta ja sitten Taipaleesta, tai Kaarin Taipaleesta ja Ilkka Taipaleesta, koska en jaa kaikkia näitä mielipiteitä. Tämä kuvataan nettiin, ja sieltä tulee että jaaha, että Ilkka on tätä mieltä. Minä olen pormestarimallia vastaan ja jyrkästi olenkin, mutta vähemmistöissä.

Valtuutettu Karhuvaara

Arvoisa puheenjohtaja, valtuusto.

Lautakuntien toimialamalli on minun mielestäni taas hyvä. Se keskittää asiat yhden luukun taakse ja sen riski, kuten täällä on nyt mainittu, voi olla juuri nimenomaan se, että eräänlainen korruption mahdollisuus, mi-



16.3.2016

tä sanaa täällä käytettiin, voi lisääntyä. Toisaalta tarkastuslautakunta voi varmasti näihin asioihin vaikuttaa terävöityneellä toiminnallaan jatkossakin. Pormestariston rooli korostuu ja mahdollisesti myöskin eräänlaisten hyvä veli –verkostojen ja vaalilistojen järjestely alkuvaiheessa saattaa lisääntyä. Toisaalta, mitä se on nyt.

Ylipormestarin toimikausi on mielestäni tässä suunnitelmassa liian lyhyt. Olisin toivonut, että meidän kaupungillamme olisi kasvot, jotka myöskin edustavat tätä kaupunkia yli vaalikausien, muun muassa kansainvälisissä verkostoissa ja työryhmissä, jotka myöskin ovat aika pitkäaikaisia. Tässä on se riski, että valta, joka haluttiin ottaa poliitikoille, itse asiassa siirtyykin tuonne virkamiehille, koska he ovat ne vakaat kasvot ja vakaat toimijat, jotka ovat ja pysyvät, ja poliitikot hyppäävät junaan neljän vuoden välein. Mutta kaikkia kompromisseja on pakko tehdä. Saadaksemme toimialamallin, niin minä olen ainakin nyt hyväksymässä tätä nykyistä ehdotusta.

Kiitos.

Valtuutettu Muurinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tämä Helsingin johtamisjärjestelmän uudistus on keskusteluttanut kaupunkilaisia harvinaisenkin paljon. Moni kaupunkilainen on tavalla tai toisella osallistunut tämän uudistuksen valmisteluun, vaikka täällä on tietysti kuultu nyt vähän toisensuuntaisiakin mainintoja. Uudistuksen toinen pääosio, toimialamalliin siirtyminen, se on isompi uudistus, kuin on ehkä julkisuudessa huomattu. Se on minun mielestäni muutos hyvään suuntaan, sillä se lisää hallintokuntien yhteistyötä. Tähän saakka virastot ovat monesti toimineet erillisinä niissäkin asioissa, joissa hallintokuntien yhteistyö johtaisi parhaaseen lopputulokseen.

Käytännössä tämän toimialamallin toteutus, eli virastojen yhteensovittaminen vaatii hyvää johtamista ja myötämielistä henkilöstön suhtautumista. Tällaiset muutostilanteet ovat henkilöstölle stressaavia ja usein vähän pelottaviakin. Moni joutuu miettimään, mihin minä tässä muutoksessa joudun. Siksi henkilöstön riittävä informointi ja tuki on sisällytettävä jatkosuunnitteluun, ja pätevien toimialajohtajien valinta aikanaan on tärkeä käytännön toteutuksen onnistumiseksi. Sosiaali- ja terveystieteiden yhdistymisen kokemuksia kannattaa tässä hyödyntää. Kuten täällä on jo moneen kertaan sanottu, että sosiaali- ja terveystieteiden yhdistyminen onnistui hyvin.



16.3.2016

Uudistuksen toinen pääosio, pormestarimalli, se lisännee onnistuessaan demokratiaa. Onnistuminen edellyttää kuitenkin sitä, että pormestareiksi valitaan korkean moraalin omaavia valtuutettuja, jotka tavoittelevat kaupunkilaisten hyvää, eivätkä – kuten julkisuudessa on epäilty – sorru missään vaiheessa tavoittelemaan soveliailla hankkeilla ja löysillä lupauksilla tai rahapäätöksillä jatkokautta itselleen. Epäonnistuessaan pormestarimalli tuo lyhytjännitteisyyttä poliittiseen päätöksentekoon ja lisää epävarmuutta myös talouteen. Olenkin ollut hiukan epäileväinen pormestarimallin toimivuudesta, mutta toisaalta, silloin on uskallettava uudistaa, kun nykyinenkään malli ei ole täydellinen. On kuitenkin välttämätöntä, että jo uuden toimialamallin sekä pormestarimallin toimeenpanoon kytketään puolueeton arviointi eri näkökulmista, jotta nyt valittavia toimintamalleja voidaan tarvittaessa kehittää edelleen tietoon ja kokemukseen perustuen.

Kiitos.

Valtuutettu Rydman

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Ihan alkuun haluan todeta sen, että mielestäni meidän nykyinen johtamisjärjestelmämme ei ole sentään ihan niin huono, kuin hurjimmissa väitteissä aina välillä esitetään. Silti on aivan selvää, että se on monella tapaa aikansa elänyt. Kun Helsingin johtamisjärjestelmä on kehitetty viime vuosikymmenten aikana, jos varsinaisesta kehittämisestä voi puhua, se on käytännössä ollut sitä, että on rakennettu vanhan päälle jonkinnäköistä uutta, ilman että vanhaa on juurikaan kyseenalaistettu. Pois lukien tietysti sitten se fuusio, joka sote-puolella on tehty. Tässä mielessä näen, että on aivan aiheellista ja oikein, että tämä valtuusto on ottanut johtamisjärjestelmän uudistamisen tosissaan, ja on myöskin pitänyt riittävän korkeaa kunnianhimon tasoa yllä omassa uudistusprosessissaan.

Tämän uudistuksen varmastikin merkittävin osuus, tai jos ei merkittävin, niin se mikä näkyy julkisuuteen päin eniten, on se, että millä tavalla vastaisuudessa meidän kaupungin ylin johto valitaan, ja minkälaista valtaa he käyttävät. Tämä on mielestäni monella tapaa ihan perusteltukin uudistus, joskaan ei kyllä aivan täydellinen. Tässä nimittäin kuitenkin merkittävällä tavalla suhteessa nykyiseen selkeytetään poliittisen järjestelmän ja virkakunnan välistä eroa. Tosiasiassa meidän nykyisetkin kaupunginjohtajamme ovat kuitenkin mitä suurimmassa määrin poliittisia, mutta tämä ei tämän virkasuhdeluontoisuuden vuoksi ole sitten ehkä suurelle yleisölle käynyt aivan selväksi. Tässä tapauksessa miten



16.3.2016

nyt tullaan uudistamaan johtamisjärjestelmää pormestarimallin mukaisesti, niin tulee ainakin sitten selväksi se, että mikä on poliitikon ja vaalituloksen rooli, ja mikä virkakunnan rooli. Tämä lisännee järjestelmän läpinäkyvyyttä, vaikka toki tietysti tässäkin järjestelmässä omat ongelmansa kiistatta on.

Kuitenkin, jos ajatellaan tosiasiallista merkitystä tässä uudistamisessa, niin paljon isompi juttu kuin tämä muodollisesti ulospäin näkyvä puoli on se, että toimialamalliin siirryttäessä päästään myöskin mylläämään nykyistä virastorakennetta. Tämä avaa myöskin suurempia mahdollisuuksia uudistamiselle. Helsinki on monella tapaa varsin virkavaltainen, vanhakantainen ja ehkä monella tapaa myöskin tietynlaisiin kaavoihin kangistunut kaupunkiorganisaatio. Tämä uudistaminen ainakin mahdollistaa sen, että luutuneita rakenteita päästään uudistamaan isommalla ja perustavanlaatuisemmalla tavalla, kuin mitä kaupungissa on varmastikaan ehkä koskaan tehty.

Siitä huolimatta se malli, joka tässä nyt ollaan hyväksymässä jatkovalmistelun pohjaksi, niin se on monella tapaa edelleenkin raakile ja jättää monia kysymyksiä auki. Kun virastorakennetta lähdetään tosiasiasissa mylläämään auki, niin tulee huolehtia siitä, että ihan aidosti vanhat toimintamallit kyseenalaistetaan, ja silloin kun jotakin fuusioidaan, niin siellä sitten pystytään myöskin jotakin karsimaan vanhasta pois. Tämä on iso haaste, koska isoissa uudistumisprosesseissa on olemassa se riski, että jo tietyillä paikoilla istuvat henkilöt alkavat sitten suojata omaa rooteliaan, sen sijaan, että oltaisiin aidosti luomassa uudenlaista johtamisjärjestelmää ja –rakennetta.

Toisaalta samaan aikaan kun virtaviivaistetaan hallintoa, niin täytyy olla myöskin tarkkana siinä, ettei sitten tämän virtaviivaistamisen myötä hävitetä kaupungissa sellaisia arvokkaita toimintoja, joilla on isompaa strategista merkitystä. Näen, että erityisen iso riski on, kun siirrytään kaavaillulle kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan toimialalle. Toiminnallisesti siellä on hyvin erilaisia aloja, joista meidän täytyy sitten huolehtia myöskin se, että millä tavalla saamme sellaisia poliittisia toimijoita mukaan, jotka ymmärtäisivät hyvin laajasti ja generalistisesti koko sitä kenttää, jolla he tekevät päätöksiä.

Jos summeeraisoin yhteen, pidän tätä uudistusta ei-täydellisenä, mutta hyvänä jatkovalmistelun pohjana. Jos huomioimme vielä nämä tekemäni reunahuomautukset, niin tästä voidaan saada ihan hyvä, ja joka tapauksessa parempi kuin nykyinen johtamisjärjestelmä.



16.3.2016

Valtuutetu Puhakka

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Valtuutettu Kivekäs sanoi täällä vähän aikaisemmin, että puhumme vallasta. Minun mielestäni se pitää täysin sataprosenttisesti paikkansa. Puhumme nimenomaan vallasta, ja puhumme myös siitä vallasta, jota kullakin päättäjistä on tässä kaupungissa käytössään tulevina vuosina. Ei siitä, että mitä me tässä ja nyt käytämme. Minä toivon, että olen sillä tavalla oikeassa, että olen ollut tämän muutoksen kannalla, en tässä muodossa, joka meillä nyt on esillä, koska tässä on erittäin paljon ongelmia, mutta olin hallinnon uudistamisen kannalla. Itselleni oli lähtökohtana se, että olisimme lisänneet valtuuston valtaa ja asukasdemokratiaa ja hajauttaneet valtaa sillä tavalla. Kuitenkin niin, että olisimme toiminnallisesti kyenneet tehostamaan kaupunkia ja hallintoa.

Nyt tässä mennään kyllä päinvastaiseen suuntaan. Käytännössähän tässä keskitetään valtaa erittäin rajusti. Meillä syntyy ensinnäkin, tämä mitä haettiin, että syntyy selkeä ero virkamiesten ja poliittisen vallan kesken, niin tämä näyttää tällä hetkellä keskittävän valtaa virkamiehille ja keskuskansliaan. Tämä ei ole hyvä kehityssuunta lainkaan, kun piti päinvastoin olla. Paljon jää myös tässä mallissa henkilöiden varaan. Eli siihen, että miten viisaasti valitaan ihmisiä, jotka ovat poliittisia johtajia. Eli tämä pormestarimalli tuo tähän myös tämän puolen. Eli se, että miten sitten jatkossa nämä ihmiset kykenevät toimimaan.

Tampereelta tiedetään, että siellähän on ollut erittäin paljon hankaluuksia esimerkiksi apulaispormestarien roolin löytämiselle. Epäilen, että niin käy myös Helsingissä. Väistämättä vielä tulevat kahden kerroksen pormestarit ja samaan aikaan luodaan kahden kerroksen poliitikkoroolit, eli sillä tavalla tässä tulee eri kerrosten väkeä tähän päätöksentekoon, eri tavalla kuin mitä se tällä hetkellä on.

Jos pormestarimallista täytyy hakea positiivista, niin se on aidosti se, että poliittinen valta tulee tietyllä tavalla näkyväksi, ja syntyy kasvot. Mutta sellainen, joka minusta on kaikkein huolestuttavinta on se, johon valtuutettu Rydman viittasi. Tosin minä nyt tarkastelen asiaa vähän toisesta näkökulmasta. Hänestä se oli hieno asia, että ryhdytään mylläämään kaikki virastot ja sitten pölytellään ne ihmiset siellä jollakin tavalla liikkeelle. Minä näen, että kun me lähdemme rakentamaan Helsingissä – niin kuin tällä hetkellä näyttää nyt poliittinen enemmistö haluan – tätä toimialamallia, niin käytännössähän tapahtuu niin, että kyse on ihmisistä. 40 000 työntekijästä, ja siitä esimies, alainen, työntekijä, järjestelmistä, toiminnasta, mitä siellä työpaikoilla tapahtuu. Tämä ei ole organisaatio, tämä on myös työpaikkoja, toimipaikkoja, ja tässä on



16.3.2016

minun mielestäni se suurin, isoin haaste, että miten tämä sitten toteutuu. Minä en näe niin ruusuisena, niin kuin kokoomuksen puolelta on esitetty esimerkiksi sote-virastojen yhdistämistä.

Valtuutettu Nieminen

Kiitos puheenjohtaja, hyvät ystävät.

Varmaan tämä sali kuunteli tänään radiokeskustelu Helsinki-kanavalta, joka teillä aina on auki, kun siellä käydään todella hyvää poliittista debattia siitä, mikä Helsinki on! Toisin kuin täällä nyt. Jaakko Stauffer kehuu tulevaa järjestelmää, että nyt saadaan asiakasrajapinnat kuntoon ja nyt saadaan vastetta sille, mitä kansalaiset haluvat. Stuba Nikula tuumasi, että me olemme yhdessä vahvempia kulttuuripuolella, että hyvään suuntaan menee, että tämä on hyvä uudistus. Minä en tunnista ollenkaan täällä salissa nyt samaa järjestelmää. Osku Pajamäki piti mahtavan upean puheen, tämän illan parhaan, mutta ei se minun tunteisiini vedonnut, vaikka yritti.

Itse olin 6 vuotta, lähes 7 vuotta toimialaviraston, rakennusviraston, lautakunnan puheenjohtaja, ja ihmettelin, miten oikeasti päätöksenteko voi olla näin äärettömän monimutkaista. Kolme eri virastoa heittelee kirjeillä toisiaan, piirtää samat piirustukset uudestaan. Toinen lautakunnista despotoi seuraavaa lautakuntaa, joka despotoi seuraavaa lautakuntaa. Prosessit, jotka ovat suorina Oulussa, 3 vuoden mittaisia, kestävät meillä 6 vuotta, tai hankintaprosessi 4 vuotta, kun siellä 2 vuotta. On ihanaa, että päästään prosessijohtamiseen. Ihanaa, että saadaan tekninen toimi yhteen virastoon. Tulee valtavat säästöt tulevaisuudessa tästä asiasta, ihan oikeasti, kun asiat menevät nopeammin eteenpäin. Se, että miten ylipormestarit hengaavat, niin se ei minua nyt niin hirveästi kiinnosta. Toisaalta tiedän vanhasta organisaatiosta, jossa olin, jossa upseerin kierto oli keskimäärin 2 vuotta 8 kuukautta, niin kierto tehostaa oikeasti organisaatiota. Mahtavaa, että päästään eteenpäin, ja Osku, hyvä puhe sinulla oli.

Valtuutettu Urho (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Haluan nyt huomauttaa, kun täällä epäillään, että sote-virastosta ei ole saatu mitään hyvää, ja että henkilökunta voisi nyt huonommin kuin aiemmin. On pysytty budjetissa, on saatu nopeammin ihmisille palveluja sairastumisen hetkellä, on saatu enemmän palveluja, ja saatu käyt-



16.3.2016

töön uusia toimintamalleja, jotka ovat paremmin vastanneet siihen, mitä on kysytty. Kyllä minä olen ylpeä, että sosiaali- ja terveyslautakunta, josta täällä on lautakunnan jäseniä, on onnistunut sen ison asiamäärän käsittelemään aiempaa nopeammin ja sujuvammin. Niiden potilaiden, ihmisten ja palvelujen tarvitsijoiden kannalta. Minä en menisi nyt moittimaan, että siellä ei ole tehty hyvin.

Valtuutettu Soininvaara (vastauspuheenvuoro)

Olen valtuutettu Niemisen kanssa aika samaa mieltä, että kyllä tämä on hyvä asia, että nämä teknisen toimen lautakunnat yhdistyvät. Me olemme kaupunkisuunnittelulautakunnassa kyllä aika kädettömiä, kun me teemme kaavoja, mutta emme voi mitenkään vaikuttaa, että mihin tarkoitukseen nämä tulevat. Kiinteistölautakunta taas päättää, että mihin tarkoitukseen, mutta ne eivät pysty päättämään, että mikä. Ne ai-noat, jotka voivat ikään kuin vaikuttaa molempiin, ovat virkamiehiä. Voitte arvata, missä tämä valta on, luottamusmiehillä vai virkamiehillä.

On hyvä sekin, että nämä ovat määräaikaaisia nämä pormestarit. Meillä oli joskus sellainen tilanne, että liberaaleille oli Aarne J. Välikangas sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajana vielä senkin jälkeen, kun puolueella ei ollut yhtään valtuutettua. Ei sekään ole kovin hyvä tilanne.

Valtuutettu Perälä

Kiitos puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Haluan kiittää kiinnostavasta ja paikoin oikein laadukkaastakin keskustelusta. Poliittikkahan on parhaimmillaan silloin, kun ollaan asioista eri mieltä. Tällainen muu on vain hallinnointia ja tylsämielistä, yhteisten asioiden hoitamista. Tässä salissa on selvästi monenlaisia käsityksiä ja näkemyksiä demokratiasta. Se on hyvä, niin pitää ollakin, se kuuluu oikeastaan koko demokratia-käsitteen luonteeseen. Jos joku kuvittelee toisaalta yksin omistavansa oikeuden määritellä, mitä demokratia on ja miten sitä edistetään, niin hän ei ole vain riittävästi syventynyt tähän aiheeseen. Kun yksi ajattelee, että demokratia lisääntyy mitä useampi puolueen edustaja istuu lautakunnassa, toisen mielestä on tärkeämpää, että vaaleilla valitun kaupunginvaltuuston tahto toteutuu mahdollisimman hyvin, esimerkiksi mitä strategiaan linjauksiin tulee. Palaan tähän vielä hieman myöhemmin.

Valtuutettu Pajamäki tuossa alussa puhui oikein väkevästi, ja todisti vallan keskittämisestä ja niin edelleen. Kuten tuossa valtuutettu Kive-



16.3.2016

käs sitten hieman korjasi, niin meillä tosiaan on tämä esittelylupajärjestelmä. Myönnän, että se kirjaus on lievästi ontuva, mutta Pajamäen tulkitsemalla tavalla sitä kuitenkin ei voida tietenkään toteuttaa. Apulaispormestarit antaisivat myös esittelyluvan asioista, joista ne vastaavat. Mutta tämä ei ole ongelma, sillä kuten tässä monet ovat todenneet, niin pohjassa on kirjausvaihtoehtojen esittelymallien selvittämisestä.

Kuten valtuutettu Kivekäs totesi, Pajamäen ja demareiden nyt ehdottamassa mallissa nykyisestä apulaiskaupunginjohtajista tulisi käytännössä toimialajohtaja. Joutuisimme vain ojasta allikkoon. Pajamäen vastaesityksessä lukee näin. Kaupunginhallituksessa esittelijöinä toimivat asioiden valmistelusta vastaavat toimialajohtajat, jolloin apulaispormestarit ovat heidän esimiehiään substanssiasioissa. Tätä asiaahan pyritään nyt tässä meidän käsittelemässämme pohjassa selvittämään demareiden toiveesta, mutta tässä vaiheessa on täysin juridisesti epäselvää, mitä tämä substanssiesimieheys voisi käytännössä tarkoittaa. Silloin sitä ei missään tapauksessa voi tehdä vastaesityksenä.

Valtuutettu Hakanen totesi, että ei ole keksitty tässä nyt uusia asukasosallistumisen tapoja. Nimenomaan ei ole ollut tarvetta keksiä, koska todella monia toimivia tapoja on jo tässä kaupungissa kokeiltu. Nyt ne pitäisi vain vakinaistaa ja ottaa käyttöön. Ei ole mitään lisäarvoa keksiä 10 uutta osallistumisen tapaa, kun niitä olemassa oleviakaan ei ole vielä otettu käyttöön. Valtuutettu Hakanen totesi myös, että lautakuntien alasajo tarkoittaa yhteyden katoamista asukkaisiin päätöksenteossa. Tämä ei myöskään pidä paikkansa. Lautakuntien jäsenet eivät edusta lautakunnissa itseään, vaan puolueitaan. Asukasdemokratia ei voi olla lautakunnan jäsenistä kiinni. Se olisi suuri virhe. Kuten ryhmäpuheen vuorossamme totesin, valmisteluun ja päätöksentekoon vaikuttamisen ei pidä edellyttää puoluekirjaa. Silloin meidän kannattaa tehdä nämä rakenteet myös sellaisiksi.

Valtuutettu Ville Jalovaara tässä harmitteli, että kun ei ole nyt moneenkymmeneen vuoteen tehty mitään tälle meidän johtamisjärjestelmällemme, niin miksi pitäisi nyt sitten tehdä tällaisella kiireellä. Johtamisen jaostossa on käyty kuitenkin keskustelua tästä aiheesta kaksi vuotta, eikä tätä mitenkään kiireellä olla viemässä läpi. Kuten valtuutettu Wallgren totesi, demareiden kanta on tässä ajan saatossa muuttunut, ja tämä on ollut oppimisprosessi. Totisesti tämä on siltä tuntunut meistä muistakin. Ainakin itse olen tämän prosessin aikana oppinut paljonkin Helsingin sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän toimintalogiikasta. Olen monista asioista heidän kanssaan kuitenkin samaa mieltä, mutta tätä hallintokonservatismia minun on jotenkin hirveän vaikea ymmärtää. Suojelkaa mieluummin vaikka luontoa.



16.3.2016

Valtuutettu Arhinmäki totesi, että kokoomus haluaa toimialamallin. Kuten omassa ryhmäpuheenvuorossamme totesin, myös me vihreät haluamme toimialamallin sen pormestarimallin lisäksi. Virastojen erillisyyss aiheuttaa paljon ylimääräistä työtä. Se on omiaan vaikeuttamaan valmistelua ja päätöksentekoa.

Kuten valtuutetut Nieminen ja Soininvaara tuossa äsken väkevästi todistivat, kukaan tuskin pitää esimerkiksi teknisen puolen tai kulttuuripuolen nykyistä toimielinten määrää tarkoituksenmukaisena, ainakaan kukaan, joka on tutustunut esityslistan liitteenä oleviin selvityksiin. Mutta pidemmittä puheita, haluan vai todeta sen, mitä monet valtuutetut täällä ovat todenneet, kuten Modig ja Arhinmäki. Tämä periaatepäätös on pohja jatkovalmistelulle. Monia asioita ei ole vielä lopullisesti linjattu ja niistä käydään vielä neuvottelut johtosäännön uudistamisen yhteydessä. Mutta nyt on aika ottaa tämä askel eteenpäin.

Kiitos.

Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Valtuutettu Perälä piti ihmeellisenä sitä ajatusta, että lautakunnan jäsenillä on tärkeä kosketuspinta kaupunkilaisiin ja kuntalaisiin. Näin se tosielämässä kuitenkin vain on. Nimittäin vaikka siellä edustetaan puolueita, niin nimenomaan lautakuntien jäsenet ovat ne, joilla on mahdollisuus tutustua huolellisesti oman hallinnonalansa, lautakunnanalansa asioihin, tavata ihmisiä, ja viedä sitä kautta viestiä myös omaan valtuustoryhmään. Eli tämä on tämän järjestelmän suurin ongelma, jonka olen pyrkinyt tuomaan esille. Jatkovalmistelussa meidän pitää lisätä lautakuntien määrää. Jos meille tulevat superlautakunnat, jotka vastaavat vaikkapa kulttuurista, liikunnasta, nuorisosta, ties mistä, niin kerta kaikkiaan sitä osaamista, sitä paneutumisen mahdollisuutta ei ole. Tästä tulee tämä kritiikki tähän toimialamalliin. Ei sinänsä toimialamalliin, vaan siihen, että sillä toimialamallilla nyt tässä muodossa pyritään keskittämään valtaa virkamiehille ja harvoille poliitikoille.

Valtuutettu Torsti (vastauspuheenvuoro)

Puheenjohtaja.

Kun nämä ? kuuluisaksi historiaksi, josta Laura Kolbe täällä usein puhuu, niin pari kommenttia Erkki Perälän ja osin myös Ville Jalovaaran



16.3.2016

puheenvuoroihin. Erkki Perälä on aivan oikeassa, että 2,5 vuotta on istuttu ja valmisteltu, ja kuten omassa puheenvuorossani totesin, niin tämä ensimmäisen vaiheen valmistelu on paras poliittinen prosessi, johon ikinä olen osallistunut. Sitten tämä erinäinen härdelli alkoi lokakuusesta Jussi Pajusen esityksestä, joka oli kaikkea muuta, kuin mitä jaosto oli valmistellut, ja tuotti sen jälkeen sitten prosessin, jossa luottamus on ollut vähän vaikeampaa rakentaa.

Mitä tulee tähän sosiaalidemokraattisen ryhmän ajatteluun, niin palauttaisin nyt mieleen, että meillehän tuotiin 3 päivää ennen jouluaattoä, 21.12. esitys, jota ei saanut jättää pöydälle, ja sen jälkeen olemme käsitelleet asiaa kaupunginhallituksessa silloin sillä tiedolla, että kunta-vaalit järjestettäisiin syksyllä 2017, jolloin palautukselle olisi ollut hyvät perusteet, koska valmisteluaikaa oli enemmän. Nyt kuitenkin olemme siirtäneet – ei meidän toimesta – vaalit takaisin ensi kevääälle, joten ainoa vastuullinen ratkaisu on tietenkin tässä kohtaa tehdä vastaesityksiä ja sitä kautta tuoda omat näkemykset esiin.

Kiitos.

Valtuutettu Jalovaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Perälälle viittaisin tulevaan kiireeseen, enkä niinkään menneeseen kiireeseen. Tässä nyt alkaa se kaasuttaminen tästä hetkestä eteenpäin, jos tämä menee tänään läpi tällaisenaan. Hirveällä kiireellä, kun ovat nämä vaalit nyt tulossa sitten taas yllättäen vähän nopeammin, niin nyt on kiire tehdä homma. Ihan sama mikä siitä tulee.

Valtuutettu Männistö (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Perälä käytti sen verran tomeran puheenvuoron, että ajattelin osallistua tähän pieneen debattiin osaltani, kannettuani vastuuta tästä prosessista ja haluan kiittää valtuutettu Torstia kehuista siltä osin, kun niitä allekirjoittaneelle tuli. Voin vakuuttaa, että koko tämän 2,5 vuoden aikana tahtotila ei ole ollut mitään muuta kuin saada kaikki kaupunginhallitusryhmät mukaan, löytää ratkaisu, johon löytyy vahva pohja. Kaikki se johtamisen jaostossa tehty työ on tähännyt sellaisen esityksen syntymiseen.



16.3.2016

Johtamisen jaostossa oikeastaan jo silloin ensimmäisen ja toisen kokouksen aikana keskustelun yhdeksi keskeiseksi kantavaksi teemaksi muodostui toimialamallin ja tämän virastorakenteen selvittäminen. Se ei ole mikään uusi esitys. Siitä kritiikkiä ei siinä vaiheessa esittänyt oikeastaan mikään ryhmä. Mutta kieltämättä tämä on ollut yllättävää, miten tämä prosessi on sitten oikeastaan vuodenvaihteen jälkeen kehittynyt. Jos muistamme joulukuista johtamisen jaoston päätöstä, niin siellä oikeastaan yhteen kohtaan tehtiin vastaesityksiä sosiaalidemokraattien toimesta. Silloin vielä itse asiassa sitten päätökset tehtiin isosta linjasta, varsin yksimielisesti, mutta sitten kaupunginhallituksen käsittelyvaiheessa suunnilleen 2 viikkoa ennen kaupunginhallituksen käsittelyä, tuli ikään kuin laaja, uusi sosiaalidemokraattien oma malli ja esitys, jossa nyt sitten toimialamalli etenkin sai kritiikkiä osakseen.

Tietenkin otan myös omaan piikkiini siitä, että ei löytynyt tällaista laaja-pohjaista ratkaisua, jossa kaikki olisivat halunneet olla uudistusta tekemässä, mutta voin vakuuttaa, että prosessi on siihen tähdännyt ihan koko ajan. Yllättävää ja erikoista on ollut kyllä se, että miten kannan muodostus eri ryhmissä on tapahtunut. Tältä osin tietysti vähän kummallista on nyt kuulla sitä, miten sosiaalidemokraattien valtuutettu Wallgren näkee, että valtaa keskitetään pormestareille, kun taas valtuutettu Pajamäki puheenvuorossaan kertoo, kuinka valtaa keskitetään kansliapäällikölle. Eli tietyllä tavalla tämä on vähän erikoista nyt seurata, että mikä se kannan muodostus on, ja mikä se lopullinen tavoite ja tahtotila on. Toimialamallia ei ole kritisoinut viime vuoden puolella vielä oikeastaan mikään valtuustoryhmä niissä keskusteluissa, joissa allekirjoittanut on ollut mukana.

Valtuutettu Ingervo (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Vain suurimpien puolueiden vallan maksimointi mahdollistaa myös mielivallan. Ihme, että kukaan ei ole ehdottanut yhtä luukkuja ja yhtä lautakuntaa. Moniäänisyyden säilyminen ja monipuoluejärjestelmän päätöksenteossa, se on erittäin tärkeää. Jatkossa myös asukkaiden ja henkilöstön kuuleminen pitää olla esillä nykyistä vahvemmin.

Valtuutettu Hakanen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.



16.3.2016

Tämä on tärkeä keskustelu. Keskustelu varmaan sujuu paremmin, jos kuuntelemme toisiamme, emmekä ainakaan valtuutettu Perälän tavoin ryhdy laittamaan suuhun sanoja, joita emme me muut ole sanoneet. Arvostelen sitä, että lähes 3 vuoden valmistelun aikana ei ole saatu aikaan yhtään konkreettista ehdotusta siitä, miten asukasosallistumista lisättäisiin tässä kaupungissa. Minäkin tiedän, että niitä muotoja ja tapoja on keksitty paljon. Mutta tämä työryhmä ei ole yhtään ainoaa esitystä saanut kirjattua omaan ehdotukseensa.

Lautakuntien laajasta alasajosta totesin, että se on heikentänyt yhteyttä asukkaisiin. En väittänyt sen katoavan. Näiltä osin valtuutettu Perälän puheenvuoro toi kylläkin esille sen, että meillä on erilainen näkemys demokratista. Minulle demokratia on ennen muuta ihmisten omaa osallistumista omien tavoitteiden ja oman vaikutusvaltansa puolesta, eikä lautakuntienkaan jäsenten tehtävänä ole vain edustaa puolueita, kuten valtuutettu Perälällä.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa rouva puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Johtamisen jaos on tehnyt ankaraa ja hyvää työtä, mutta nyt tulee palautusehdotus, sillä tämä esitys, joka nyt meidän edessämme on, niin se on aivan keskeneräinen ja ennenaikainen. Koska aivan pian meillä on tämä Uudenmaan itsehallintoalue ja sinne siirtyy ainakin sote ja ehkä jotain muutakin suurta työtä, jota me nyt teemme kaupungissa. Tämä esitys on vaikutuksiltaan selkeytymätön, joten se on syytä palauttaa uudelleen valmisteluun.

Kukaan ei kiistä, etteivät Helsingin 31 virastoa ja liikelaitosta, ja me 384 lautakuntien ja johtokuntien ole liikaa. Mutta onko syytä kutistaa luottamushenkilöiden määrä lautakunnissa 3 x 13, eli 39 henkilöön. Se on siis kymmenesosa siitä, mitä meitä on nyt. Monet ovat puheissaan kiinnittäneet tähän huomiota. Kuka lähtee kuntavaaleihin, jos ei pääse valtuustoon, eikä ole mitään paikkaa edes lautakuntiin. 4 korkeapalkkaista päätoimista luottamushenkilöä, nimittäin pormestari ja 3 apulaispormestaria, sitten kun sote on lähtenyt pois, ovat omasta mielestään valankahvassa. He ovat sekä kaupunginhallituksen jäseniä että lautakuntien puheenjohtajia. Sitä minä kovasti ihmettelen. Sillä nythän lautakuntien puheenjohtajat ovat ihan eri henkilöitä, kuin kaupunginhallituksen jäsenet. Heillä ei ole mitään pätevyys- tai osaamisvaatimuksia, eikä heillä ole virkavastuuta kuten nykyisillä kaupunginjohtajille. Heidät valitaan vain valtuustokaudeksi, kuten Jan Vapaavuori, joka toimi Helsin-



16.3.2016

gin kaupunginhallituksen puheenjohtajana, 20 vuotta valtuustossa, kirjoittaa.

En ole ollenkaan innostunut pormestarimallista. Se henkilöittää politiikkaa ja pelaa ulos ammattijohtajia. Eräs kunnallishallinnon professori kutsui meidän tulevaa kuntavaaliamme politiikan kauneuskilpailuksi. Vaaleilla valittu pormestari keskittyy enemmän poliittiseen kannatukseensa, kuin kaupungin koneiston pyörittämiseen. Eräs asiantuntija pitää vakavana haittana, että pormestarimalli tuo parlamentaarisia piirteitä kunnallishallintoon. Eikö Ville Rydman puhunut tästä. Sitä ei siis pidetä positiivisena, vaan kunnallishallinto on ollut puolueiden yhteishallintoa. Tämän vuoksi mikään muu kaupunki Suomessa –paitsi Tampere – ei ole hyväksynyt pormestarimallia, vaikka ovat sitä tutkineet.

Meidän edessämme olevassa esityksessä on 13 kertaa ensimmäisellä 5 sivulla sanottu, siirretään jatkovalmisteluun. Me emme siis tiedä, minäkälaisestä mallista me tulemme päättämään. Suurien muutosten tuomia säästöjä ei ole kaupunkilaisille esitetty. Päinvastoin, ylimpiä virkamiehiä on 114, eikä heidän kohtaloaan ole selvitetty. Jussi Pajusen virkasuhde päättyy vasta kesällä 2019, ja aivan samalla Ritva Viljasen. Kumpikin ovat vielä käytettävissä pitkään ensi kuntavaalien jälkeen.

Sitten kun luetaan tätä henkilöstön lausuntoa, niin sekään ei tunnu ollenkaan innostuneelta, kun siinä sanotaan, että nykyinen johto nauttii luottamusta, näiden henkilöiden luottamusta. Eli mielestäni meidän on palautettava tämä, mutta meidän on hyvä valmistella edelleen tätä toimialamallia, sillä siitähän me olemme yksimielisiä. Nämä tekniset virastot pitää saada samaan rakennukseen. Tämä palautusesitys on siellä järjestelmässä.

Valtuutettu Wallgren

Kannatan palautusta.

Valtuutettu Hyttinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Kaupunginjohtaja esitti edellä, että ei ? vähennettäisi kaupungin johtohenkilöille esitettyjä vaatimuksia. Nollasta on kuitenkin paha vähentää, sillä tällä hetkellä vaatimuksia ei yksinkertaisesti ole, vaan apulaiskaupunginjohtajaksi on kelvannut kuka tahansa, tai sen puolue, jolla ? on esittänyt. Omalta osaltaan 3 suurinta puoluetta ovat osoittaneet jär-



16.3.2016

jestelmän mädännäisyyden ja pitäneet tällä valtuustokaudella kaupunkilaisia pilkkanaan, esittämällä apulaiskaupunginjohtajiksi henkilöitä, joilla ei ole ollut tehtävään soveltuvaa koulutusta, eikä myöskään minäkäänlaista työkokemusta toimialaltaan.

Paljon kertoo taannoinen apulaiskaupunginjohtajanimityksen yhteydessä käyty valtuustokeskustelu, jossa valtuuston suurin ryhmä ei käyttänyt yhtä ainutta puheenvuoroa. Tämä siitä huolimatta, että useat pienten ryhmien valtuutetut kysyivät heiltä, että tukevatko he todella tehtävään kahdesta ehdokkaasta sitä, jolla ei ollut sen enempää alan koulutusta kuin työkokemustakaan. Äänestystuloksen perusteella oli selvää, että kyllä he tukivat, vaikka eivät olleetkaan valmiita sanomaan sitä ääneen.

Muutoksen tekeminen pelkästään muutoksen vuoksi ei ole järkevää, kun kyse on huonosta kompromissista. Hätiköinnin sijaan otetaan järki käteen ja valitaan kaupungin johto neuvolla antavalla kansanäänestyksellä, johon kaikki vaaleihin osallistuvat puolueet esittävät ehdokkaansa etukäteen, ja jonka tulosta he sitoutuvat herrasmiessopimuksella noudattamaan.

Kannatan valtuutettu Asko-Seljavaaran palautusesitystä ja toivon, että kaupunginhallitus esittää seuraavaksi valtuustolle mallin, jossa kaupungin johto valitaan aidosti demokraattisesti, ja äänestäjillä on mahdollisuus osoittaa, ketä he pitävät pätevimpänä päättämään asioistaan.

Kiitos.

Valtuutettu Lindell

Kiitos puheenjohtaja.

Jos tämä ehdotus hyväksyttäisiin tällaisenaan, niin se olisi loikka tuntemattomaan, jota tullaan katumaan tulevaisuudessa. Sirpa Asko-Seljavaaraa ihmettelen siinä, että hän uskalsi pitää tällaisen puheen. Varmaan tulee keppiä, ei porkkanaa ollenkaan. Vastaan tähän, että miksi. Koska hän on rohkea, omilla aivoillaan ajatteleva nainen, hän on järkevä nainen, joten kannatan hänen palautusehdotustaan.

Valtuutettu Niiranen

Arvoisa puheenjohtaja.



16.3.2016

Valtuutettu Asko-Seljavaara tuossa perusteli palautusehdotustaan erityisesti tällä pormestarimallilla sitä, että hän ei pidä siitä. En minäkään sitä rakasta, ja valta tosiaan keskittyy näille poliittisille pormestareille, jotka valitaan 4 vuodeksi kerrallaan. Mielestäni nämä pormestarit pitää kyllä sitouttaa vahvasti valtuustostrategiaan tai pormestarimalliin, ja sitä kautta myös tuoda heille poliittista vastuuta. Toisaalta, koska pormestarit ovat korostetun poliittisia, niin kynnys erottaa myös pormestari tai apulaispormestari alentuu kaupunginjohtajiin verrattuna. Etenkin, kun pormestareita ei valita suoralla kansanvaalilla.

Toisin sanoen, pormestarien ja apulaispormestarien vastuuta tulee korostaa myös vaalien välillä. Mutta hieman sarkastisesti, ei toki tietysti ryhdytä erottamaan pormestareita ennen kuin on valittukaan.

Valtuutettu Hakanen

Hyvät valtuutetut.

Tässä näyttää olevan tekeillä todellakin hyvin erikoinen koplaus, kuten tässä keskustelussa on kokoomuksen taholta puheenvuoroissa kerrottu. He ovat valmiita hyväksymään pormestarimallin, saadakseen toimialamallin, jolla suurin osa lautakunnista lopetetaan. Vihreät puolestaan ovat valmiita ajamaan alas suurimman osan lautakunnista, saadakseen itselleen lisää valtaa pormestaria valittaessa tai pormestaripaikkoihin. Lautakuntajärjestelmän rajua alasajoa ja vallan keskittämistä on täällä perusteltu laajemmilla palvelukokonaisuuksilla, ja pidetty yhtenä hyvänä esimerkkinä sote-virastoa.

Palvelujen tarvitsijoiden ja henkilöstön mielipiteitä kuunnellessa kuva on huomattavasti erilainen ja kriittisempi. Sote-viraston yhdistämisen keskeinen perustelu liittyy näiden palvelujen sisällölliseen yhteyteen ja niiden yhteyteen myös ihmisten arjessa. Siitä voidaan olla monta mieltä, oliko se hyvä siltikään, mutta nyt ollaan yhdistämässä sellaisia laitoksia ja virastoja, joilla ei ole mitään vastaavanlaista yhteyttä toisiinsa, jolloin niiden johtaminen muodostuu puhtaasti hallinnollis-taloudelliseksi tehtäväksi. Niillä lautakunnilla, joita 3 muulla toimialalla tulisi olemaan, ei ole mitään mahdollisuutta paneutua sisällöllisesti siihen tehtävään, jota niille kasataan.

Samalla tässä on sellainen erikoisuus, että keskitytään rakentamaan tätä palvelukokonaisuuksien yhteyttä ylhäältä päin, hallinnon budjetti-raamien ja leikkauslistojen keinoin. Tässähän ei olla yhtään antamassa lisää resursseja, aikaa ja mahdollisuuksia, tai valtaa työntekijöille ja asukkaille järjestää sitä palvelutuotantoa toisella tavalla, kuin nyt tapah-



16.3.2016

tuu. Se valta keskitetään entistä pienempään porukkaan ja siihen valkankäyttöön osoitetaan entistä vähemmän rahaa. Valmisteluvaiheessa kun ihmettelin tätä toimialamallia, minullekin suoraan kerrottiin yhdeksi perusteluksi se, että nykyiset lautakunnat ovat liiaksi omistautuneet ajamaan niiden alan palvelujen asiaa. Tarvitaan sellaisia lautakuntia, jotka eivät ole niin sitoutuneet niihin palveluihin, joita niiden pitäisi johtaa. Tämä perustelu esitettiin hyvin selvällä suomenkielellä, siitä ei voinut jäädä yhtään epäselvyyttä, mikä oli tavoite.

Kaupunginjohtaja Pajunen on täällä maininnut pari lautakuntaa, jotka mahdollisesti pitää perustaa viranomaistehtäviä varten. Nyt tässä suhteessa toivoisin, että varsinkin vihreissä mietitään, mitä tämä tarkoittaa. Ei tämä ole mikään myönnytys valtuustolle. Ei tämä ole mikään myönnytys asukkaiden mahdollisuuksille vaikuttaa. Tässä on kysymys lain määräämistä viranomaistehtävistä. Valituksista, lupa-asioista, joissa poliittinen harkinta ei juurikaan voi tulla kyseeseen. Pikemminkin päinvastoin. Eli näillä muutamalla lautakunnalla ei todellakaan pelasteta sitä ongelmaa, joka syntyy silloin, kun kuten Asko-Seljavaara kertoi, 9/10 lautakuntien jäsenestä saa kenkää.

Lopuksi, puheenjohtaja, otan esille yhden esimerkin, johon liittyy ponsiehdotukseni, joka kuvaa tätä valmistelua. Lain mukaan on nimittäin muitakin elimiä, jotka kunnassa pitää olla. Nuorisovaltuusto tai vastaava vaikuttamiskanava, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto. Lisäksi meillä on tehtäviä kuten työllisyyden hoitamiseen perustetut elimet ja monet muut toimikunnat ja neuvottelukunnat. Niistä ei tässä asiakirjaläjässä kerrota mitään. Ei yhtään mitään. Se kuvaa sitä, millä tavalla valmistelijat suhtautuvat helsinkiläisiin. Nämä elimet ovat helsinkiläisten enemmistölle tärkeitä. Niissä käsitellään konkreettisia asioita. Ehdotan pontta.

Valtuusto edellyttää, että johtamisjärjestelmän uudistuksen valmistelussa otetaan huomioon nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto, sekä selvitetään tarvittavat muut toimikunnat ja neuvottelukunnat.

Valtuutettu Torsti

Puheenjohtaja, valtuutetut.

Kannatan mielelläni sekä juuri Yrjö Hakasen tekemää pontta että aiemmin Kaarin Taipaleen tekemää pontta, liittyen siellä kohtaa asukasvaikuttaminen ja osallisuus. En varmasti enää tässä kokouksessa



16.3.2016

tulee käyttämään puheenvuoroja, ja jonkinlainen jatkovalmistelu asiassa ilmeisesti joka tapauksessa on tulossa, niin pitäisin kyllä ihan äärimmäisen tärkeänä – tämä keskustelukin on sen osoittanut – että nämä erilaiset ponsien ja niin edelleen esiin tuomat valmistelun puutteet, joita kaikki mukana olleet tietävät on esitetty 3 vuoden ajan, niin oikeasti tehdään, koska silloin luottamus tähän prosessiin voi oikeasti sitten myöskin syntyä.

Valtuutettu Bogomoloff

Arvoisa puheenjohtaja.

Tässä sen verran palaan käytettyihin puheenvuoroihin. Täällä valtuutettu Soininvaara, joka on ollut tässä salissa, tai näissä saleissa yhtä pitkään kuin minä, otti esille Aarne J. Välikankaan, jolta kannatus lähti alta pois, tai siis puolue lähti alta pois myöhemmin. Se täytyy hänen puolustukseksensa sanoa, että hän oli seuramies parhaasta päästä, kaikin puolin. Muistan hyvin, kun Aarne J. Välikankaan kanssa oltiin, kun meillä ei ole kauhea kiire enää, niin oltiin Münchenin, no en minä kerro sitä München-juttua. Joka tapauksessa tämä liittyy siihen, että kaikenlaista on ollut vuosikymmenten saatossa, ja uskon itse, että tämä nyt tehtävä ratkaisu jäntevöittää päätöksentekoa ja johtamista hyvin merkittäväällä tavalla. Haluan kiittää hyvin tehdystä työstä johtamisen jaostoa, jossa sain olla kuunteluoppilaana mukana. Ymmärsin silloin, että vallitsee sangen laaja konsensus siitä, mitä oltiin esittämässä loppupeleissä, ja ihan sitten kalkkiviivoilla ehkä se ei ollutkaan ihan niin yhtenäistä kuin aikaisemmin.

Tänä iltana olisi toivonut kyllä nopeampaa käsittelyä tässä salissa. Täällä on käytetty nyt joku yli 80 puheenvuoroa. En sano, että yhtään liikaa, mutta jos olisi ollut vähemmän, niin en olisi sitäkään ymmärtänyt moittia. Me olisimme päässeet nopeammin maaliin, ja itse asiassa varmasti ihan siihen samaan maaliin, mihin me nytkin tulemme tulemaan. Ylikahri puki muutoin täysin lyömättömällä tavalla jonkin asian ilmiön täällä sanoiksi, kun hän totesi, että se soittaa kellä on hanuri. Se oli siihen paikkaan aivan loistava kommentti.

Mitä tulee sitten kun vähenee lautakuntien määrä ja päättäjien joukko pienenee, niin uskon, että määrätyllä tavalla päätösten ryhti ja koheesio päättämiseen liittyen on parempaa. Kyllä kai niin kuitenkin on, että jäsenet edustavat sekä puoluettaan että kansalaisia, mutta eivät niinkään niitä virastoja, joiden asioita he ovat kulloinkin käsittelemässä.

Sitten täällä pelättiin, että tästä vaalista tulee kauneuskilpailu nyt näissä



16.3.2016

uusissa olosuhteissa. Voi tietysti lohduttautua sillä, että jos siinä tulee uimapukukierros, niin tämä on keväällä, eikä siellä Kolmella Sepällä tarvitse olla vähissä pukeissa.

Lopuksi haluan kiittää vielä kerran arvoisaa puheenjohtajaa hyvin vedetystä kokouksesta, joka toki vielä jatkuu. Ainoa, joka meitä tässä muutamia on harmittanut, että kun me olemme omalla autolla, niin meillä menee tämä taksiraha ihan hykkään.

Valtuutettu Pajamäki

Arvoisa puheenjohtaja.

Ajattelin, että käytän vain yhden puheenvuoron tänään, mutta täällä on viitattu sen verran monta kertaa ikään kuin SDP:n jotenkin heikkoon loogiikkaan tämän prosessin yhteydessä, joten minä vain käytän tämän 1,5 minuuttia kerratakseni omasta näkökulmastani, miten tämä meni.

Meidän ryhmämme teki minusta huolellista työtä, etsiessään niitä peruslinjoja, joita me toimme siinä pyydettyssä ryhmäkirjeessä johtamisen jaoston työhön. Kävimme tältä pohjalta, tai itse kävin kaupunginjohtaja Pajusen kanssa noin 1,5 tunnin mittaisen istunnon. Olin itse asiassa aika yllättynyt siitä, että mitään, ainakaan meidän ryhmämme kirjaamasta paperista, sen enempää kuin luultavasti muidenkaan ryhmien papereista ei päätynyt tähän kaupunginjohtajan ensimmäiseen esitykseen.

Sitten kun tätä esitystä ruvettiin palauttamaan, oli valtava kiire, ja täytyi tehdä nopealla rytmillä palautusesitys. Me keskustelimme asiasta ja pyysimme, että voisiko tätä lykätä pidemmälle. Näin ei voitu. Meidän olisi varmaan pitänyt olla loogisempia ja silloin edelleen vaatia palautusta. Mutta tulimme ikään kuin perusteluihin mukaan joulukuun kokouksessa, ja sen jälkeen tuli uusi esitys. Oikeastaan ensimmäinen malli, jota nyt on voinut kohta kohdalta käydä läpi, huolellisesti perehtyä siihen, että mihin Helsingin kaupunkia ollaan viemässä. Tässä suhteessa me olisimme halunneet hyvän virkamiesvalmistelun. Nyt oli ihan selvää, että meidän mielestämme lautakuntien määrä oli rajoitettu liian pieneksi, kansliapäällikön valta oli korostainen ja niin edespäin. Näitä asioita me olemme halunneet tänään tuoda täällä esiin. Silti toivon, että kiinnitätte siihen huomiota, että sosiaalidemokraattisen ryhmän perusta tässä kokouksessa on kuitenkin se, että me emme äänestä hylkäyksen ja palautuksen puolesta, vaan näitä vastaehdotuksia.



16.3.2016

Valtuutettu Wallgren

Arvoisa valtuusto. Onneksi meistä demareista on moneksi. Varmistan ensin puheenjohtajalta, onko kaikkia ponsia kannatettu? Onko Torsti 1:stä, Torsti 2:sta?

Puheenjohtajan välihuomautus.

Hyvä, selvä, ei niihin sitten enää mitään. Sitten ihan lyhyesti. Erkki Perälä on siinä ehdottomasti oikeassa, että demokratia on avoin ja kehittyvä käsite, josta voidaan olla montaa mieltä. On hyvä, että me keskustelemme siitä, mitä sillä tarkoitetaan. Tässä yhteydessä on kuitenkin vaikea ymmärtää, miten Erkki Perälä voi pitää demokratisoivana esitystä, jossa valtaa keskitetään hyvin voimakkaasti 5 valtuutetulle ja 5 supervirkamiehelle. Minun on vaikea tajuta, mitä demokratisoivaa tässä on, vaikka olen yrittänyt kuunnella niitä puheenvuoroja, joissa tätä yritetään selittää. Minä en ole ymmärtänyt niitä selityksiä. Minä näen, että tämän uudistuksen ydin, josta tässä päätetään, on hyvin voimakkaasti epädemokraattinen. Niin voimakkaasti, että minun on vaikea ymmärtää myös sitä ilmiötä, jota tässä hämmästelen, että vihreiden ryhmäkuri täytyy olla niin kova nykyään, että vihreät lammasmaisesti menevät nielemään tämän kaiken. Uskomatonta.

Minä tein sen palautusesityksen, joka on teillä järjestelmässä. En lue sitä teille kokonaan, mutta toivon sille kannatusta. Alleviivaan siitä muutaman kohdan, joka voi olla merkittävää siitä riippumatta, miten palautuksesta äänestetään. Eli nostan esille muutaman tärkeän kohdan siitä. Ehkä tärkeimpänä sen, että jos halutaan pitää kiinni siitä, että uudistus vahvistaa valtuuston ohjaavaa roolia tässä kaupungissa, kuten kuntalaki ehkä edellyttäisi, niin silloin näkisin, että tällä päätöksellä, jonka tänään teemme, ei vielä puututa kahteen kaikkein olennaisempaan seikkaan minun arvioini mukaan. Toinen on konserniohjaus ja toinen on strateginen ohjaus. Molemmissa kohdissa meillä on aika paljon parantamisen varaa siinä, mikä valtuuston rooli on. Toivon, että tässä asiassa voidaan tehdä yhteistyötä, ihan riippumatta siitä, miten tänään täällä äänestetään.

Samaten meillä on primitiivinen puute Helsingin päätösjärjestelmässä siinä, että virkamiehillä on aloitemonopoli, josta poikkeaa vain valtuusto. Valtuutettujen on mahdollista tehdä valtuustoaloitteita. Olisi aivan luontevaa, että me siirrymme vähän ketterämpään luottamushenkilödemokratiaan siinä, että luottamushenkilöt voivat ottaa asioita meidän toimielintemme esityslistalle.



16.3.2016

Kolmas asia, jonka haluan nostaa esiin on se – mistä on usein puhuttu – että lautakuntien määrää vähentämällä en oikein ymmärrä, miten lisääntään demokratiaa tässä kaupungissa. Toivon, että lautakuntien määrää ei vähennettä, enkä ymmärrä miten tähän ongelmaan voidaan tehdä mitään oleellista ratkaisua perustamalla jaostoja, koska ne ovat kuitenkin alisteisia. Lautakunnat tuovat vain uutta hallinnollista kömpelyyttä meidän prosesseihimme.

Viimeiseksi jännä näkökohta, että kaupunginhallitukseen halutaan nyt tällä esityksellä muutama ammattipoliitikko, jotka sitten pahoin pelkään saattavat olla erittäin hyväpalkkaisiakin, jos Helsinki ? tässä tarttuu, toivottavasti ei tartu. Järkevämpää olisi se, että myönnetään, että kaupunginhallituksen homma on aika vaativa, ja annetaan sitten kaikille kaupunginhallituksen jäsenille sellainen keskipalkkaa vastaavaa tai korkeintaan kaksi kertaa keskipalkkaa vastaava palkkio vuositasolla, niin ne voivat olla yhdenvertaisia keskenään ja toimia äänestäjien ja kansalaisten ja meidän kaikkien etujemme mukaisesti. Palautusesitykseni on luettavissa kokousjärjestelmästä.

Kiitän huomiosta.

Valtuutettu Kivekäs (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Kun yksi valtuutettu Wallgrenin kysymyksistä oli suoraan vihreille osoitettu, niin siihen lyhyesti vastaan. Meidän nähdäksemme malli, jossa on 5 keskeistä luottamushenkilöä ja 5 keskeistä virkamiestä, on demokraattisempi kuin malli, jossa on 5 keskeistä virkamiestä, jotka on faktisesti valittu pääosin luottamushenkilöiden joukosta. Tämä on mielestäni aika selkeää ja suoraviivaista. Siinä on enemmän ihmisiä. Heistä osa on vaalituloksen perusteella valittu. Selkeämpi erottelu siihen, mitkä ovat virkamiesrooleja, mitkä ovat poliittisia rooleja. Tämä on mielestäni melko selkeä asia.

Valtuutettu Nieminen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Näin historiantutkijana totean demokratiakäsityksestä, että demokratia ei kasva sotamiesneuvostojen lukumäärää kasvattamalla tai niitten vanhojen kokoa suurentamalla, vaan valitsemalla hyvä sotamiesneuvosto.



16.3.2016

Valtuutettu Wallgren (vastauspuheenvuoro)

Kiitos Otso Kivekkäälle.

Nyt minä ensimmäistä kertaa ymmärsin, että idea on siis se, että pitää olla muutama ihminen, jotka käyttävät hyvin paljon valtaa. Kun on muutama, jotka käyttävät hyvin paljon valtaa, on parempi ? muutamia on kuitenkin 10 kuin 5. Jos nämä ovat meidän ainoat vaihtoehdot, mielestäni se on ihan järkevää. Mutta ajattelin, että voisi olla parempia, hajautetumpia malleja. Mutta Otso olet oikeassa, että mieluummin sitten 10:lle kuin 5:lle kaikki valta.

Valtuutettu Männistö

Arvoisa puheenjohtaja.

Ilta on aika pitkä, mutta kuitenkin ajattelin vielä yhden puheenvuoron käyttää, aiheesta, jota myönnän että tämä työ on herättänyt pohtimaan aika paljon näiden parin vuoden aikana. Se on teema ja termi, johon tänään on monta kertaa täällä viitattu monessa puheenvuorossa, eli demokratia.

Täällä on tänään puhuttu paljon siitä, että edustaako luottamushenkilö puoluettaan vai äänestäjiä vai itseään. Se ei minun mielestäni demokratian näkökulmasta – mikä on se edustuksellinen taho taustalla – niin ole välttämättä niin relevanttia, mutta selkeästi puheenvuorot ovat täällä kilpistyneet vasemmalla laidalla siihen, että enemmän luottamushenkilöitä kaupungissa on demokraattisempi malli kuin se, että olisi vähemmän.

Minä itse näen tämän asian vähän toisin. Meillä on tällä hetkellä Helsingissä ja ylikunnallisissa elimissä yhteensä noin 700 luottamushenkilöä. Kokoomuksella näistä on suunnilleen 200. Helsingin kokoomuksen kuntavaalilistalla oli ehdokkaita 127, mikä tarkoittaa, että meillä on merkittävä määrä luottamushenkilöitä esimerkiksi valtuuston suurimmalla ryhmällä kokoomuksella, jotka eivät olleet kuntavaaleissa ehdolla. Oma demokratiakäsitykseni nojaa siihen, että valta on kansalla, jota käytetään vaaleissa. Se annetaan niille luottamushenkilöille, jotka saavat kannatusta vaaleissa, niille puoluryhmille, jotka saavat kannatusta vaaleissa. Sen takia minun mielestäni myöskään ei ole demokraattista ajatella, että kaikki valtuustoryhmät koostaan riippumatta ovat täysin samassa valta-asemassa, vaan mielestäni suuret ryhmät ovat isom-



16.3.2016

massa valta-asemassa kuin pienemmät ryhmät, koska kansa on vaaleissa näin äänestänyt.

Tästä näkökulmasta itse näen, että selkeästi vallan palauttaminen vaaleissa valitulle valtuustolle on askel kohti demokraattisempaa Helsinkiä. Olen erittäin vahvasti sitä mieltä, että nykyinen, koko Suomen mittakaavassa aivan ainutlaatuinen, 700 luottamushenkilöpaikan järjestelmä ei ole yhtä demokraattinen kuin malli, jossa valtaa palautetaan vaaleissa valitulle valtuustolle. Niille, jotka ovat sen demokraattisissa vaaleissa saaneet. Sitten täytyy pitää huoli, että on kuitenkin riittävän laaja-alainen osallistuminen, osaaminen, alueellinen edustavuus, mutta uskon, että sitä ei olla romuttamassa mallissa, jossa siirrytään vähempien lautakuntien maailmaan ja jaostojen maailmaan, joilla voi olla itsenäistä toimivaltaa.

Mitä tulee sitten tähän pormestarimalliin, niin minun mielestäni on aivan kiistatta selvää, että pormestarit, jotka valtuusto valitsee kansalaisten vaaleissa ilmaisemaan kannan ja valtasuhteiden pohjalta 4 vuodeksi kerrallaan, on demokraattisempi tapa valita kaupungin ylin johto, kuin nykyinen kaupunginjohtajamalli. Siitä, onko sitten kaupunginjohtajamallissa joitain muita etuja suhteessa pormestarimalliin voidaan käydä keskustelua, mutta demokratian näkökulmasta minun mielestäni on erittäin vaikea ajatella, että siirtyminen tähän uuteen malliin olisi siirtymispäin demokratiasta. Itse näen juuri päinvastoin. Voin kyllä tunnustaa, että tätä teemaa ja tematiikkaa olen saanut ja joutunut pohtimaan näiden kahden vuoden aikana todella paljon.

Olen valmis myös jatkamaan tätä keskustelua – olipa päätös tänään valtuustossa mikä hyvänsä – kenen tahansa valtuutetun kanssa siellä vasemmalla laidalla siitä, mikä on demokratiassa aidosti ydintä, mikä on se demokraattinen malli hallita kaupunkia. Voin sanoa, että itse pidän kummallisena sitä, että kokoomus esimerkiksi tällä hetkellä nimeää luottamushenkilöpaikoille paljon enemmän henkilöitä, jotka eivät ole koskaan olleet vaaleissa ehdolla, kuin sellaisia henkilöitä, jotka olisivat hankkineet edes jonkinlaisen kannuksen kuntavaaleihin osallistumaan.

Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa rouva puheenjohtaja.

Tämähän on ollut tietysti kokoomuksen oma valinta valita sellaisia, jotka eivät ole olleet ehdolla vaaleissa. Joissain muissa puolueissa on periaate se, että ne jotka valitaan joihin tehtäviin, ovat olleet myös ehdolla vaaleissa. Ehkä tässä kokoomuksen kannattaa katsoa peiliin. Mutta se



16.3.2016

mikä, kun valtuutettu Männistö sanoi, että tämä tulee lisäämään merkittävästi valtuuston valtaa, niin ei tämä tule lisäämään merkittävästi. Valtuuston näkökulmasta se ainoa ero tässä on se, että 7 vuoden sijaan valitaan 4 vuodeksi nämä apulaispormestarit, mikä minusta on hyvä asia, että ne tulevat, kun he ovat, nykyiset apulaiskaupunginjohtajat, ylipormestari, leikitään että ne eivät olisi poliittisia virkanimityksiä, mutta sitä ne ovat. Nyt se tehdään avoimesti. Sen sijaan demokratian kannalta ongelmallista on se, että lautakuntien määrää ollaan supistamassa niin rajusti, ja niin kuin Männistön puheista kävi ilmi, niin itse asiassa tämä nykyinen malli kävisi, kuhan saataisiin vain tämä toimialamalli. Eli tässä haetaan tätä lautakuntien määrien supistamista ja toimialamallia. Itsekin olen sitä mieltä, että me voimme tiivistää meidän rakennettamme. Meillä on hyvin paljon erilaisia johtokuntia ja toimielimiä ja muita. Mutta se malli, jota tässä nyt esitetään, että mennään 4:een plus ehkä pariin pakolliseen, niin se on ehdottomasti liian vähän, koska sitä kautta ei kaikille valtuutetuillekaan riitä lautakuntapaikkoja, eikä sitä kautta myöskään saada sitä riittävän laajaa osaamista, joka tulee tänne valtuustoon sitä kautta, että valtuutetut ovat lautakunnan jäseninä. Tämä on se asia, joka pitää nyt tässä jatkovalmistelussa ehdottomasti korjata.

Valtuutettu Wallgren (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Kun Lasse Männistö kiitettävästi heittäytyi tässä myös vähän periaatteelliseksi, niin pari huomiota, ja nyt vain vähän akateemisesti ottamalla lyhyt. Männistön puheissa näkyy tämä perinteinen liberaalioikeiston atomisen yhteiskuntakäsityksen mukainen demokraattinen käsitys ja korostuu edustuksellisuus ja vaalit. Onneksi tämän esityksen tulon lisäksi vihreän liikkeen perinteeseen kuuluva osallistuva ja suora demokratia ja sen elementtejä, ja on hyvä, että niitä on tullut. On myös hyvä, että on näitä Männistön ja klassisen liberalismien mukaisia elementtejä. Kolmas elementti, joka on nyt heikko tässä, on tämä niin sanottu kommunikatiivinen tai deliberatiivinen demokratiamalli, jossa on muitakin tapoja osallistua, ja keskeisiä tapoja osallistua demokratiaan kuin se, että ollaan vaaleissa ja äänestetään, tai ? suoraan ruohonjuuridemokratiaan. Tämä sellaisenaan käsitteellisenä huomiona, mikä tästä puuttuu. Kaksi hyvää elementtiä on ja kolmatta pitää vahvistaa.

Kiitos.



16.3.2016

Valtuutettu Bogomoloff (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Lyhyesti, sen lisäksi mitä Männistö täällä totesi, niin haluaisin todeta sen saman, minkä olen monta kertaa aikaisemminkin sanonut, että puhumalla ja saarnaamalla vähemmistö ei muutu enemmistöksi. Eikä vähemmistö ole politiikassa sillä tavalla oikeassa kuin se saattaa olla josakin muualla. Tässä vain ratkaisee paikkojen määrä, ja se taas on aidon demokratiaprosessin tulosta vaalien kautta.

Valtuutettu Huru

Kiitos puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Johtamisjärjestelmän uudistamistyötä kaupungin organisaatiossa tarkastellaan monesta näkökulmasta, eikä vähiten poliittisen johtamisen näkökulmasta. Kuntia koskevat, työn alla olevat uudistukset tuovat siihen oman jännitteensä, pienentämällä kuntien tehtäväaluetta. Muutoksessa on tärkeä muistaa, että Helsingin kaupunki on kaupunkilaisia varten. Johtamisjärjestelmän muutoksessa on nostettava esiin asukaslähtöisyys ja demokratian turvaaminen. Johtamisuudistus on osa strategiaa. Toiminnan onnistumisen kannalta on olennaista, että meillä on selkeä missio ja legitimitetti. Vain siten voimme sitoutua ja sitouttaa myös kaupunkilaiset uudistukseen. Totta on, että tarpeesta syntyvät verkostot toimivat parhaiten. Samoin on todettava, että ellei jokin malli toimi, se on hyödytön. Vaihtoehtojen ja eri mallien toimivuutta ja vertailevaa analyysia muitten kaupunkien pormestarimalleista olisi voinut vielä tänä iltana käydä läpi laajemminkin kaupunginvaltuustossa.

Onko kuntavaalitulos ja sen heijastuminen kaupungin organisatoriseen johtamiseen riittävä peruste sille, miten kaupunki toimii ja miten kaupunkilaiset sen kokevat. Katson, että rajaamalla pormestarihallinnassa vallittaviksi vain joukon valtuutetuista ja varavaltuutetuista, voimme tehdä vahinkoakin. Valitsemalla pätevin ja kyvykkäin, voimme tehdä palveluksen kaupungille ja sen asukkaille. Koeteltu kansalaiskunto voi kertoa ihmisestä enemmän kuin suoritetut tutkimukset. Jos ministeriksi voidaan kutsua, miksei kaupungin pormestariksikin.

Toimialueet ja sen alaiset jaostot. Mikä on niiden todellinen operatiivinen toimintakyky johtamisjärjestelmän muutoksessa. Jos itsenäisen jaoston toimintavalta on heikko, mikä on sen merkitys kaupungin organisaation sisällä. Millä tavoin jaostot saavat äänensä kuuluviin.



16.3.2016

Hyvää johtamisjärjestelmän uudistuksessa on lakien puitteissa varmistaa pormestarien ja apulaispormestarien keskittyminen työhönsä. Jos saavutukset olisivat pormestaripestissä kukkapurkkien saaminen Mannerheimintielle ja katu yksikaistaiseksi, en voisi riemuita uudistuksen tuloksellisuudesta. Siksi meidän on käytävä hyvä keskustelu johtamisjärjestelmästä ja sen merkityksestä erityisesti kaupunkilaisille.

Jatkovalmistelun merkitys on huomattava, kun tänään meille tuotu esitys jättää avoimia kysymyksiä niin paljon. Kyllä kansa tietää. On enemmän kuin selvää, että neuvoa antavalle kansanäänestykselle on kysyntää.

Kiitos.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja.

Asia, josta tänä iltana ei ole oikeastaan keskusteltu ollenkaan, joka liittyy keskushallinnon organisointiin. Täällä todetaan, että sitä on uudistettu vuonna 2014, mutta nyt kun katsoo tätä kokonaisuutta, mitä tässä listalla on, niin ehdottomasti kyllä keskushallinnon tarkastelu suhteessa myöskin toimialoihin ja koko tähän organisaatiouudistukseen pitää myöskin ottaa listalle. Ei auta, koska viimeisten vuosien aikana keskushallintoon on kuitenkin siirretty sellaisiakin tehtäviä, jotka aivan hyvin voisivat tässä organisaatiouudistuksessa olla myöskin toimialoilla. Tai niitä voitaisiin myöskin organisoida eri toimialojen yhteyteen. Joten toivoisin, että kun jatkotyöskentelyä on, niin myöskin keskushallinto tulee mukaan tähän kokonaisuuden uudistamiseen.

Valtuutettu Vepsä

Kannatan Thomas Wallgrenin esittämää palautusehdotusta. Johtamisjärjestelmän uudistaminen –esitys palautettaisiin vielä uudelleen valmisteltavaksi. Erittäin hyvänä näen tämän, että kaupunginvaltuuston roolia vahvistettaisiin valtuustostrategiavalmistelussa ja toteutuksessa ja seurannassa ja konserninohjauksessa. Haluaisin korostaa, että itse olisin jo – olen ensimmäisen kauden varavaltuutettuja HKL:n johtokunnassa – toivonut jo aiemmilta valtuustoilta, eri poliittisilta ryhmiltä enemmän hereillä oloa esimerkiksi automaattimetroasian suhteen. Todellakin tarvitaan, että valtuusto on hereillä. Itse näen, että demokratia pienenee, ja kuten Jalovaara totesi, niin tämä ei kannusta kuntalaisia



16.3.2016

äänestämään, jos valitaan 5 keskeistä luottamushenkilöä. Ei todella-
kaan.

Toinen asia oli tämä Wallgrenin näkökohta hyvä. Nämä olivat kaikki
hyviä, mutta se, että kaupunginhallituksen jäsenten palkkataso pidet-
täisiin kohtuullisena, että ei ole niin että tulee 5 tällaista huippupalkkais-
ta pormestaria, apulaispormestaria, kun nyt itse edustan sotea, ja nä-
mä säästötalkoot ovat koko Suomessa meneillään, niin tämä on hyvä
näkökohta, että nämä palkkiot pysyisivät kohtuullisella tasolla. Todella-
kin se, että superlautakuntia ei kannata perustaa. Aikaisä on tärkeä,
näin tärkeässä asiassa ei kannata hoppuilla.

Kiitos.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Keskustelu on ollut huonoa, mutta minun mielestäni tämä on ollut aivan
erinomaista. Ajatelkaa, että sentään tässä esityksessä on 40 sivua ja
melkein kaikki meistä olemme sen lukeneet ja hallitsemme tämän alu-
een, että kyllä täytyy sanoa, että meillä on aika fiksu valtuusto. TOivoi-
sin, että jatkovalmistelijat sitten ottaisivat huomioon nämä puheet, mitä
olemme täällä pitäneet. Mutta ihmettelen kovasti tätä johtamisen jaos-
toa, että miten ihmeessä se on ollut näin eripurainen, eikä 2,5 vuoden
aikana ole saanut enempää aikaan.

Valtuutettu Taipale

Arvoisa puheenjohtaja.

Aika paljon tuolla kentällä kysellään, että miten sinä jaksat noin vanha-
na ukkona. Vastaus on, en pelaa golfia enkä laskettele. Ja miten voi
keskittyä muihin asioihin politiikassa, kun ei pane kaikkea energiaa so-
ten ja johtamisjärjestelmän pohtimiseen. Se on aika keskeistä. Jos näin
paljon olisi asuntopulasta Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla pohdittu,
sitä ruvettaisiin ratkaisemaan. Minä olen tullut vanhempana, en kon-
servatiiviseksi vaan asevelisocialismin linjalle, ja kannatan aika paljon
Ilaskiven artikkelia Siltasaari-lehdessä, joka on tuolla mainittuna.

On hyvin tärkeää, että Helsinki voisi saada johtoonsa myös ulkopuolisia
henkilöitä. Pekka Korpisesta äänestettiin, ja silloinhan se oli yhden ää-
nen päässä. Hän ei silloin ollut valtuutettu. Liinamaan Keijo pyrki to-
dennäköisesti Auran jälkeen pormestariksi ja ryhtyi valtuutetuksi, petty-
en sittemmin ehkä valtuustotyöhön. Meillä pitää olla mahdollisuus etsiä



16.3.2016

todella voimakkaita persoonallisuuksia, tai myöskin ajatella, että on hyviä poliitikkoja, jotka eivät lähde 4 vuodeksi vaaleihin epävarmoissa olosuhteissa, kuten ystäväni Jan Vapaavuori väistämättä ei ehkä lähde tämäntapaiseen tilanteeseen. Mutta saattaisi olla monien meistä va-semmistolaisten mielestä erittäin hyvä pormestari.

Itse olen katsellut pormestareita, niin jo Auraa edeltävän Ahon tunsin, ja voisin tietysti sanoa, että hyviä ovat monet olleet. Paras liberaali Auran jälkeen kaupunginjohtajana on toki ollut istuva kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, olkoonkin että sitten liberaalisen puolueen lopetettua hän tuli kokoomuksen mandaattina, mutta edustanut kuitenkin vanhoja arvojaan. Siitä huolimatta, Aura kun tulisi tähän, ja olisi vielä Järvinen, ette kyllä puhuisi pormestarimallista. Hän sentään, silloin kun oltiin 11:stä täällä, niin se oli nakit aina. Ja kun kerran oli niin, että oli odotettu, että kokous ei kestä, mutta meni yli 11:n ja nakkeja ei ollut, niin hän sentään komensi kaikki vahtimestarit tyhjentämään keskikaupungin kaikki nakkikioskit.

Jos meillä on 700 erilaista henkilöä kaupungista eri tehtävissä lautakunnissa, siinä ovat kuntaliitot mukana, siinä ovat vanhusneuvostot mukana, se on vain yksi tuhannesta henkilöstä. Tosiasiassa meillä on lautakunnissa 350, yksi 2000:sta. Se on kuitenkin aika vähän. Se, että on ollut kunnallisvaaleissa ja saanut 3 ääntä, onko se etu tulla pormestariksi, tai johonkin suureen lautakuntaan? Lautakuntiin pitää voida ottaa myös alan asiantuntijoita, voimakkaasti kantaa ottavia henkilöitä. Eihän Donnerkaan nyt pääsisi mihinkään, kun hän ei ole minkään puolueen listalla täällä istumassa. Silti hän voisi olla ?. Kyllä tämä on nyt epäonnistunut kokeilu, ja siitä on riittävästi puhuttu, mutta taidamme olla vähemmistössä tässä yhteydessä.

Kiitos.

Valtuutettu Arhinmäki (vastauspuheenvuoro)

Voi veljet, nakit silmille. Jatkossa kuitenkin valtuutettu Ilkka Taipaleen toive nakeista saattaa toteutua todennäköisemmin, koska pormestari kantaa vahvemman poliittisen vastuun myös valtuuston suuntaan kuin ylipormestari, jolloin on syytä huolehtia ihan toisella tavalla nakeista, kuin tilanteessa, jossa ei ole samalla tavalla vastuussa valtuustolle.

Valtuutettu Abdulla

Kiitos rouva puheenjohtaja.



16.3.2016

Itse asiassa minä olen yrittänyt v tai vastaa mutta en saanut sitä toimi-
maan, joten ajattelin tulla tänne. Minua suuresti ihmetyttävät sellaiset
puheenvuorot, joita tuossa tuli, että kun lautakuntia vähennetään, niin
se edistää demokratiaa, niin en tajua tuollaista. Otan yhden esimerkin
tästä. Tekniseen lautakuntaan alainen ilmeisesti on tulossa, kaupunki-
suunnittelulautakunta, kiinteistölautakunta, asuntolautakunta, joka on
fuusion kautta viety pois, ja HEKA on jo sooloillut vuokralaisten demo-
kratian kustannuksella, eikä ole asuntolautakunnan alainen enää, vaika
olemme yrittäneet monta kertaa, ja täällä on äänestettykin. HEKA on
omillaan tällä hetkellä. Sitten on asuntotuotantotoimikunta pitäisi olla
jossakin omassa jaostossa vai, en tiedä. Rakennuslautakunta. Niin
suuri porukka sysätään yhteen. Kolmasosa näistä lautakuntien ihmisis-
tä, jotka asioihin vaikuttavat ja ne tuntevat, jäävät pois. Niin edistetään
demokratiaa? Suuresti kyllä ihmettelen, miettikää vielä.

Kiitos.

Valtuutettu Wallgren

Hyvä puheenjohtaja.

Unohdin aiemmin tehdä sen ponsiesityksen, joka on järjestelmässä.
Totean, että teen sen, niin se on luettavissa järjestelmässä. Koskee si-
tä, että jatkovalmistelussa kuultaisiin demokratian asiantuntijoita ja
pyydetäisiin lausuntoja sellaisilta.

Valtuutettu Nieminen (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Oikaisen tuon HEKAan liittyvän kohdan. Jokaisessa HEKAN hallituk-
sessa ovat asukasedustajat ja valtuuston edustajat mukana. Se ei ole
siis ilman edustajia.

Valtuutettu Abdulla (vastauspuheenvuoro)

Kiitos puheenjohtaja.

Itsekin olen oman asuntoalueeni HEKAN toimintokunnassa mukana, ja
ihan oikeasti päätökset ovat vain tiedoksi. Vaikka me yritämme jotain,
vaikka liittyen meidän oman kiinteistöalueemme asioihin, niin vastaus



16.3.2016

on, että me päätämme. Mutta mitään ei tapahdu. Me kokoonnumme pari päivää asukastiloissa, me toivomme jotain HEKAlta, vaikka jotakin ihan pientä asiaa, mitä haluamme meidän alueellamme edistää. Kyllä asiat kuullaan, mutta se menee pois.

Valtuutettu Hakanen

Kiitos puheenjohtaja.

Kannatan valtuutettu Wallgrenin ponsiehdotusta. Olen kyllä samaa mieltä siitä, että tämä vuokralaisdemokratiapuoli olisi pitänyt ottaa vakavasti mukaan. Siitä keskusteltiin jo edellisen valtuustokauden aikana demokratiatyöryhmässä, ja nyt se on taas poissa. Siellä tapahtuu erittäin ikävää kehitystä. Esimerkiksi valtuusto ei ole missään päättänyt, että nyt valmistellaan HEKAan uutta fuusiota. Mutta niin vaan valmistellaan. Joku on sen jo sopinut. Sitten se tuodaan hyväksyttäväksi, kun kaikki on tehty, paperit jätetty.

Valtuutettu Lovén

Kiitoksia.

Tässä ajattelin, etten venytä keskustelua, mutta venytänpä kuitenkin. Ensimmäiseksi haluaisin todeta, että jaan huoleni muun muassa valtuutettu Arhinmäen kanssa siitä, että lautakuntarakenteen supistaminen voimakkaasti tuo aika haastavan tilanteen. Se tuo myös erikoisen tilanteen meille näillä näkymin tuossa hankkeessa, että valtuustosta valitaan lautakunnat. Meillä on sitten niitä ihmisiä, jotka menevät vaikka tekniseen lautakuntaan, jossa todennäköisesti on viikottain vähän toistatuhatta sivua materiaalia, jos kaikki hynttyyt lyödään yhteen. Sitten siellä on yksi täyspäiväinen poliitikko, jolla on mahdollisesti päiväkotien vihkimisiä ja sitten oli näitä lautakunnan johtamishommia ja KHU:n kokoukset. Se on hiukan epätasapainossa se valmistelutyö, joka tulee kaupunginhallitukseen ja tänne valtuustoon siinä suhteessa. Kyllä minun mielestäni siihen lautakuntarakenteeseenkin täytyy vähän käyttää enemmän aikaa ja tupakkia, vaikka en itse paperossimiehiä enää ole.

Lopuksi haluaisin Wallgrenin Thomasin pontta tukea tässä näin. Kannatan sitä. Viimeiseksi sanon sen, että oikein mukava, kun olemme jaksaneet tässä keskustella rakentavasti tästä johtamisjärjestelmästä.



16.3.2016

Valtuutettu Ingervo

Kiitos puheenjohtaja.

Tiivistetysti, lisää lautakuntia, lisää demokratiaa.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Mari Puoskari
puheenjohtaja
ordförande

Tiina Teppo
johtava asiantuntija
ledande sakkunnig

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:
Protokollet justerat och godkänt:

Kauko Koskinen
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot

Terhi Mäki
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot